

Främjande av barns kulturella kompetens från ett interkulturellt perspektiv

En bilderbok om religioner och deras högtider

Nina Silfverberg

Examensarbete
Det sociala området
2020

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Det sociala området
Identifikationsnummer:	20025
Författare:	Nina Silfverberg
Arbetets namn:	Främjande av barns kulturella kompetens från ett interkulturellt perspektiv- En bilderbok om religioner och deras högtider
Handledare (Arcada):	Noora Lohi
Uppdragsgivare:	Esbo stad
<p>Sammandrag:</p> <p>Detta examensarbete är ett beställningsarbete av Esbo stads småbarnspedagogik. Beställningen är en bilderbok som handlar om olika religioner och deras högtider. Boken innefattar information om de fyra största världsreligionerna och två högtider för varje religion. Syftet med detta arbete är att utveckla åskådningsfostran inom småbarnspedagogiska verksamheten samt främja barnens interkulturella kompetens. Bilderbokens syfte är att lära barn om olika religioner, kulturer, kulturella skillnader och uppmuntra en positiv inställning till kulturell mångfald. Frågeställningarna för detta arbete är: Vilka är de fyra största religionerna i världen och vilka högtider firar de? Hur kan jag skapa en bilderbok om dessa religioner och högtider som främjar barns kulturella kompetens från ett interkulturellt perspektiv? Frågeställningarna står som grund i hela arbetet, både den skriftliga delen och produktutvecklingen. I bakgrunden och tidigare forskning ligger fokus på kultur och religion och hur dessa ämnen syns i den småbarnspedagogiska verksamheten. Arbetets teoretiska referensram är interkulturell pedagogik, interkulturell kompetens och inklusion och denna referensram har styrt hela arbetet. Principer inom dessa teorier har tillämpats i produktutvecklingen av bilderboken och detta tas upp i diskussionen. Metoden för examensarbetet är ett verksamhetsinriktat arbete med produktutveckling som tillvägagångssätt. Produktutvecklingsprocessen har följt Kari Salonens konstruktivistiska modell för produktutveckling samt modellen kreativitetens sex P:n. Arbetets slutliga resultat är bilderboken ”Häng med på färden-religioner och högtider runt världen.” Bokens skriftliga innehåll är vetenskapligt baserat utifrån den skriftliga delen av examensarbetet. Bilderboken innefattar information om kristendomen, islam, hinduismen, buddhismen och två högtider för varje religion och är skrivet från ett interkulturellt perspektiv. Bilderna i boken belyser högtidernas traditioner och kulturella skillnader. Bilderbokens skriftliga innehåll och bilderna främjar barns interkulturella kompetens och inklusion av barn från diverse kulturella bakgrunder inom småbarnspedagogiken. Den slutliga produkten fungerar som ett verktyg för att inkorporera interkulturellt pedagogiska metoder i den småbarnspedagogiska verksamheten.</p>	
Nyckelord:	Småbarnspedagogik, interkulturell kompetens, interkulturell pedagogik, religion, högtid, bilderbok, interkulturella metoder, inklusion, interkulturellt perspektiv, Esbo stad
Sidantal:	94
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Social services
Identification number:	20025
Author:	Nina Silfverberg
Title:	Fostering children's cultural competence from an intercultural perspective- a picture book about religions and their celebrations
Supervisor (Arcada):	Noora Lohi
Commissioned by:	city of Espoo
<p>Abstract:</p> <p>This degree thesis has been requested by the city of Espoo. The request was to make a picture book about different religions and their religious celebrations. The book includes information about the four largest world religions and two celebrations for each religion. The purpose of this work is to develop the religious education within Espoo's early childhood education as well as fostering the development of children's intercultural competence. The purpose of the picture book is to teach children about different religions, cultures, cultural differences and encourage a positive attitude towards cultural diversity. The questions for this degree thesis are: What are the four largest religions in the world and what celebrations do they observe? How can I create a picture book about these religions and celebrations that promote children's cultural competence from an intercultural perspective? These questions are the basis of the entire degree thesis, both the written part and the product development. In the background and previous research, the focus is on culture and religion and how these topics are seen in the early childhood education pedagogy. The theoretical frame of reference is intercultural pedagogy, intercultural competence and inclusion and this frame of reference has guided the entire thesis. Principles within these theories have been applied in the product development of the picture book and this is analysed in the discussion. The method for the degree thesis is a business-oriented work with product development as its approach. The product development process has followed Salonen's constructivist model for product development and the model of creativity's six P's. The final result of this degree thesis is a picture book and the written content is scientifically based on the written part of the degree thesis. The picture book includes information on Christianity, Islam, Hinduism, Buddhism and two celebrations for each religion and the book is written from an intercultural perspective. The pictures in the book illustrate the festivals' traditions and cultural differences. The picture book promotes children's intercultural competence and the inclusion of children from diverse cultural backgrounds within early childhood education. The final product serves as a tool for incorporating intercultural educational methods into the early childhood education program.</p>	
Keywords:	Early childhood education, intercultural pedagogy, intercultural competence, religion, picture book, intercultural methods, inclusion, intercultural perspective, city of Espoo
Number of pages:	94
Language:	Swedish
Date of acceptance:	

OPINNÄYTE	
Arcada	
Koulutusohjelma:	Sosionomi
Tunnistenumero:	20025
Tekijä:	Nina Silfverberg
Työn nimi:	Lasten kulttuurisen kompetenssin kehittäminen interkulttuurisesta näkökulmasta- kuvakirja uskonnoista ja juhlista
Työn ohjaaja (Arcada):	Noora Lohi
Toimeksiantaja:	Espoon kaupunki
<p>Tiivistelmä:</p> <p>Tämä opinnäytetyö on suoritettu tilaustyönä Espoon kaupungin varhaiskasvatukselle. Tilaus on kuvakirja eri uskonnoista ja niiden juhlista. Kirja sisältää tietoja neljästä suurimmasta maailmanuskonnosta ja kahdesta juhlista kullekin uskonnolle. Tämän työn tavoitteena on kehittää varhaiskasvatuksen opetusmenetelmiä ja edistää lasten interkulttuurista kompetenssia. Kuvakirjan tarkoituksena on opettaa lapsille erilaisista uskonnoista, kulttuureista, kulttuurieroista ja rohkaista positiivista asennetta kulttuuriseen monimuotoisuuteen. Tämän työn keskeiset kysymykset ovat: Mitkä ovat neljä suurinta uskontoa maailmassa ja mitä juhlia he juhlivat? Kuinka voin luoda kuvakirjan näistä uskonnoista ja festivaaleista, joka edistäisi lasten kulttuurista kompetenssia interkulttuurisesta näkökulmasta? Nämä kysymykset toimivat sekä kirjallisen osan että tuotekehityksen perustana. Tausta-osiossa ja Aiemmassa tutkimuksessa keskitytään kulttuuriin ja uskontoon, sekä siihen miten näitä aiheita katsotaan varhaiskasvatuksen toiminnassa. Työn teoreettinen viitekehys on interkulttuurinen pedagogiikka, interkulttuurinen kompetenssi sekä osallisuus. Tämä viitekehys on ohjannut koko työtä. Näiden teorioiden periaatteita on sovellettu kuvakirjan tuotekehityksessä sekä käsitelty Keskustelu-osiossa. Opinnäytetyön menetelmä on toiminnallinen opinnäytetyö, jonka lähestymistapana on tuotekehitys. Tuotekehitysprosessissa on noudatettu Kari Salosen kehittämistoiminnan konstruktivistista toimintamallia sekä Luovuuden kuusi P:tä-mallia. Työn lopputulos on kuvakirja; "Häng med på färden-religioner och högtider runt världen". Kuvakirjan kirjallinen sisältö perustuu työn kirjalliseen osaan. Kuvakirja sisältää tietoa kristinuskosta, islamista, hindulaisuudesta, buddhalaisuudesta ja kyseisestä uskonnosta on esitetty kaksi juhlaa. Kuvakirja on kirjoitettu kulttuurienvälisestä näkökulmasta. Kirjan kuvat esittävät festivaalien perinteitä ja kulttuurieroja. Kuvakirjan kuvat ja kirjallinen sisältö edistävät lasten kulttuurienvälisestä osaamista ja erilaisista kulttuuritaustoista tulevien lasten sisällyttämistä varhaiskasvatukseen. Lopputuote toimii välineenä integroida kulttuurienväliset koulutusmenetelmät varhaiskasvatustoimintaan.</p>	
Avainsanat:	Varhaiskasvatus, interkulttuurinen pedagogiikka, interkulttuurinen kompetenssi, uskonto, uskonnolliset juhlat, kuvakirja, interkulttuurisia menetelmät, osallisuus, interkulttuurinen näkökulma, Espoon kaupunki
Sivumäärä:	94
Kieli:	Ruotsi

INNEHÅLL

1	Inledning.....	8
1.1	Syfte och frågeställningar.....	10
1.2	Avgränsning	11
1.3	Arbetets design	12
2	Bakgrund och tidigare forskning	13
2.1	Esbo stads småbarnspedagogik.....	13
2.2	Interkulturalitet.....	15
2.3	Brist på interkulturalitet inom småbarnspedagogiken	16
2.4	Interkulturella metoder inom småbarnspedagogiken.....	17
2.5	Kulturens många dimensioner	19
2.6	Religion från ett sociologiskt perspektiv	21
2.7	Religiös sensitivitet inom småbarnspedagogiken	22
2.8	Religiösa högtider.....	24
3	Religioner och deras högtider	25
3.1	Kristendomen	25
3.1.1	<i>Jul</i>	27
3.1.2	<i>Påsk</i>	29
3.2	Islam	30
3.2.1	<i>Ramadan</i>	32
3.2.2	<i>Id al-fitr</i>	33
3.3	Hinduismen	34
3.3.1	<i>Diwali</i>	36
3.3.2	<i>Holi</i>	37
3.4	Buddhismen	39
3.4.1	<i>Vesak</i>	41
3.4.2	<i>Kathina</i>	42
4	Teoretisk referensram	44
4.1	Interkulturell pedagogik	44
4.2	Interkulturell kompetens	47
4.3	Inklusion	49
5	Metod.....	50
5.1	Produktutveckling som metod.....	50
5.2	Kreativt skapande utifrån modellen kreativitetens sex P:n	51

5.3	Salonens konstruktivistiska modell för produktutveckling.....	53
5.4	Tillförlitlighet och relevans.....	55
5.5	Etiska överväganden och upphovsrätt.....	56
6	Produkt.....	58
6.1	Process dagbok.....	58
6.2	Process beskrivning.....	59
6.2.1	<i>Process beskrivning utgående från Salonens konstruktivistiska modell för produktutveckling.....</i>	<i>59</i>
6.2.2	<i>Process beskrivning utgående från modellen kreativitetens sex P:n.....</i>	<i>61</i>
6.3	Produktens innehåll och design.....	62
7	Diskussion.....	64
7.1	Processen.....	64
7.2	Produkten.....	67
7.3	Slutsatser och förslag till fortsatt forskning.....	70
	Källor.....	72
	Bilaga 1. Bilderboken.....	75

Figurer

Figur 1.	Arbetets uppbyggnad.....	12
Figur 2.	De största religionerna i världen anhängarmässigt.....	25
Figur 3.	Deardorffs pyramidmodell av interkulturell kompetens.....	48
Figur 4.	Modellen kreativitetens sex P:n.....	52
Figur 5.	Salonens konstruktivistiska modell för produktutveckling.....	54
Figur 6.	Bild skapandets process.....	60
Figur 7.	Uppslag från bilderboken, högtiderna diwali och ramadan.....	64

FÖRORD

Detta examensarbete är ett beställningsarbete av Esbo stad. Ursprungligen var uppdraget att utarbeta en årsklocka som innefattar högtider från olika religioner. Syftet av årsklockan var att utveckla åskådningsfostran inom Esbo stads småbarnspedagogiska verksamhet. Efter diskussion med Esbo stad gjordes beslutet att istället utveckla en bilderbok som behandlar olika religioner och de högtiderna som firas inom religionerna. Förutom det preliminära målet av att utveckla åskådningsfostran, har syftet med detta beställningsarbete varit att främja barns interkulturella kompetens och tillföra interkulturella metoder i den småbarnspedagogiska verksamheten.

Jag vill tacka min uppdragsgivare, Esbo stad, för att jag har fått möjligheten att delta i detta uppdrag. Examensarbetets process har varit väldigt intressant, givande och lärorik och jag hoppas att det slutliga arbetet kommer att vara till nytta för Esbo stads småbarnspedagogiska verksamhet. Jag vill även tacka min handledare Noora Lohi för den vägledning och stöd jag fått genom hela arbetsprocessen. Sist men inte minst, vill jag tacka Dominique Pashley för hennes hjälp och uppmuntrande ord igenom bilderbokens skapande process.

1 INLEDNING

I och med att den kulturella mångfalden ständigt ökar i vårt samhälle, blir ett tolerant synsätt och förståelse över den kulturella mångfaldens betydelse allt mer väsentligt (Illman et al. 2017 s.7). Ett grundläggande mål borde vara att skapa ett samhälle som inte enbart är mångkulturellt utan ett som är interkulturellt. Medans ett mångkulturellt samhälle innebär att flera olika kulturer lever tillsammans, kännetecknas ett interkulturellt samhälle av att den kulturella mångfalden ses som en resurs och alla kulturer behandlas jämlikt, respektfullt och med öppenhet. (Lahdenperä 2018 s.14)

Tillika med en ökad kulturell mångfald i Finland, har den religiösa samt åskådningsmångfalden ökat och ändrats avsevärt under 2000-talet. Till stor del beror detta på den växande migrationen, speciellt under det sista decenniet, med en ökad mängd flyktingar och asylsökande. Spänningar på grund av olika religiösa skäl har ökat. Främlingsfientlighet, speciellt gentemot muslimer har vuxit. Detta är på grund av exempelvis terroråd som utförts av extremistgrupper. För att kunna förebygga fördomar och främlingsfientlighet måste vi förstå oss på andra och lära oss att respektera levnadssätt och syner som är annorlunda än våra egna. (Illman et al. 2017 s.5-6)

Nutidens barn växer upp i ett samhälle med inflytande från flera olika kulturer och religioner (Utbildningsstyrelsen 2018 s.25). Det är inte enbart vårt allt mer mångkulturella samhälle som ger barnen inflytande från olika kulturer. På grund av globalisering och digitalisering kommer dagens barn att oundvikligt möta människor från olika kulturer, under utbildning, studier och i arbetslivet. (Deardorff 2009) Det är därför grundläggande att barn utvecklar rätt attityder, färdigheter och förståelse gentemot olika kulturer, den så kallade interkulturella kompetensen. Med interkulturell kompetens kommer barn att ha mycket bättre förutsättningar till växelverkan i mångkulturella möten. Med kunskap om kulturella skillnader kommer barnen kunna bemöta dom på ett respektfullt sätt. (Utbildningsstyrelsen 2018 s.25& Deardorff 2009)

Småbarnspedagogikens uppdrag är att främja barns helhetsmässiga uppväxt, utveckling och lärande möten (Utbildningsstyrelsen 2018 s.14) och har därför en betydande roll i att bereda barn med de nödvändiga synsätt och färdigheter som behövs i mångkulturella

möten. Småbarnspedagogiken skall beakta barnens kulturella och åskådningsmässiga bakgrund och ge barnen färdigheter i att respektera och förstå olika kulturer och religioner. (Utbildningsstyrelsen 2018 s.11&16) Småbarnspedagogiken skall också stöda förändringar som sker i barnens uppväxtmiljö samt den småbarnspedagogiska verksamhetsmiljön. Den ständigt ökande kulturella och religiösa mångfalden i vårt samhälle är en miljöförändring som är betydande. (Utbildningsstyrelsen 2018 s.7)

Inom småbarnspedagogiken skall utvecklingen av barns positiva inställning till mångfald stödjas. Småbarnspedagogiken har som uppdrag att främja barns kulturella kompetens, lära barnen att bemöta andra på ett positivt sätt och lära sig att förstå och uppskatta sin egen och andras kulturer. (Utbildningsstyrelsen 2018 s.25-26) Åskådningsfostran är en av småbarnspedagogikens lär områden. Barnen skall bekanta sig med de olika religioner och åskådningar som finns i barngruppen. Tillika skall barnen bekanta sig med olika traditioner och högtider som är kopplade till religionerna. Målet är att stödja alla barns kulturella och åskådningsrelaterade identiteter och samtidigt främja värderingar och synsätt som bygger på respekt och förståelse för diverse kulturer och religioner. (Utbildningsstyrelsen 2018 s.47)

För att stöda småbarnspedagogikens mål gällande utveckling av barnens kulturella kompetens samt stöda åskådningsfostran inom Esbo stads småbarnspedagogik har jag valt att göra en produktutveckling i form av en bilderbok. Bilderboken behandlar religioner och högtider; de fyra största religionerna och två högtider som firas inom varje religion. Bokens målgrupp är barn i ålder 4 - 6 år. Bilderboken behandlar även begreppen kultur, religion och högtid på allmän nivå. Bilderbokens primära funktion är att lära barn om olika religioner, högtider och kulturella skillnader. Bilderboken uppmärksammar dessa ämnen från ett positivt perspektiv och strävar efter att väcka barnens intresse inom ämnet. Syftet med att behandla religioner och högtider är att främja barnens interkulturella kompetens och överföra positiva värderingar och synsätt gentemot kulturella skillnader. Bilderboken kan användas som ett redskap i den småbarnspedagogiska verksamheten, den kan stöda pedagogen i att behandla och väcka diskussion kring ämnet.

Jag valde detta projekt för att jag planerar att arbeta som lärare inom småbarnspedagogiken och anser att detta är ett viktigt tema som bör behandlas mer inom den småbarnspedagogiska verksamheten. Jag ville skapa någonting kreativt som kommer

att gynna verksamheten på ett konkret sätt. Bilderboken utgår från grunderna för planen för småbarnspedagogikens centrala mål och lär områden och skapar en möjlighet att behandla dessa uppdrag på ett sätt som är roligt och intressant för barnen. För att verksamheten skall kunna uppfylla dessa mål förutsätter det att personalen själv har kunskap om olika kulturer och åskådningar och kan lära barnen. (Utbildningsstyrelsen 2018 s.32) Bilderboken *Häng med på den festliga färden- religioner och högtider runt världen* är därför ett lämpligt hjälpmedel för all personal inom småbarnspedagogiken, även de som inte känner sig kompetenta inom ämnet.

I och med att samhället blir allt mer mångkulturellt, bör interkulturalismen utvecklas. Med interkulturell pedagogik som metod inom småbarnspedagogiken, kan barnens interkulturella kompetens utvecklas och inklusion av barn med andra kulturella bakgrunder främjas. Den slutliga bilderboken kommer förhoppningsvis att främja den kulturella kompetensen hos barn och den interkulturella pedagogiken inom småbarnspedagogiken på ett lättsamt och kreativt sätt.

1.1 Syfte och frågeställningar

Detta examensarbete är ett beställningsarbete från Esbo stad. Beställarens önskemål var att en årsklocka med olika högtider skulle utarbetas för den småbarnspedagogiska verksamheten. Beställningsarbete gjordes istället i form av en bilderbok med tema kulturell kompetens och interkulturalitet. Boken kommer att berätta om olika religioner och högtider som firas inom dessa religioner. Bilderbokens syfte är stöda åskådningsfostran inom Esbo stads småbarnspedagogik och främja barnens interkulturella kompetens. Målet är att ge daghemspersonalen ett verktyg som ökar deras egen kunskap inom ämnet och med hjälp av bilderboken kan daghemspersonalen lära barnen om olika religioner, kulturer, kulturella skillnader och främja en positiv inställning till dessa ämnen. Bilderboken behandlar ämnena från ett interkulturellt perspektiv och är avsedd som en metod inom ramarna för den interkulturella pedagogiken.

Examensarbetets frågeställningar är:

- Vilka är de fyra största religionerna i världen och vilka högtider firar de?
- Hur kan jag skapa en bilderbok om dessa religioner och högtider som främjar barns kulturella kompetens från ett interkulturellt perspektiv?

1.2 Avgränsning

Det finns en otalig mängd religioner i världen och flera högtider firas inom varje religion och att inkludera alla i examensarbetet vore omöjligt. Bilderbokens innehåll har avgränsats till 2 högtider från de 4 största religionerna i världen. Fokuset av examensarbetet är högtider som är religiöst förankrade. Eftersom religion ofta är en betydelsefull aspekt av en kultur (Giddens 2007 s.58) har religiösa högtider valts för att innefatta både religiösa och kulturella aspekter. På så sätt främjar barnboken inte bara barnens kulturella kompetens, men även deras kunskap om olika religioner. Alla är inte religiösa, ateism samt irreligiositet blir allt vanligare i dagens värld och icke-troende hör till kulturen lika väl som de troende. Det finns många högtider som inte har någon religiös förankring, så som självständighetsdagar men dessa firas ofta i mindre omfattning. Att fokusera bilderboken på sådana högtider skulle inte ha gett en lika omfattande bild av högtider som firas världen runt och hur varierande de är.

Det finns även flertal religioner som inte kommer att presenteras i boken, avgränsningen gjordes vid de 4 religioner med mest anhängare globalt. Statistik från år 2015 visar att dessa religioner är; kristendomen 31,2%, islam 24,1%, hinduismen 15,1% samt buddhismen 6,9% anhängare av världsbefolkningen. (Pew Research Center 2017 s.8)

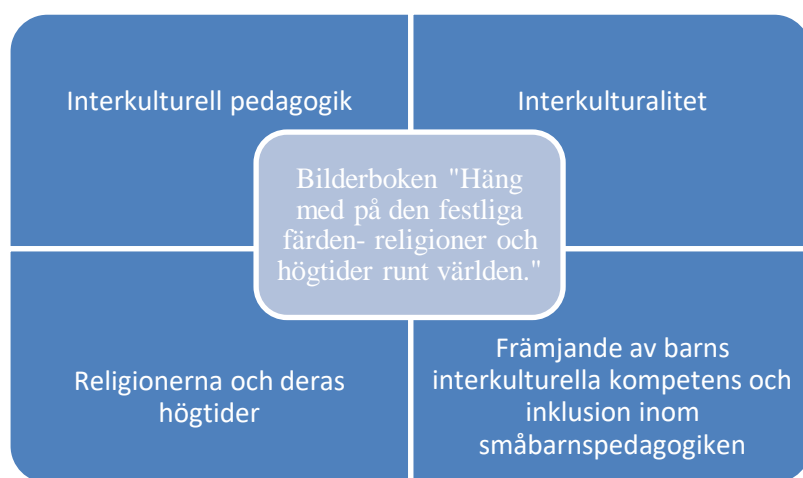
Dessa religioner representerar inte de religioner med mest anhängare i Finland, men arbetets syfte är inte att enbart förmedla kunskap om de kulturer och religioner som utgör majoriteten i Finland. Syftet är att främja den interkulturella kompetensen och interkulturalitet och detta uppnås inte genom att enbart ha förståelse för de runt omkring oss, utan genom en tolerant och förstående syn på alla människor och deras kulturer.

Målgruppen för detta examensarbete är barn i ålder 4-6. Barn inom småbarnspedagogiken är i ålder 0-6 men målgruppen avgränsades till de äldre barnen eftersom barnets utveckling skiljer sig betydligt mellan de yngre (0-3) och de äldre (4-6) barnen. Att

producera en bok som kunde användas inom båda gruppernas verksamhet skulle vara utmanande. Bilderboken skulle antingen bli för svårbegriplig för de yngre eller sakna stimulans för de äldre. I ålder 4-6 är språkutvecklingen samt koncentrationsförmågan tillräckligt utvecklad för att bokens budskap skall vara begripligt.

1.3 Arbetets design

Arbetes design och uppbyggnad ses nedanför.

Figur 1. Arbetets uppbyggnad

Grunden till hela arbetet är interkulturell pedagogik och detta har styrt hela arbetets process. Det som kännetecknar den interkulturella pedagogiken är kunskap, förståelse, respekt och uppskattning av olika kulturer. Interkulturalitet som kännetecknas av en miljö byggd på ömsesidig respekt, tolerans och jämlikhet för de olika kulturerna har också styrt detta arbetet. Grundprinciper inom interkulturell pedagogik och interkulturalitet har tillämpas i produktutveckling med syftet av att främja barns kulturella kompetens och inklusion av barn inom småbarnspedagogiken. Olika aspekter som ingår i utvecklingen av interkulturell kompetens har tagits i beaktande, så som främjande av barnens respekt, nyfikenhet och öppenhet och kunskap och förståelse gentemot olika kulturer. Information om olika religioner och högtider har samlats och sammanställts. Denna information har sedan framförts från ett interkulturellt perspektiv och de olika religionerna och högtiderna

har behandlats på ett respektfullt sätt. Slut resultatet är bilderboken, *Häng med på den festliga färden - religioner och högtider runt världen*.

2 BAKGRUND OCH TIDIGARE FORSKNING

I detta kapitel berättas det kortfattat om uppdragsgivaren, Esbo stads småbarnspedagogik. Detta kapitel behandlar också de ämnen som är centrala i arbetet. Ett av dessa ämnen är interkulturalitet som behandlas både allmänt och därtill utforskas interkulturalitet inom småbarnspedagogiken. Ett annat ämne som behandlas är de olika dimensioner som tillhör kulturer. Religion behandlas från ett sociologiskt perspektiv och religiös sensitivitet inom småbarnspedagogiken diskuteras.

2.1 Esbo stads småbarnspedagogik

Vår nationella småbarnspedagogik är en viktig del av barnens lärande och uppväxt. Den grundläggande avsikten med småbarnspedagogiken är att skapa likvärdiga förutsättningar för alla barn i frågan om uppväxt, utveckling och lärande. För att kunna säkerställa en jämlik småbarnspedagogik av hög kvalité som främjar barns utveckling, lärande och välbefinnande har grunderna för planen för småbarnspedagogik utarbetats. Grunderna för planen för småbarnspedagogik är en nationell föreskrift som har iordningsställts av utbildningsstyrelsen och den baserar sig på lagen om småbarnspedagogik. Föreskriften styr den småbarnspedagogiska verksamheten och framställer de mål och uppdrag som småbarnspedagogiken bör genomföra. Hurdan verksamhetskultur och vad den pedagogiska verksamheten bör innefatta framställs också. Föreskriften består av tre delar, grunderna för planen för småbarnspedagogik, de lokala planerna och barnens planer. (Utbildningsstyrelsen 2018 s.7-8)

Esbo stads småbarnspedagogik har framställt en lokal plan som baserar sig på den nationella föreskriften, grunden för planen för småbarnspedagogik. De målen och uppdragen som framställs i Esbo stads plan för småbarnspedagogik och som är relevanta för detta examensarbete behandlas kortfattat. Inom småbarnspedagogiken skall barns mångsidiga kompetens främjas. Den mångsidiga kompetensen består av olika färdigheter, värderingar och attityder som förbereder barnen för världen runt omkring. (Esbo stad

2019 s.19) En av dessa kompetenser är barnens interkulturella kompetens. I och med att den kulturella, åskådningsmässiga och språkliga mångfalden har ökat har betydelsen av barns interkulturella kompetens ökat. Interkulturell kompetens kännetecknas av en del kognitiva och kommunikativa färdigheter. Dessa färdigheter är förmågan att lyssna, identifiera och förstå olika synsätt och kunna reflektera över sina egna värderingar och attityder. För att man skall kunna kommunicera på ett lämpligt sätt måste man ha kunskap om sin egna och andras kulturella och religiösa bakgrund. Inom Esbo stads småbarnspedagogiska verksamhet skall barnen bekanta sig med människor, språk och kulturer som är olika än de egna. Personalen måste vara medveten om hur de själva uttalar och förhåller sig till kulturell och religiös mångfald och säkerställa att de överför en positiv inställning till barnen. Alla barn skall få stöd i att utveckla sin kulturella identitet inom den småbarnspedagogiken och barnen skall ha möjlighet att dela sina traditioner med varandra. (Esbo stad 2019 s.21)

Inom den småbarnspedagogiska verksamhetskulturen skall kulturell mångfald ses som en resurs och alla barn har rätt till sin egna kultur och religion. De kulturer och religioner som finns i barngruppen skall beaktas och värdesättas i verksamheten. Personalen skall ha kunskap om de kulturella och religiösa bakgrunder som finns i barngruppen och kunna förhålla sig till situationer från deras perspektiv. Det är också viktigt att personalen är medveten om hur deras egna bakgrund påverkar tänkandet och agerandet. De egna värderingarna som personalen har skall inte reflekteras i hur andra kulturer och åskådningar behandlas inom den småbarnspedagogiska verksamhetskulturen. (Esbo stad 2019 s.25-26)

I lärområdet *Jag och vår gemenskap* ingår åskådningsfostran. Den småbarnspedagogiska verksamheten skall innefatta åskådningsfostran var barnen får bekanta sig med olika religioner och åskådningar. Främst skall de religioner och åskådningar som finns i barngruppen behandlas. De traditioner och seder som hör till religionerna skall också uppmärksammas. Åskådningsfostran skall ske på ett naturligt sätt i samband med exempelvis påklädning, under måltider eller samlingar. Genom åskådningsfostran utvecklar barn respekt och förståelse gentemot olika religioner och det stöder utvecklingen av barnens kulturella och åskådningsrelaterade identiteter. (Esbo stad 2019 s.42)

Grundprinciper inom småbarnspedagogiken är delaktighet, likabehandling och jämställdhet. Alla barn, oberoende av kulturell bakgrund, åskådning, handikapp, kön eller övrig mångfald skall behandlas jämlikt, med respekt och få vara delaktiga i verksamheten. (Esbo stad 2019 s.25)

2.2 Interkulturalitet

I och med den ökade mångfalden i vårt samhälle, är en viktig fråga hur samhället bör utvecklas för att mottaga denna mångfald samt hur vårt mångkulturella samhälle kan övergå till ett interkulturellt samhälle mycket aktuell (Lahdenperä 2018 s.12). En av de största utmaningarna vi människor på en global skala möter i dagens värld, är att utveckla förståelse för andra och deras kulturer; deras historia, traditioner samt värderingar. Med en universell interkulturell kompetens kunde många av de oundvikliga konflikter som uppstår hanteras på ett intellektuellt och fridfullt sätt. (UNESCO 2009 s.114)

Att uppnå detta mål är krävande men i och med att vårt samhälle blir allt mer multikulturellt och globaliseringen ständigt ökar blir strävan efter ett interkulturellt samhälle allt mer betydelsefull. Begreppen mångkulturalism och interkulturalism ligger väldigt nära varandra. Med mångkulturalism syftar man på en mängd, en beskrivning av kvantiteten av kulturer medan interkulturalism å andra sidan inte syftar på mängden utan snarare en handling, en interaktion. Om man beskriver ett samhälle eller en daghemsgrupp som mångkulturellt betyder det att barnen i gruppen har olika kulturella bakgrunder. Ett interkulturellt samhälle eller daghemsgrupp betyder att det finns en ömsesidig respekt, tolerans för de olika kulturerna och att de behandlas jämlikt i samhället eller daghemsgruppen. Vi kan med säkerhet säga att vårt samhälle är mångkulturellt men är det interkulturellt? (Lunneblad 2009 s. 27-28)

Att se den kulturella mångfalden som en resurs istället för ett problem är grunden i interkulturalitet. En grundläggande omständighet för att interkulturalitet skall stärkas är att kommunikationen och människors relationer sinsemellan präglas av jämlikhet, respekt och öppenhet. Enligt Lahdenperä (2018 s.14) är ”Ömsesidig respekt, erkännande av varandras olikheter och behov, jämlikhet, jämställdhet och social rättvisa är några av de

etiska värden som ofta förekommer som mål för interkulturalitet.” (Lahdenperä 2018 s.14)

2.3 Brist på interkulturalitet inom småbarnspedagogiken

Forskning som gjorts i Finland och Sverige tyder på att det finns en brist på interkulturalitet inom småbarnspedagogiken. Forskning har gjorts för att undersöka hur pedagoger samt barnen inom den småbarnspedagogiska verksamheten förhåller sig till kultur och diversitet.

Forsman& Hummelstedt (2014) har utfört en studie i ett finlandssvenskt daghem för att undersöka hur kulturella skillnader och etnisk diversitet behandlas inom den småbarnspedagogiska verksamheten. Forskningens resultat belyser bristen på daghemspersonalens initiativtagande då det gäller diskussion om etnisk diversitet med barnen. Av 28 situationer som observerades där ämnet diskuterades bland barnen var en vuxen bara närvarande i sex av dem. Av dessa sex situationer var det enbart en situation där den vuxna deltog i diskussionen. Undersökningen visar att på daghemmet i fråga är det barnen som skapar en interkulturell daghemsmiljö och personalen däremot skapar en monokulturell daghemsmiljö genom deras bristande initiativtagande gällande diskussion om etnisk diversitet. Forskningen antyder att detta kan bero på att personalen saknar kunskap inom området eller känner sig osäker om hur de bör behandla ämnet. Enligt Forsman& Hummelstedt (2014) borde mer forskning göras i frågan om barns kulturella identitetsutveckling inom daghems- och skolmiljön. Forskningen betonar korrelationen mellan en positiv kulturell självuppfattning och upplevelsen av social samvaro. Möjligheterna att stöda denna identitetsutveckling på ett finkänsligt sätt borde närmare forskas. (Forsman& Hummelstedt 2014)

En liknande forskning har gjorts i Sverige men ämnet behandlas från ett annat perspektiv. Forskningens syfte är att undersöka hur svenska barn inom den svenska småbarnspedagogiken bemöter barn från en annan kulturell bakgrund. Observationerna som gjordes fokuserade på två barn i gruppen vars kulturella bakgrund inte var svensk. De två barnen hade båda utländsk bakgrund, den ena flickan hade svårt att förstå och tala svenska. Hennes bristande kunskap i det svenska språket och traditioner gjorde att hon

avvek från de andra och resten av gruppen verkade avvisa henne på grund av detta. Den andra flickan talade flytande svenska och var medveten om de svenska traditionerna. Hon var populär i gruppen, endels tack vare hennes kunskap om den svenska kulturen och det svenska språket. Forskningen ifrågasätter tanken av att diversitet inom daghemsgruppen bidrar positivt till barnens sociala identitets utveckling och förståelse av andra kulturer. Resultaten tyder på att barn med annan etnisk bakgrund måste anpassa sig till den svenska kulturen för att passa in. Barnens handlingar och samspel inom daghemsgruppen skapar betydelse för vad etnisk diversitet innebär och hur de själva uppfattar detta. Det skapas en majoritet-minoritet rangordning som utmanar föreställningen av att den småbarnspedagogiska omgivningen skulle vara inkluderande. Barn med icke svensk etnisk bakgrund riskerar att bli exkluderade från daghemsgruppen ifall de inte anpassar sig till de svenska kulturella normerna och lär sig det svenska språket. (Löfdahl & Hägglund 2012)

Gemensamt för båda forskningarna är att de lyfter fram betydelsen av interkulturell pedagogik inom småbarnspedagogiken för att kunna främja barnens interkulturella kompetens (se kapitel 4.1 & 4.2). Detta tas dock upp från olika perspektiv. Det konstateras i den första forskningen att daghemspersonalen inte tar tillräckligt initiativ att behandla ämnena etnisk diversitet och kulturella skillnader, och detta kan bero på att daghemspersonalen saknar kompetens inom området. Den andra forskningen belyser problematiken i hur barn agerar gentemot den etniska diversitet och kulturella mångfalden i deras omgivning. Resultatet av forskningen tyder på att barnen inte vet hur de ska förhålla sig till någon som inte talar samma språk eller har samma traditioner som de själva och detta kan bero på att de känner sig obekväma med det som är främmande. Även om perspektiven skiljer sig i forskningarna är slutsatsen samma; för att barn av alla kulturella bakgrunder ska känna samhörighet och deras individuella kulturella identitet skall främjas samt accepteras bör småbarnspedagogiska verksamheten lägga fokus på utvecklingen av den interkulturella kompetensen (se kapitel 4.2).

2.4 Interkulturella metoder inom småbarnspedagogiken

I frågan om interkulturalitet i pedagogiska sammanhang är det viktigt att redan inom småbarnspedagogiken integrera den kulturella mångfalden. För att miljön inom

småbarnspedagogiken skall bli interkulturell istället för mångkulturell måste barnens öppenhet och respekt gentemot andra kulturer främjas. För att alla barn skall behandlas jämlikt och miljön vara inkluderande av alla, måste pedagogiken innefatta undervisning om de kulturer som är minoritet i barngruppen. Det är pedagogernas ansvar att överföra attityder som tolerans, respekt och erkännande av kulturell mångfald till barnen. (Lucas 2016 s.908) Det finns flera olika sätt att skapa en sådan verksamhet.

Martens et al. (2015) belyser i sin forskning hur användning av global litteratur i den småbarnspedagogiska verksamheten kan främja barns kulturella identitet och kompetens. Med global litteratur menar Martin et al. sådan litteratur som lyfter fram faktorer av kulturella skillnader och uppmuntrar läsaren att respektera samt acceptera personer som är annorlunda än dom själva och förebygga fördomsfulla attityder. Artikeln belyser den globala litteraturens betydelse för småbarnspedagogiken eftersom den främjar barnets interkulturella förståelse. Durden et al. belyser också det positiva inflytande som böcker kan ha på barns kulturella kompetens. Böcker som uttryckligen fokuserar sig på att belysa olika kulturer bör finns tillgängliga för barnen inom den småbarnspedagogiska verksamheten. (Durden et al. 2015) Martens et al. (2015) menar att barn inte kan utveckla sin kulturella kompetens förrän de får insikt i och förståelse för deras egen kultur. När barn får förståelse för kulturens betydelse i deras liv kan de uppskatta och respektera betydelsen av deras medmänniskors kulturer. Det är grundläggande för barn att utveckla sin egen kulturella identitet först för att en interkulturell miljö skall kunna skapas. (Martens et al. 2015)

Lucas (2016) belyser lekens betydelse i utvecklingen av barns kulturella kompetens i småbarnspedagogiken. Leken är grundläggande för barns utveckling och lärande, genom leken får barn på ett naturligt och intressant sätt experimentera, upptäcka och lära sig om världen. Leken främjar barns utveckling på det motoriska, sociala och emotionella plan. Eftersom leken är en effektiv metod att lära barn, är det optimalt att använda sig av leken för att behandla svårfattade ämnen som interkulturalitet och kulturella skillnader. Exempelvis kan pedagogen ge barnen kulturella upplevelser genom olika föremål som till exempel instrument, kläder eller mat från olika kulturer. Leksaker är en väsentlig del av leken. Barn lär sig om världen igenom leken och därför kan leken och leksaker användas för att lära barn om kulturer och främja ett öppet och respektfullt tankesätt.

Småbarnspedagogiken bör erbjuda leksaker som representerar människor från alla kulturer, åldrar, könsidentiteter och utseenden. Leksakerna får inte vara stereotypiska eller sexistiska utan framföra människotyper på ett respektfullt och jämlikt sätt. Enligt forskningen måste man ta vara på lekens betydelse för barn, och använda sig av lekinspirerade metoder för att lära barnen om kulturell mångfald. (Lucas 2016)

Durden et al. (2015) har gjort en forskning för att undersöka hur interkulturalitet beaktas i småbarnspedagogiska verksamheten i *Kids Play* som är ett program fokuserat på etnisk diversitet. I forskningen poängteras det att verksamheten skall utgå från det som är relevant för barnen. Verksamheten skall inte enbart utgå från det som är relevant för majoriteten av barnen utan även beakta de barn som tillhör kulturella minoriteter. Verksamheten skall också utgå från barnens intressen och kulturella skillnader kan sammankopplas med dessa. Då observationer gjordes i *Kids Play*-verksamheten var barnen i gruppen intresserade av naturen. Pedagogerna utforskade enbart hemlandets natur istället för att tillsammans med barnen utforska olika sorters natur som förekommer världen runt. Oavsett ämnet som utforskas inom verksamheten kan ett interkulturellt perspektiv tilläggas. För att kunna utgå från ett interkulturellt perspektiv måste pedagogen vara lyhörd och verkligen känna barnen och ha insikt i vilka faktorer som kan påverka barnets upplevelse av inklusion i barngruppen. Det handlar inte alltid om stora frågor, kan vara något så enkelt som hårfärgen som får barnet att känna sig utanför. I artikeln diskuteras också hur pedagogernas okunskap om olika kulturer påverkar den interkulturella verksamheten och lyfter fram ett förslag till detta, att be någon utomstående komma och berätta till barnen olika kulturer. (Durden et al. 2015)

2.5 Kulturens många dimensioner

Människor föds inte med ett visst tankesätt om vad som är rätt och fel och hur man förväntas bete sig i samhället. Tvärtom går vi igenom en livslång process för att lära oss vad som förväntas av oss; denna process kallas socialisation och är fostran in i den egna kulturen. Det är genom socialisation vi utvecklar en kulturell kompetens av vår egna kultur. Detta betyder inte att alla inom en kultur är lika, men genom denna process får människor som tillhör en kultur till en viss grad samma värderingar som utgör grunde till hur vi beter oss och vad som är acceptabelt. (Ringquist 2010 s.23)

Begreppet kultur definieras av de gemensamma levnadssätt och värderingar som en grupp eller ett samhälle delar. Kultur är något som man känner stolthet över; något man glädjas av och vill föra vidare till kommande generationer. Begreppet omfattar flera olika aspekter av livsstilen i en grupp; det innefattar allt från hur man klär sig, arbetssätt, fritidsvanor, värderingar och normer, religion och dess traditioner och ceremonier samt traditioner som inte är förankrade i religionen. Kultur innefattar också olika former av uttryck så som litteratur, musik och konst. (Giddens 1998 s.34)

De olika aspekterna som utgör en kultur, hur en grupp lever och upplever livet kan sammanställas i följande dimensioner.

- Den **fysiska dimensionen** omfattar de kulturella sedvänjorna och vad folk gör.
- Den **intellektuella dimensionen** omfattar traditionell kunskap och den kulturella specifika kunskapen som skiljer sig mellan kulturer.
- Den **emotionella dimensionen** omfattar olika sätt att uttrycka känslor, så som till exempel sorg.
- Den **spirituella eller religiösa dimensionen** omfattar religion och olika sätt att praktisera sin tro.
- Den **estetiska dimensionen** omfattar konst, musik, dans, skönhetsuppfattning mm.
- Den **lingvistiska dimensionen** omfattar de språk som talas inom en kultur.
- Den **sociala dimensionen** omfattar sociala frågor som mänskliga rättigheter, diskriminering, sociala konflikter och orättvisa.
- Den **politiska dimensionen** omfattar det politiska systemet som kulturen följer.
- Den **historiska dimensionen** omfattar kulturens historiska bakgrund i frågan om migration, kolonisation, krig, inkräktning mm.
- **Maktrelations dimension** omfattar frågor om orättvisa, ojämlikhet, minoriteter och marginalisering.
- Den sista dimension är den **moraliska/etiska dimensionen** som omfattar de olika etiska och moraliska värderingar som kulturer har (UNESCO 2010 s.5).

Det finns en otalig mängd kulturer i världen, och det som är kännetecknande för en kulturen varierar i stor grad. Normer, värderingar och levnadssätt samt det som betraktas som acceptabelt och normalt beteende skiljer sig mellan kulturerna. Det som betraktas som normalt beteende inom en kultur, kan vara oacceptabelt i en annan. Ett exempel på detta kan vara nötkött som många i Finland äter, däremot föraktas detta i Indien var kossor är heliga. Vi ser däremot ner på ätande av hundar och katter som anses vara delikatesser i andra kulturer. (Giddens 1998 s.40)

Det finns även sådant som olika kulturer har gemensamt och förekommer i de flesta kulturer, dessa institutioner och beteendemönster kallas kulturella universalier. Exempel på detta är språket, äktenskap samt religion. De ovannämnda skiljer sig från kultur till kultur men förekommer i de flesta kulturer i någon form. (Giddens 1998 s.65)

2.6 Religion från ett sociologiskt perspektiv

Att definiera religion är mycket komplex och definitionen beror på vilket perspektiv man ser det från. Ser man på religion från ett teologiskt perspektiv är det något som är givet av Gud. Religion förklaras genom religiösa skrifter, man lägger vikt på att tolka dessa skrifter och vad de har för betydelse för människan. Inom teologin är religion läran om gudar och andra heliga företeelser. Med tanke på detta examensarbets syfte har religion undersökts från ett sociologiskt perspektiv. Det vill säga, uppfattningen om att religion är ett socialt fenomen. (Klingenberg et al. 2019 s.13)

Religion är ofta en del av en kultur, men kan även ses som ett eget kulturellt system. Det som definierar en kultur är de gemensamma värderingar, normer, uppfattningar och idéer som skapar en förenad identitet samt samhörighet hos en grupp människor och denna definition stämmer också överens med religion. De synsätt som personer av en religion delar, grundar sig på ett gemensamt sätt att se verkligheten som helig, allomfattande samt övernaturlig och en gemensam känsla av meningsfullhet och syfte i livet. Hur och varför livet är meningsfullt förklaras på olika sätt beroende på religionen men det gemensamma är att det finns något som är större än vardagslivet. I traditionella kulturer spelar religion ofta en stor roll och är märkbar i det sociala livet, ofta genomsyrar religionen olika konstformer så som musik, dans och litteratur. (Giddens 2007 s.420-421) Religion är inte

enbart något som människor förhåller sig till, det är också något som utövas, en praktik, och något som formas i samspelet människor emellan (Klingenberg et al. 2019 s. 14.-15).

Man förenar ofta en religion med tron på en gud men även dock de flesta religioner tror på en eller flera gudar så finns de också de religioner som inte gör detta (Giddens 2007 s.420-421). Inom buddhismen tror man exempelvis inte på någon gud utan följer Buddhas läror. Två andra former av religiösa företeelser som inte grundar sig i tron på en viss gud är totemism och animism. Totemism är vanligt inom nordamerikanska indianernas religioner och grundar sig i tron att djurarter och växter har övernaturliga krafter. Inom animism tror man på andar eller spöken som bor i samma värld som vi. Dessa andar kan vara både goda och onda och de påverkar människan på olika sätt, till exempel kan man bli besatt av en ande och anden tar kontroll över människans beteende. (Giddens 2007 s.427)

Globalisering och den kulturella mångfalden i vårt samhälle för med sig mycket problematik med religiös grund, så som främlingsfientlighet gentemot muslimer på grund av terroråd. Positiva förändringar har också skett, intryck från olika religioner har blivit populära och många utövar tankesätt och vanor från andra religioner än deras egna. Denna förening av olika religiösa tankesätt har hjälpt att knyta sociala och kulturella band människor emellan. Ett exempel på detta är utövning av yoga, meditation eller mindfulness som härstammar från hinduismen och buddhismen och har blivit mycket populärt inom västerländsk kultur. (Illman et al. 2017 s.178) Detta har hjälpt att forma och utveckla ett mer interkulturellt samhällsklimat och levnadssätt i Finland (Illman et al. 2017 s.5-6).

2.7 Religiös sensitivitet inom småbarnspedagogiken

Religion är en betydelsefull faktor i de flesta kulturer och enligt Rissanen et al. (2016) bör religion vara en grundläggande faktor i främjandet av pedagogers interkulturella kompetens utveckling. Det har forskats kring interkulturalitet i pedagogiska sammanhang och vikten av pedagogernas interkulturella kompetens och interkulturella sensitivitet har betonats. Interkulturell sensitivitet definieras som grunden till interkulturell kompetens, en inneboende önskan och motivation att lära sig om, uppskatta och acceptera kulturella

skillnader. Det som mycket av den tidigare forskningen utelämnar är den religiösa aspekten av kultur. För många är religion grundläggande i deras kulturella identitet och det måste finnas en ömsesidig förståelse mellan vårt sekulära samhälle och de som har en religiös världsbild. Sensitivitet gentemot olika världsuppfattningar är centralt i strävan att utveckla interkulturell kompetens. (Rissanen et al. 2016)

I lärarutbildningen sätts allt mer vikt på utveckling av interkulturell kompetens. Man betonar betydelsen av lärares tvärkulturella erfarenheter, omfattande fälterfarenhet och förmågan att reflektera över mångkulturella möten. Den kulturella mångfalden ökar ständigt i vårt samhälle men detta ökar även religiös mångfald. Ändå har man i stor grad bortsett från de religiösa aspekterna av olika kulturer i pedagogisk forskning och verksamhet. Normen i Finland är att man bortser religion för att det är neutralt. Religion har blivit något som hålls privat för att neutralisera den pedagogiska verksamheten. Många finländare identifierar sig inte som religiösa, vi kopplar inte våra lutherska traditioner till religion utan snarare uppfattas de som kulturella. Majoriteten har en sekulär världsuppfattning i Finland och avlägsnande av religion från pedagogiken tolkas som neutralt av de flesta. Detta tar inte i beaktande de som tillhör religiösa minoriteter och starkt kopplar religion till deras identitet. (Rissanen et al. 2016)

Då många pedagoger inte har någon personlig koppling till religion, har de svårt att känna igen religiösa identiteter eller empatisera med religiösa barn och familjer och förstå deras behov och önskemål. Önskemål som är förankrade i religiös tro kan uppfattas som krav. Religion är en stor identitetsfaktor för många och om religion helt bortses blir pedagogiken inte inkluderande. På grund av att en sekulär världsuppfattning är normen i Finland finns risken att de med religiös världsuppfattning betraktas som ”dom andra”. Vi glömmer bort att religion för många är en viktig del av deras identitet. Begreppet religiös frihet betraktas från det homogent sekulära perspektivet och genom att religion har blivit en sorts tabu, får de som är religiösa uppfattningen av att deras världsbild inte bekräftas och accepteras. Vår neutrala inställning borde ifrågasättas. (Rissanen et al. 2016)

Med erkända mål att främja jämlikhet och social rättvisa inom pedagogiska sammanhang borde religion betonas mer i vårt sekulära samhälle. I strävan efter att främja jämlikhet och social rättvisa i småbarnspedagogiken borde en viktig aspekt vara religiös sensitivitet.

För att utveckla interkulturell kompetens måste man förstå hur olika världsbilder påverkar individens identitet. Speciell vikt borde läggas vid att förstå och känna igen de former av mångfald som är främmande och inte uppmärksammas i vanliga sammanhang, som exempelvis religion. (Rissanen et al. 2016)

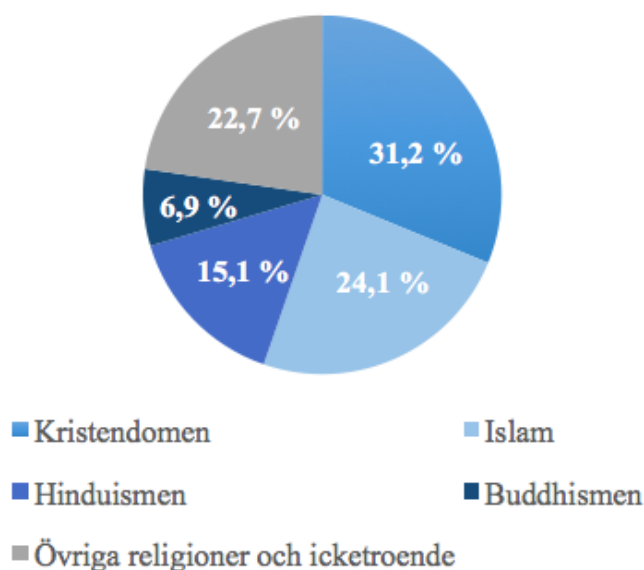
2.8 Religiösa högtider

De uppfattningar och åsikter om livet och dess mening som personer tillhörande en religion delar, kommer ofta till uttryck genom olika ritualer och aktiviteter och traditioner. Dessa ritualer och aktiviteter kan exempelvis vara högtider som firas. Högtider skiljer sig mellan olika religioner. (Giddens 2007 s.420) Genom historia har högtider ofta varit en nyckel till att förstå religionerna och kulturerna som ligger bakom dem. Högtider avbryter det vardagliga livet med dess rutiner för att tillfälligt lossa på de sociala konstruktionerna i samhället. Genom religiösa högtider bekräftas religionens eller kulturens underliggande tro, antaganden, hopp, rädslor och myter som ligger i grunden. Under högtider kommer byggstenarna och hjärtat av kulturen fram. Genom högtider får människor en förnyad medvetenhet av exempelvis sociala strukturer, säsongscykeln, eller deras slutliga öde i den spirituella existensen. Dessa aspekter kommer ofta till uttryck i sederna och traditionerna som tillhör högtiderna. Eftersom högtider ofta befriar människor från det vardagliga livets krav, betraktas det som lek aspekten i en kultur. (Roy 2005)

3 RELIGIONER OCH DERAS HÖGTIDER

Kapitlet behandlar de religioner och högtider som bilderboken *Häng med på den festliga färden - religioner och högtider runt världen* kommer att innefatta. Religionerna är de som är anhängarmässigt störst i dagens läge och det är kristendomen, islam, hinduismen och buddhismen (Pew Research center 2017 s.8). Grafen visar hur många anhängare dessa religioner har procentuellt av världsbefolkningen, statistiken är från år 2015 så små förändringar kan ha skett under de senaste 5 åren.

Figur 2. De största religionerna i världen anhängarmässigt

3.1 Kristendomen

Kristendomen är den största religionen med mest anhängare globalt. Forskning visar att år 2015 hörde 31.2% av världsbefolkningen (ca 2.3 miljarder människor) till kristendomen. (Pew Research Center 2017 s.8) Kristendomen är en monoteistisk religion, det vill säga att religionen grundar sig på tron på en gud. Kristendomen började som en judisk sekt men utvecklades sedan till en skild religion. På grund av detta finns det mycket gemensamt mellan dessa två religioner. Jesus var grundaren av kristendomen men var själv en ortodox jude. Hans lärjungar ansåg honom som "messias" vilket betyder "den smorde" på hebreiska. I början måste de kristna uthärda grymma förföljelser men efter att det blev det romerska rikets officiella religion på 400-talet, blev det snabbt ett dominerande element inom den västerländska kulturen. Det finns många olika riktningar

inom den kristna tron; exempelvis den romersk-katolska, protestantiska, och den grekisk-ortodoxa kyrkan (Giddens 2015 s.473). I Finland är majoriteten av befolkningen evangelisk-lutherska; ungefär 73% och cirka 1% hör till den ortodoxa kyrkan (Illman et al. 2017 s.8).

I stort sett kan kristendomen och det som är gemensamt för kristna sammanfattas i kyrkan, trosbekännelsen och Jesus Kristus (Brodd 2009 s.223-227).

Jesus föddes mellan 6 f.Kr. och 4 f.Kr. i Bethlehem, nutida Israel. Jesus var själv en jude och utövade judendomen hela sitt liv. På den tiden fanns det olika klasser av judar och Jesus passade inte in i någon av dem, han utövade sin tro på ett otraditionellt sätt. Som vuxen började han sitt prästerskap som varade i 2 år tills han korsfästes. Hans predikor grundade sig i tron att den dåvarande tiden av orättvisa skulle nå sitt slut och gud snart skulle härska över världen. När guds rådande skulle ankomma skulle folket dömas och de som var rättfärdiga skulle räddas. Jesus predikade därför om ett behov av spirituellt förvandling, förändring av hjärta. Viktiga budskap handlade om rättfärdighet, att be gud om förlåtelse, älska alla, både granne och fiende, och förlåta de som har gjort dig fel. Dessa budskap är än idag centrala inom den kristna tron. Jesus utövade judendomen men tyckte att en moralisk och andlig förbättring måste ske. Jesus budskap och predikor var för radikala för den tiden och runt 30 e.Kr. korsfästes han. Enligt kristen tro, uppstod Jesus från sin grav 3 dagar efter sin död och hade räddas av gud. Detta anses vara början till kristendomen och tron på Jesus som guds son, både helig och mänsklig som skickades till jorden för att frälsa folket. (Brodd 2009 s.223-227)

För att vara kristen måste man erkänna Jesus som frälsare. De kristnas heliga skrift är bibeln och den är uppdelad i det nya och gamla testamentet. Nya testamentet baserar sig på Jesus liv, korsfästning och uppståndelse och betydelsen av dessa händelser för kristendomen och kristna generellt. Kristendomens läror grundar sig i livet, döden och återuppståndelsen av Jesus. Den kristna trosbekännelsen är baserad på nya testamentet och innefattar de huvudsakliga övertygelser och läror inom kristendomen. En av de grundläggande läror är treenighetsläran som säger att gud består av tre delar, fadern (gud själv), sonen (Jesus) och den heliga anden igenom vilken gud är närvarande överallt på jorden och hjälper människor . Att vara kristen innebär också att man hör till kyrkan.

Kyrkan är den troende gemenskapen var den kristna trosbekännelsen lärs ut och firas. Nya testamentet predikar kyrkans väsentliga roll i den kristna tron, att den kristna kyrkan grundades av Jesus Kristus och hans lärjungar och det är den heliga anden som vägleder och vårdar kyrkan. (Brodd 2009 s.223-224)

Många länder och samhällen där majoriteten är kristna har med tiden sekulariserats. Sekularisering handlar om religionens förminskade inflytande över olika delar av dess anhängares sociala liv. Det här är fallet i många europeiska länder, som Stor-Britannien, Nederländerna och Frankrike. I norden använder man begreppet ställföreträdande religion för att förklara kristendomens icke-aktiva anhängare. Med detta menas att kristendomen genom tiderna har haft många anhängare men endast få som besöker kyrkan. (Giddens 2015 s.468)

3.1.1 Jul

Jul firar kristna till minnet av Jesus Kristus födelse. Det engelska namnet för högtiden *Christmas* kommer från en förkortning på "the mass on Christ's day" medan namnet Jul högst antagligen härstammar från germanska ordet *Yule* som betyder "vintersolståndets högtid. (Melton 2011 s.211) Dom flesta kristna firar jul den 25 december men lutheraner i norden firar den 24 december. Julen är en högtid då man även firar hoppets seger över midvintermörkret eftersom dagarna har börjat bli längre och ljusare. Det är en högtiden som firas tillsammans med familj och anses vara barnens fest. Till julen hör festdagar som advent, sankta lucia, lilla jul, julafton, juldag, jul annandag och trettondag. (Parland 2010 s.32) Fast högtiden har en mycket religiös grund så har julen blivit en alltmer kommersiell högtid som firas av både religiösa och icke-religiösa (Melton 2011 s.212). Jultraditioner varierar från land till land men det finns vissa element som dom flesta associerar med högtiden.

Julgranen är en tradition som förekommer jorden runt. Granen hämtas in i hemmen var den pyntas med julprydnader, ornament och en ängel eller stjärna i toppen. Under julgranen samlas presenter som skall öppnas på julen. (Melton 2011 s.212) Förr i tiden dekorerades julgranen med äpplen och riktiga ljus men detta är inte så vanligt mera på grund av brandrisken. Julgranar hittar man även på offentliga platser. (Roy 2005 s.69)

Julgubben är julens höjdpunkt i de flesta kulturer. Hans namn, utseende och hemort varierar från land till land men oberoende av vad han kallas så är han den mytiska figuren som hämtar barnen presenter på julen ifall dom har varit snälla under det gångna året. (Melton 2011 s.212) Många går till kyrkan under jultid. Julkyrkan är för många en viktig del av julen på grund av den varma julstämningen som sprids av att sjunga julsånger och psalmer i samhörighet. För många är det den enda gudstjänst de deltar i på hela året. (Roy 2005 s.62) Andra vanliga traditioner är presentutgivning, att sjunga julsånger och att skicka julkort till vänner och släktingar före julen (Melton 2011 s.212).

Maten är en viktig del av högtiden och vad som anses vara traditionell julmat varierar från land till land. I Finland hör risgrynsgröt till jultraditioner och förr i tiden var det vanligt att äta lutfisk på julen. Denna tradition finns ännu idag men mer populärt har det blivit med kallskuret (Roy 2005 s.63) och julsinkan (Parland 2010 s.32) på matbordet. För många finländare hör det till att gå i bastu innan hela familjen sätter sig vid matbordet för att äta julmiddag tillsammans (Roy 2005 s.63). Efter julmiddagen samlas alla och öppnar julklapparna. En del av de julseder vi har i Norden härstammar från gammal folktro, så som tomtar och bockar som vanligtvis pryder hem. (Parland 2010 s.32) En annan nordeuropeisk tradition som är vanlig i Finland är adventsljusstakar med 4 ljus som tänds på söndagarna som leder upp till julen (Roy 2005 s.62).

Under julen är det viktigt att umgås med släktingar. På juldagen och julannandag är det vanligt att man åker till släktingar för att äta, dricka och umgås med varandra. (Parland 2010 s.32) På trettondag är det finsk tradition att slänga ut julgranen, prydnaderna tas försiktig av granen och sätts undan tills nästa år. Då är julen officiellt över. (Roy 2005 s.143)

Det finns även traditioner som är mycket annorlunda än de vi har i Finland. I Mexiko hör det till att barn slår sönder en piñata fylld med godis och leksaker. I Brasilien är julen en stor sommarfestival och firas med picknik, fyrverkerier och andra festligheter. I Indien ersätts julgranen med mangoträd och husen pyntas med pappersstjärnor samt mangolöv. (Encyclopaedia Britannica, *Christmas* 2019)

3.1.2 Påsk

Påsk firar kristna till minnet av Jesus uppståndelse som skedde på tredje dagen efter att han korsfästes. Påsk inleds redan vid fastlagen och flera olika heliga dagar hör till påsk, höjdpunkterna av högtiden är långfredagen och påskdagen. Genom tiderna har det varit konflikter gällande när påsk skall firas. Än idag firar ortodoxa påsk på en annan tidpunkt än de övriga kristna. Dom flesta firar påsk på den första söndagen efter den första fullmånen efter vårdagsjämningen som brukar falla mellan den 22 mars och den 25 april och de ortodoxa firar påsk en till fem veckor senare. (Roy 2005 s.122)

Påsk traditioner varierar runt världen men påsknattsmässan är kärnan i det religiösa firandet. Påsknattsmässan är en gudstjänst som hålls natten mellan påskaften och påskdag och är speciellt betydelsefull inom ortodoxa kyrkan. Kristna samlas i kyrkor där ljus tänds turvis (Melton 2011 s.268), sång och evangelium fyller kyrkan och prästen säger ”Jesus är uppstånden” till vilket församlingen svarar ”han är verkligen uppstånden!”(Roy 2005 s.122). För ortodoxa fortsätter påskfirandet i hemmen. Festmåltider med lamm, pascha och ägg serveras redan på morgonnatten genast efter påsknattsmässan. (Parland 2010 s.58) Det har blivit tradition att äta lamm på påsk och det är en sedvänja som har religiös grund eftersom lam betraktas som ett offer-djur inom kristendomen (Roy 2005 s.125).

Numera har en hel del påsk traditioner uppstått som inte har någon religiös grund, snarare uppkommit från olika folkseder. Dom flesta traditionerna är kopplade till fertilitet och vartidsfirandet. Ett exempel är påskägget som har blivit en symbol för påsk. För i tiden var det förbjudet att äta ägg under fastan som sker före påsk så börjades på 1200-talet blev det tradition att samla och dekorera de äggen som lades före påsk. Äggen blev en symbol för uppståndelsen, eftersom Jesus uppstod från graven så som nytt liv uppstår från ägget. Seden att förknippa haren med påsk började i vissa protestantiska delar av Europa redan på 1600-talet men blev först en universell sed på 1800-talet. Det sägs att påskharen lägger ägg som hon dekorerar och gömmer för barnen att hitta. (Melton 2011 s.268-269) Nuförtiden är påskharen så gott som universell men genom tiderna har det varit flera olika djur som har symboliserat påsk. I Schweiz var det förr i tiden en gök, i delar av Tyskland var det en räv och i delar av Belgien var det hönan som hämtade påskägg. (Roy 2005 s.125)

Det finns även en del påsk lekar som involverar ägg som i vissa länder hör till påskfirandet. En sådan lek går ut på att man knackar två ägg mot varandra och försöker få den andras ägg att spricka. Det sägs att det är bra tur för den vars ägg håller längst. Denna lek har varit tradition i slaviska länder samt Holland. En annan påsk lek är äggrullning. Leken går ut på att de som deltar rullar ägg ner för en backe och den vars ägg rullar längst vinner leken. Denna lek har ursprungligen börjat i England och i USA hålls årligen en påskäggsrullning på Vita Husets gård, traditionen började 1878. Evenemanget är menat för barn och förutom äggrullning så får barnen delta i ägg jakter och ägg lopp. (Roy 2005 s.126)

Tillika med dessa seder har vi i Finland också våra unika påsk traditioner. Förr i tiden trodde man att onda häxor uppenbarade sig på lördagen mellan långfredag och påskdag, då guds makt var som svagast på jorden. För att skydda sig tände man påskbrasor, en tradition som ännu finns kvar i Österbotten. (Stenberg-Gustafsson& Björkstrand 2016) Nuförtiden klär barn upp sig till påsk häxor antingen på palmsöndagen eller på påskafton och går runt från dörr till dörr. De utbyter videkvistar som de har dekorerat med färggranna fjädrar mot godis. (Roy 2005 s.203& Stenberg-Gustafsson& Björkstrand 2016) En annan finsk påsk tradition är att så påsk gräs inför påsken som symbol för vårens kommande grönska. När gräset har vuxit dekorerar man det med ägg och kycklingsdekorationer. Det hör också till att dekorera hemmen med videkvistar, videokissor och narcisser. Att äta lammkött på påsken hör också till finska traditioner. Därtill hör memma, pascha och choklad ägg till och i vissa delar av Finland är bondost och piroger traditionell påskmat. (Stenberg-Gustafsson& Björkstrand 2016)

3.2 Islam

Islam är den näst största religionen i världen i dag och enligt statistik från år 2015 var 24.1% av världsbefolkningen (ca 1.8 miljarder människor) anhängare av islam (Pew Research Center 2017 s.8). Ordet islam betyder ”underkastelse” och syftar till att anhängarna överlämnar sig till den ena guden, Allah. Islams anhängare kallas för muslimer och detta ord betyder ”den som överlämnar sig” (Brodd 2009 s.247). Fastän

islams ursprung går längre tillbaka brukar forskare datera begynnelsen av islam till 600-talet vilket gör religionen till den yngsta av de religioner som detta arbete behandlar. Islam är en monoteistisk religionen var Allah är den enda guden och han anses härskas över allt; både människan och naturen. Inom den islamiska tron anser man att det var de tidiga profeterna (exempelvis Moses och Jesus), som Allah verkade genom före Muhammeds tid, dock anses det också att Allahs vilja kom till uttryck främst genom Muhammeds läror, inte de andra profeterna. Idag har islam spridit sig över stora delar av världen men majoriteten av anhängarna finns i norra och östra Afrika, Mellanöstern och Pakistan (Giddens 2015 s.473-474) och har två huvudsakliga riktningar, Sunni och Shi'i muslimer (Brodd 2009 s.260).

Grunden till den islamiska tron är profeten Muhammed och koranen. Muhammed är den viktigaste profeten i den islamiska tron och koranens innehåll kom till Muhammed från Allah. Koranen är islams huvudsakliga heliga text och central för tron. *Sunna* är Muhammeds egna handlingar och läror som också är väldigt viktiga inom tron. Fastän Muhammed är den viktigaste profeten betraktas han som mänsklig, inte helig som Jesus betraktas inom kristendomen. Det är koranen som anses vara Allahs heliga fysiska närvaro på jorden. De huvudsakliga läroarna finns i koranen och de kallas för islams 5 grundpelare. (Brodd 2009 s.248-250)

Inom den islamska tron finns grundpelare som uppgör de 5 huvudsakliga skyldigheter som alla människor måste uppfylla. Den första är att man tillkännager sin tro genom att man ska läsa upp den islamska bönen, ”det finns ingen gud utom Allah och Muhammed är hans profet”. Den andra är att man ber 5 gånger om dagen, före man börjar dessa formella bönestunder utför man en rituell rengöring. Det är viktigt att man under böner har ansiktet vänt mot Mecka i Saudi Arabien, var man än befinner sig. Den tredje pelaren innefattar skyldigheten att fasta under Ramadan, månaden då man inte får äta eller dricka under dags tid, först efter solnedgång. Den fjärde skyldigheten är att man ska skänka gåvor till de fattiga som är i nöd, detta är även inskrivet i den islamiska lagen. Den sista pelaren, är att alla troende förväntas göra en pilgrimsresa till Mecka någon gång under deras livstid. (Giddens 2015 s.473-474)

Det muslimska samhället kallas för *umma* och dess livsstil och lagar baserar sig på koranens läror (Brodd 2009 s.248). Islam betonar gemenskapen av alla muslimer

oberoende av kulturella faktorer som etnicitet och språk, en bröder- och systerskap som enbart baserar sig på en gemensam tro. Denna gemenskap är mycket viktig inom den islamska tron. Det som förenar denna muslimska gemenskapen är *shari'a*, den gudomliga lagen som baserar sig på koranen och sunnan. Lagen framför detaljerat hur man bör leva som muslim och delar upp handlingar i: obligatoriska, rekommenderade, likgiltiga, ogillade och förbjudna. I många muslimska länder är *shari'a* regeringens grund. (Brodd 2009 s.252 - 253) Detta gör islam unik från andra religioner i och med att det inte finns en åtskillnad från det religiösa och sekulära i livet (Brodd 2009 s.263).

3.2.1 Ramadan

Ramadan är en helig månad av fastande och infaller den nionde månaden av den muslimska kalendern. Den islamiska kalendern är en månkalender, och detta leder till att högtiden kan infalla alla tider av året. Ramadan börjar och slutar när nymånen visar sig. Att fasta under ramadan är en av islamiska trons 5 pelare och alla kapabla och friska förväntas delta i fastandet. (Melton 2011 s.734) Det sägs att det var under ramadan som gud avslöjade Koranen, muslimernas heliga text, för profeten Muhammad. Koranen var menad att vägleda folket. (Roy 2005 s.384)

Ramadan är en lugn och stillsam månad då muslimer ägnar mycket tid till självreflektion, bön, och att läsa koranen. Under ramadan skall muslimer motstå från frestelser, hjälpa andra och tillbringa tid med familj och vänner. (Roy 2005 s.387)

Under ramadan fastar muslimer vilket betyder att de inte äter från soluppgången tills solen gått ner igen och detta fortsätter hela månaden. Muslimer skall också avstå från sexuell aktivitet och orena samt elaka tankar under fastetiden. I många länder, som exempelvis Egypten avfyras ett kanonskott för att signalera när fastandet börjar och slutar för dagen. Bön är en central del av ramadan och när solen gått ner skall muslimer dagligen utföra en kvällsbön före de kan njuta av *iftar*, kvällsmåltiden som äts när fastande har avslutats för dagen. Det är vanligt att avnjuta *iftar* med familj och vänner i en festlig atmosfär. En bön skall bes på nytt före man lägger sig. I Norra Afrika vandrar en man som kallas för *tabbal* runt gatorna och meddelar folket när att det är dags för nästa måltid, *suhoor*. Vanlig mat som serveras före gryningen är *mesfouf*, söt russin couscous som är en favorit bland

barnen. Efter *suhoor* är det för många en stund för bön, meditation eller att läsa koranen. När solen går upp börjar fastandet igen och dessa rutiner fortsätter i en månad. (Roy 2005 s.386) Alla som är friska och tillräckligt gamla förväntas fasta men barn, äldre, gravida kvinnor och sjuka är befriade från fastande (Roy 2005 s.387).

Efter ramadan har muslimer upplevt hunger och har en ny förståelse för de nödställda. Denna självinsikt och reflektion under ramadan uppmuntrar solidaritet gentemot andra människor. (Roy 2005 s.385) Alla muslimer bör sträva till att göra så mycket välgörenhet och goda gärningar under ramadan som möjligt. Muslimer skall också avstå från elakt beteende och tankar, inte att tala illa om folk, gräla och bete sig oförskämt. Fastandet tar slut när den nya månen uppenbarar sig och då firas ramadans avslutande med en 3 dagars festival som kallas för Id al-fitr. (Roy 2005 s.387)

3.2.2 Id al-fitr

Id al-fitr är en högtid som firas för att Ramadan har tagit slut. Eftersom högtiden firas till följd av Ramadan kan id al-fitr inträffa under alla årstider beroende på året. Namnet för högtiden betyder festivalen av att bryta fastan på arabiska. (Roy 2005 s.129) Id al-fitr firas men familj och vänner och en allmän gemenskaplig stämning framträder. Generositet, hjälpsamhet, fred och förlåtelse uppmuntras och missunnsamhet man burit på skall glömmas. (Melton 2011 s.418)

En viktig del av högtiden är *zakat al-fitr* som är allmosor som skänks till de nödställda. Det rekommenderas att allmosorna skänks före högtiden börjar så att även de nödställda skall ha möjlighet att fira högtiden. Första morgonen efter Ramadan äter familjer morgonmål tillsammans. Alla tvättar sig och klär sig i rena och ofta nya kläder. Efter det samlas muslimer utomhus vid moskéer för en gemensam Id bön som kallas för *musallah*. Bönen följs av en predikan. Efter bönen hälsar muslimer på familj och vänner och utbyter gåvor. (Roy 2005 s.129) Festmåltiderna är en viktig del av högtiden eftersom muslimer får avnjuta mat igen efter en månads fastande (Melton 2011 s.418).

Högtiden är också känd som festivalen för de små eftersom barn uppmärksammas under id al-fitr. Barnen får presenter i form av nya kläder och godsaker. Högtiden kännetecknas

också som sockerfesten eftersom massor sötsaker avnjuts under högtiden. Under festmåltider med familj och vänner är traditionell mat som serveras lamm, couscous, olika bakelser gjorda av nötter, russin och dadlar. (Roy 2005 s.131) Högtiden är en glädjefylld fest med sång, dans och lekar. I vissa delar av världen hör även brottningsmatcher till traditionerna. (Parland 2010 s.23) Det är också en tid då muslimer kommer ihåg de som dött och muslimer besöker släktingars gravar (Roy 2005 s.131).

Under högtiden hälsar muslimer på vänner och familjer med meningen "Id Mubarak!" som betyder välsignad fest. Till de släktingar och vänner som inte kan besökas, skickas det hälsningar via id al-fitr kort, e-post eller telefon samtal. (Parland 2010 s.23)

3.3 Hinduismen

Hinduismen är den tredje största religionen i världen och forskning visar, att år 2015 hörde 15.1% av världsbefolkningen (1.1 miljarder anhängare) till hinduismen (Pew research center 2017 s.8). Nästan alla hinduer befinner sig på den indiska subkontinenten. Det är den äldsta av de stora religionerna, de viktigaste läroarna inom hinduismen är 6000 år gamla, vilket gör den betydligt äldre än de andra. Hinduismen är en polyteistisk religion vilket betyder att man tror på flera olika gudar istället för en gud, så som i kristendomen och islam. Hinduismen är en sammanställning av flera olika filosofier, övertygelser och ritualer som varierar lokalt och på grund av detta anser en del forskare att hinduismen borde betraktas som en samling av flera likartade religioner istället för att betraktas som en religiös riktning. (Giddens 2015 s.474)

Det finns dock en del allmänna övertygelser inom hinduismen som binder ihop de olika lokala filosofierna och ritualerna. En av dessa är kastsystemet som skiljer hinduismen från andra religioner. Grundtanken i kastsystemet är att människan föds till ett visst kast, eller position i den sociala hierarkin och vilket kast man föds till beror på personens handlingar i det förra livet, personens karma. Inom varje kast har man olika ritualer samt förpliktelser och hur väl man uppfyller dessa under sin livstid avgör vad man föds till i det nästa livet. (Giddens 2015 s.474)

Centralt för hinduismen är tron på reinkarnation och att alla levande varelser har en evig existens genom ett livsförlopp av födelse, död och pånyttfödelse. Själva reinkarnationscykeln kallas för *samsara*. (Brodd 2009 s.46) Förenat med *samsara* är tron på karma som är den moraliska lagen av orsak och verkan. Det vill säga, alla handlingar har en konsekvens, beroende på handlingen leder det antingen till något positivt eller negativt för än själv. Om man har uppfyllt de förpliktelser som förväntas av det kast man tillhör och följer *dharma* lagen så påverkar karman positivt. För att kunna tillämpa lagen av karma måste man kunna fastställa vad som är rätt och fel. *Dharma* är hinduers etiska plikt och *dharma* är mer än bara en lista på vad som är rätt och fel utan omfattar alla delar av livet och hur man bör leva moraliskt korrekt som hindu. *Moksha* är befrielsen från *samsara* och beräknas som spirituellt fullkomlighet och är den övergripande strävan inom hinduismen. *Moksha* kännetecknas av att man nått en oändlig tillvaro, medvetenhet och lycka och när man uppnår *moksha* blir man en del av Brahman, den högsta själen. *Moksha* är en befrielse från den vardagliga begränsade tillvaron på jorden, befrielsen från reinkarnationscykeln. (Brodd 2009 s.43) Hinduerna tror att det finns olika sätt att uppnå *moksha*, antingen genom att följa *dharma* som bland annat innefattar regler om kost och plikten att utföra olika hushållsritualer och fira traditionella hinduistiska högtider. Ett annat sätt är genom filosofisk reflektion var mycket tid ägnas åt lärande och meditation. Man kan också uppnå *moksha* genom att ägna sin spirituella energi till att dyrka gudarna. (Brodd 2009 s.53-57)

Hinduismen är känd för att vara väldigt tolerant gentemot andra religioner. Det står skrivet i en av de äldsta heliga texter Rig Veda att det enbart finns en gud men människor har flera olika namn för honom. Även detta stämmer inom hinduismen fast religion betraktas som en polyteistisk religion. Hinduerna tror att allt i världen, gud, universum, människor och levande varelser i grunden är en och samma sak- Brahman. Brahman är den högsta själen och alla och allting har en del av Brahman i sig och denna del kallas för atman. Fast hinduerna tror att hela universum och allt det gudomliga är en och samma sak så tror de på miljontals olika gudar. Brahman finns i allt och alla och han förekommer även i form av miljontals olika gudar och gudinnor inom hinduismen, traditionellt 330 miljoner gudar och gudinnor. Alla gudar och gudinnor har sina egna karaktärsdrag och uppgifter och hinduer får själv välja vilka de dyrkar. (Brodd 2009 s.42-45) Några av de viktigaste gudar och gudinnor inom hinduismen är Vishnu (skyddaren), Shiva

(förstöraren) och Brahma (skaparen). Dessa gudar och gudinnor har också flera mänskliga uppenbarelser, de mest populära är Krishna och Rama som båda är mänskliga uppenbarelser av guden Vishnu. Berättelser om de olika gudar och gudinnor och deras mänskliga uppenbarelser är hjärtat av den mytiska dimensionen av hinduismen. (Brodd 2009 s.58)

3.3.1 Diwali

Diwali är en av de störta högtiderna inom hinduismen och firar det nya året inom den hinduistiska kalendern. För oss infaller högtiden i oktober eller november och firandet varar i 5 dagar. Namnet i sig betyder ”rad av lampor”, ordet *awali* betyder ”rad” och *deepa* är namnet för små oljelampor av lera på sanskrit. Högtiden har fått detta namn eftersom små oljelampor placeras framför tempel, hus, i floder och åar och upplyser städerna under högtiden. Det finns flera olika sedvänjor förenade med högtiden och alla dagar firas på olika sätt (Roy 2005 s.110).

Bakom diwali-firandet finns det flera olika historier vilka härstammar från hinduistiska mytologin och nästan alla har samma budskap och tema, ljusets seger över mörkret och godhetens seger över ondskan. Vilken saga som kopplas till diwali-firande beror på vilken del av Indien eller andra länder man befinner sig i. Den mest populära av berättelserna är sagan om Rama och hans fru Sita som är mänskliga gestaltningar av guden Vishnu och hans fru gudinnan Lakshmi. Sagan berättar om hur Rama som var kung av Ayodha landsförvisades och hans fru Sita följde med honom. När de var i exil blev Sita bortrövad av en ond kung vid namnet Ravana som härskade över ön Lanka. Rama fick hjälp av sin bror och en armé av apor (Roy 2005 s.111) och tillsammans besegrade de Ravana och paret återvände till sitt hem. För att välkomna paret och hjälpa dem att hitta hem tände alla i landet oljelampor. (Melton 2011 s.253)

Under den första och andra dagen av diwali städar människor sina hem och pyntar hemmen fint inför diwali. Oljelykterna som högtiden har fått sitt namn från är en av de huvudsakliga dekorationerna. Lykterna kallas för *diyas*. En annan allmän dekoration är *rangoli*, det är vackra mönster som görs av olika färgers pulver och pryder golven. Det

hör också till att man köper nya bestick i silver till sina hem tillika med smällkarameller, ljus och godis, bakverk bakas hemma. Alla förberedelser görs för att välkomna Lakshmi. (Roy 2005 s.110-111)

Under diwali firar man gudinnan Lakshmi, som Sita är en gestaltning av. Lakshmi är rikedomens och förmögenhetens gudinna . Hinduister tror att gudinnan vandrar jorden runt och söker ett hem var hon är välkommen. Därför tänder man ljus och öppnar fönster och dörrar för att välkomna henne i hoppet av att följande år skall vara ekonomiskt framgångsrikt. Detta sker på tredje dagen av diwali. (Roy 2005 s.112)

Lakshmi besöker bara de hemmen som har städat, dekorerat vackert med *rangoli* och *diyas* och öppnat upp fönster och dörrar för henne. Den sägs att hon skyddar de hemmens förmögenhet som hon besöker. Butiksägare brukar under denna dag be för ett framgångsrikt år och öppna nya redovisningsböcker. (Roy 2005 s.112)

Under den fjärde dagen av diwali firas det hinduistiska nyåret. Som dom flesta nyårsfiranden hör fyrverkerier, nyårslöften och festmåltider till. Hinduister klär sig fint och besöker tempel, därefter besökes familj och vänner och gåvor utbyts. De släktingar och vänner man inte hälsar på ringer man till, skickar e-post eller skickar färggranna diwali-kort i posten för att önska dem lycka till med det nya året. Den sista dagen av diwali firar man till ära av sina syskon. Systrar bjuder sina bröder hem till sig på festmåltider och bröder hämtar gåvor till sina systrar. Alla Syskon önskar varandra ett långt liv fylld av hälsa, lycka och framgång. (Roy 2005 s.112-113)

3.3.2 Holi

Holi är en annan stor högtid inom hinduismen och kallas också för färgfestivalen. Högtiden varar i 2 dagar och firas under fullmånen av den indiska månaden Phalguna som infaller i februari eller mars. holi är känd som färgfestivalen för att den andra dagen av festivalen är en glädjefylld och kaotisk dag av färg- och vattenkrig där alla människor täcks med pulver av olika färger. (Roy 2005 s.192-194)

Under den första dagen av holi tänds stora brasor, människor dansar runt brasorna och trummor spelar (Roy 2005 s.192). Inom hinduistiska mytologin är berättelsen om demonsyskonen Holika och Hiranyakashipu kopplad till högtiden. Mytologin berättar om hur Hiranyakashipu befallde alla att dyrka honom och de som vägrade blev bestraffade. Hiranyakashipus egna son, Prahlad, trotsade sin far och fortsatte att avguda guden Vishnu. På grund av detta ville Hiranyakashipu straffa sin son och bad om hjälp av sin syster Holika. Holika hade en speciell mantel som skyddade mot eld, så hon tog Prahlad i sin famn och satt sig i en brasa för att döda honom. Prahlad bad till Vishnu om hjälp, då flög manteln av Holika och skyddade Prahlad istället och den onda Holika dog. Efter detta dödade Vishnu sedan den onda Hiranyakashipu (Melton 2011 s.400). Det är därför människor samlas kring stora brasor under den första dagen av holi, för att minnas sagan om Prahlad och Holika och hur det goda segrade över det onda. (Roy 2005 s.192)

Den andra dagen av holi har gett högtiden namnet färgfestivalen. Dagen firas genom stora färg- och vattenkrig mellan människor. Under senare år har vattenballonger blivit populära (Melton 2011 s.401-402) och vattenpistoler och stora sprutliknande redskap används för att dränka ner andra. Nu för tiden används färgglada pulver som kallas för *gulal* men förr i tiden kastade hinduer lera, jord och damm på varandra. (Roy 2005 s.195) Under dagen bär människor ofta vita kläder så att alla färgerna syns tydligt (Melton 2011 s.401-402). Alla firar tillsammans oberoende av kast och både vänner och främlingar kastar det färgade pulvret och vattnet på varandra ute på gårdar och gator. Under denna dag är spratt och tokerier tillåtna och ute på gatorna är språket och beteendet oanständigt. Det är en dag då alla får släppa loss och skoja med varandra och för en dag glömma bort de vanliga sociala reglerna av kastsystemet. Man hör glädje och skratt på gatorna och människor som skriker ”Holi hai!” som betyder ”det är holi!”. (Roy 2005 s.194-195)

I den nordindiska staten Uttar Pradesh firar man holi i minne av Krishna. Krishna, en av guden Vishnus mänskliga gestaltningar sägs vara hemma från denna stat. Sagorna berättar om hur Krishna ordnade en färgfestival för att underhålla sina pigor och sin syster Radha. (Roy 2005 s.195) Där är det tradition männen och kvinnor deltar i låtsas kamper var kvinnorna får anfälla männen med stickor medan männen försöker skydda sig med sköld. Barnen klär ut sig till Krishna och hans syster Radha och parvis vandrar genom landsbygden var de blir belönade med godis, mynt och blomhalsband. På

holikvällen doppar sig en lärd hindu i dammen Pralad Kund. Han har förberett sig med djup meditation i en månad och efter doppet springer han igenom en 8 meter bred brinnande bål och framträder oskadad på andra sidan. Följande dag fortsätter kampen mellan kvinnor och män och både gulal och stora mängder med vatten kastas ner från terrasserna. (Roy 2005 s.196)

3.4 Buddhismen

Buddhism är den fjärde största religionen i världen och forskning visar, att år 2015 hörde 6,9% av världsbefolkningen (500 miljoner anhängare) till buddhismen (Pew Research center 2017 s.8). Buddhismen skiljer sig från de andra religioner i och med att man inte tror på någon gud alls utan religionen baserar sig på Saddhartha Gautamas läror. Gautama som är känd vid namnet Buddha, även kallad den upplyste, var en prins i ett kungarike i södra Nepal. (Giddens 2015 s.474) Buddhismen grundar sig inte i någon gudomlig uppenbarelse utan snarare på de insikterna som en man fått och sanningar han fann genom självreflektion. Buddhismen är på så sätt inte beroende av någon religiös tro utan betonar utvecklingen av visdom och insikt i människans tillstånd och gör den till den mest psykologiskt riktade religionen. (Brodd 2009 s.75) Buddhismens ursprung går över 2500 år tillbaka. Buddhismen framträder i östra Asien, i länder som Thailand, Myanmar, Sri Lanka, Korea, Japan, och Kina (Giddens 2015 s.474) och har tre huvudsakliga riktningar; Theravada, Mahayana och Vajrayana buddhism. Det som skiljer de olika riktningarna förutom deras geografiska spridning är deras uppfattningar om hur man når nirvana. (Brodd 2009 81-82)

Saddharta föddes 560 f.Kr. som en förmögen prins i Nepal. När han en dag såg lidande för första gången i form av en gammal man, en sjuk man och ett lik, ville han få svaret på varför det finns lidande i världen. Han lämnade sitt palats och all förmögenhet och började leva ett disciplinerat liv, han avstod från njutning och ägnade sina dagar till att meditera. Efter 6 år kom svaret till honom när han satt och mediterade under ett fikonträd. Han kallas för Buddha som betyder ”den upplyste” eftersom han anses vara den som hittat sanningen om livet. (Brodd 2009 s.71-73)

Sanningen han fann kallas för de fyra ädla sanningarna och är följande: att leva är att lida, lidande orsakas av lust (desire), lidande kan upphöra, för att sluta lida skall man följa den ädla åttafaldiga vägen (Brodd 2009 s.78). Den åttafaldiga vägen innefattar följande. 1. *Rätt synsätt* - följ Buddhas läror och tro på de fyra ädla sanningarna. 2. *Rätt avsikter* - bortse onda attityder som snålhet, hat och illusion och vårda istället goda attityder som generositet, vänskap och insikt. 3. *Rätt tal* - undvik fult tal som skvaller, lögner, grovt och överksam tal. 4. *Rätt uppförande* - lev i enlighet med de 5 föreskrifterna (10 för munkar och nunnor). 5. *Rätt livsuppehälle* - avstå från att arbeta med yrken som skadar andra (sälja vapen, jaga, soldat) 6. *Rätt insats* - upprätthåll mental uppmärksamhet och skilj mellan klok och oklok mental aktivitet. 7. *Rätt uppmärksamhet* (mindfulness) - använd rätta färdigheter för att utveckla det mentala fokus som behövs för meditation. 8. *Rätt meditation*- bestig alla nivåer av trans tills du eventuellt når ett tillstånd av perfekt stillhet som kallas för nirvana. (Brodd 2009 s.80)

Den fjärde punkten säger att man skall leva enligt de 5 föreskrifterna och dessa föreskrifter är följande: 1) Ta inte någons liv 2) Ta inte det som inte är givet 3) Missbruka inte sexualiteten 4) Avstå från alkohol och droger 5) Avstå från falskt tal. Dessa föreskrifter bör alla buddhister följa men munkar eller nunnor följer även dessa: 6) Avstå från att äta efter kl.12 7) Avstå från nöjen som musik och dans 8) Avstå från att pryda sig 9) Avstå från att sova i en säng som är varken hög eller mjuk. 10) Avstå från att ta emot silver eller gud. (Brodd 2009 s.78)

Den ädla åttafaldiga vägen och de 5 föreskrifterna är sammankopplade och är Buddhas läror om hur buddhister bör leva. Inom buddhismen är det inte Buddha själv som avgudas eller ses som helig, det är Buddhas livsstil och läror som är signifikanta inom religionen och dessa läror kallas för *dharma*. *Dharma* är svåra att förstå eftersom de bygger sig på insikterna Buddha uppnådde tack vare en väldigt djupgående meditation. Således behövs samma djupgående meditation för att fullt förstå hans läror. (Brodd 2009 s.75)

Det finns många likheter mellan buddhismen och hinduismen och en av dessa är tron på *karma*, *samsara* och *nirvana* (inom hinduismen kallas det för moksha). Inom buddhismen tror man på reinkarnation, som kallas för *samsara*, och det betraktas som en plåga. Den grundläggande strävan inom buddhismen är att fria sig från reinkarnationens lopp och

man gör detta genom att leva ett självdisciplinerat och mediterande liv var man har upphört med all fysisk form av njutning. När man undkommer reinkarnationen kallas det för *nirvana*. (Giddens 2015 s.474) Tills man uppnår nirvana så påverkas människans reinkarnation av *karma*, moralens lag av orsak och verkan. För att uppehålla god karma följer buddhister föreskrifterna som nämnts ovan. (Brodd 2009 s.77-78) Fastän dessa övertygelser stämmer överens med den hinduistiska tron finns det en stor skillnad. Buddha var själv född hindu men avvisade kastsystemet, något som inte är en del av buddhismen. (Giddens 2015 s.474)

3.4.1 Vesak

Tidiga buddhistiska skrifter avser att Buddhas födelsedag, upplysning och parinirvana (död) alla inträffade på samma dag av året. Denna dag har namngetts till vesak och firas på natten av fullmånen som infaller i hinduistiska månaden Vaisakha, för oss maj månad. Vesak har tidigare varit en högtid som främst firats av Theravada buddhister men numera firas högtiden även inom Mahayana och Vajrayana buddhismen (Melton 2011 s.918) men enbart till minnet av Buddhas födelsedag. Buddhas upplysning och parinirvana firas på skilda dagar. Vesak är således känd under andra benämningar som Vesakha Puja, Buddha dagen och Buddhas födelsedag. (Roy 2005 s.483)

Till firandet hör både formella och informella aspekter. Lokala templen och kloster ordnar det formella firandet som bland annat innefattar tågande munkar som reciterar Buddhas läror. Människor hämtar offergåvor till templen och samlas i större mängder än under någon annan dag på året för att iaktta dessa ritualer. I vissa länder hör det till att man badar Buddha. Det är en ceremoni var folket får gå upp till en Buddha staty, håller vatten på statyn och döper på så sätt Buddha. (Melton 2011 s.918)

Det informella firandet varar i några dagar. Stora mängder av mat och drick hör till firandet och det ordnas olika konstnärliga och kulturella program. (Melton 2011 s.918) Gatorna i stora städer fylls av glada människor och extra mycket trafik under dessa dagar. Rader av vesak lyktor hänger överallt, utanför hus både hus och tempel. De är lyktor med kokosolja och förekommer i alla olika former och färger, både traditionella och moderna i former av bilar, flygplan och rymdskepp. Gatuteatrar om Buddhas liv spelas upp och

gatupassager dekorerar med olika berättelser om Buddha. Det är tradition att köpa fåglar och fiskar för att sedan släppa dem fria i en symbolisk ceremoni. Ceremonin är till för att fira Buddhas medkänsla för alla levande varelser. Färggranna vesak kort skickas till familj och vänner. (Roy 2005 s.482)

Buddhistiska flaggan har en stor betydelse under högtiden. På Sri Lanka annullerades vesak år 1815 av brittiska koloniala myndigheter som ett sätt att underminera landets kultur och detta varade fram till 1885. I samma väva var det en amerikansk överste som själv konvertera till buddhismen och designade en flagga som baserade sig på de fem olika färgerna av Buddhas aura. Dessa färger avbildas i flaggan i vågräta samt lodräta ränder och representerar de 5 olika energierna av den upplystes sinnesstämning, färgerna är blå, gul, röd, vit och orange. Flaggan har senare blivit den officiella buddhistiska flaggan och under vesak syns den överallt, den pryder hus, tempel, gatorna och munkar bär den i tågen. (Roy 2005 s.482)

Flaggan syns även under UNESCOs officiella Buddhadagsceremonin. Sen 1976 har dagen firats i Paris var UNESCO har sitt huvudkontor. Där samlas det varje år diplomater, akademiker, buddhistiska munkar, buddhister samt människor tillhörande alla världs religionerna för att fira dagen. (Roy 2005 s.483)

3.4.2 Kathina

I asiatiska länder var Theravada buddhismen är den mest framträdande av riktningarna, firas kathina. I dessa länder är det tradition för munkar att delta i en årlig reträtt som kallas *vassa*. *Vassa* inleds under regnperioden som börjar under fullmåne av månaden Asalha och inträffar i juni eller juli månad. *Vassa* är en tid som munkar ägnar till självutveckling och djup meditation i strävan att uppnå det upplysta tillståndet. (Roy 2005 s. 218 & Melton 2011 s.145) Många buddhister väljer också att på eget initiativ ägna denna tid till samma sak. Reträtten varar sedan i 3 månader och avslutas i oktober när regnperioden är över. Det firas med högtiden som kallas för kathina. Till högtiden hör en kathina ceremoni var folket skänker nya kläder till munkarna, och gåvor i form av mat och tyg. Kathina är en av de bästa tiderna för buddhister att samla spirituellt förtjänst genom goda gärningar. (Roy 2005 s. 218)

Under kathina är alla heliga tempel och platser och även hemmen och offentliga platser festligt upplysta. Dessa månader är fyllda av uppoffring och återhållsamhet för både munkar och övriga buddhister, när Kathina inleds fylls gatorna, kaféer och nöjesplatser med en stor del av befolkningen. Ett land var vassa-traditionen utövas är Laos. På natten ordnas en kathina-parad var folket tillsammans tågar längs gatorna och visar upp sina vackra paradvagnar gjorda av rispapper och uppsatta på bambustickor. I huvudstaden Vientiane ordnas båtävlingar i Mekongfloden. Båtarna som tävlar är kanotliknande båtar och har 50 roddare var. En liknande tävling ordnas i Myanmar i Inle sjön men där måste de 50 roddarna stå upp i kanoten och hålla årorna med sina ben. De tävlar för att vinna pris i form av pengar, kläder och silver. Innan tävlingarna börjar bogserar dessa båtar en enorm förgylld figur i form av den mytiska karaweikfågeln, Myanmars före detta kungliga familjs emblem. Denna förgyllda fågelfigur är medelpunkten av en otrolig båtparad. (Roy 2005 s.219)

Vid Phaung Daw U templet i Myanmar varar kathina festivalen i 18 dagar och medelpunkten av festivalen är 5 statyer som buddhister täcker med bladguld under kathina. Genom åren har statyerna blivit så genom täckta med bladguld att Buddhastatyerna numera liknar 5 guldklimpar. 4 av dessa statyer tas över sjön Inle på en flotte med den förgyllda karaweikfågeln, de skyddas av 4 vita parasoll och en soldat på vakt. Den buddhistiska flaggan hissas över flottan då den åker över sjön Inle. Under några veckor åker flottan över sjön och stannar vid olika byar. När det stannar bärs den på en triumfvagn upp till templet sedan turvis får komma och täcka statyerna med bladguld. Vid en av hållplatserna åker flottan ner för en smal kanal, omringad av kanoter som bär på munkar, framstående personer, bergsfolk, kvinnor som är klädda i sina finaste longyi kjolar och pigor som sitter på knä och sjunger från buddhistiska skrifter. Marken är täckt av offergåvor i form av blommor och frukt. När flottan stannar för sista gången vid Phaung Daw U templet är det tradition att folket tillsammans bär triumfvagnen in till templet och vägen dit är täckt med blomblad. (Roy 2005 s.220-221)

4 TEORETISK REFERENS RAM

Kapitlet behandlar examensarbetes teoretiska referensram. Begreppen som behandlas är interkulturell pedagogik, interkulturell kompetens samt inklusion. Arbetets grundläggande teoretiska utgångspunkt är interkulturell pedagogik och det interkulturella perspektivet som det medför. Interkulturell pedagogik är läran om diverse kulturer, kulturella skillnader med främjade av öppenhet, tolerans och medvetenhet gentemot alla människor och deras kulturer som mål. Genom interkulturell pedagogik främjas både pedagogens och barnens kulturella kompetens som i sin tur stöder inklusion av alla i den småbarnspedagogiska barngruppen.

4.1 Interkulturell pedagogik

Begreppet interkulturell pedagogik fick sin grund inom FN på 1970-talet, då det diskuterades hur man kunde skapa fred genom undervisning som baserade sig på att skapa en förståelse för andra. I ett samhälle där kulturell mångfald ständigt ökar, blir det fundamentalt att vi utvecklar förståelse och respekt för invandrades kulturella bakgrund och vice versa. Interkulturell pedagogik är centralt i frågan om utbildningens anpassning till ett allt mer mångkulturellt samhälle. Begreppet interkulturellt lärande beskrivs som den läran som sker i samspel med personer av olika kulturell eller etnisk bakgrund och syftar på den ömsesidiga processen av att respektera, tolerera och behandla andras kulturer och bakgrund på ett jämlikt sätt. (Lunneblad 2009 s. 27-28)

Interkulturell pedagogik förutsätter att pedagogen är medveten om hur barnens identiteter påverkas av kulturella faktorer så som etnicitet och modersmål. Pedagogen måste också reflektera kritisk kring sina egna synsätt och värderingar i relation till kulturell mångfald, reflektera kritisk kring egna stereotypiska uppfattningar eller tankar kring t.ex. religiositet. Om pedagogen inte är medveten om sina egna uppfattningar och tankar finns det en stor risk att pedagogiken inte alls blir interkulturell utan präglas av pedagogens egna åsikter och värderingar istället för att utgå från ett kulturellt accepterande perspektiv. (Durden et al. 2015)

Med den ökade mångfalden i samhället blir pedagogernas interkulturella kompetens och den interkulturella pedagogiken av allt större betydelse. Interkulturella pedagogikens lära grundar sig i mer än att enbart respektera och tolerera alla människor oberoende av kulturell bakgrund. År 1996 kom UNESCO fram med fyra pelare som är grunden till pedagogik. Dessa pelare innebär att man utnyttjar eleverns fulla potential och främjar deras livslånga lärande. Dessa pelare är; **lära sig veta, lära sig göra, lära sig vara och lära sig leva tillsammans.** (UNESCO 2010 s.12)

Lära sig veta omfattar den inneboende viljan av att lära sig förstå, upptäcka och samla kunskap genom självständigt lärande, utvecklingen av koncentration, minnet och en balans av konkreta, abstrakta, induktivt och deduktivt tänkande. I frågan om interkulturell pedagogik handlar det om att utveckla kunskap och medvetenhet om olika kulturer, att utveckla en förmåga att kunna jämföra skillnader och likheter mellan kulturer och skapa en djup förståelse inom ämnet. (UNESCO 2010 s.12)

Lära sig att göra syftar till att kunna använda sin kunskap och diverse kompetenser på ett kreativt och innovativt sätt. Det handlar om att ha färdigheter i att arbeta i grupp, lösa konflikter, ta initiativ och ha förmågan att anpassa sig beroende på de samarbetspartner man arbetar med och de utmaningar man står inför. I frågan om interkulturell pedagogik handlar det om förmågan att skapa goda relationer, kunna samarbeta på ett respektfullt och harmoniskt sätt med personer från olika kulturella bakgrunder. (UNESCO 2010 s.12-13)

Lära sig vara syftar i sin tur till den allomfattande utveckling av individen. Till detta hör hela sinnet och kropp- utvecklingen av personens intelligens, känslor, ansvarstagande, formande av personens egna värderingar och kritiska tänkande. Personen lär sig att skapa sina egna uppfattningar och tänka kritiskt kring saker och ting, hen lär sig att tänka självständigt. Från ett interkulturell pedagogiskt perspektiv handlar denna grundpelare om att utvecklas till en kulturellt medveten individ som formar sina egna positiva attityder och värderingar då det gäller interkulturalitet och kulturella skillnader. En viktig aspekt är att man har mod att stå upp för dessa värderingar och positiva tankesättet även om det går emot normen. (UNESCO 2010 s.13)

Lära sig leva tillsammans är det sista pelaren och är kan ses som resultatet av de andra. Genom att bemästra den kompetens och de färdigheter som nämns ovan, kan vi lära oss att leva tillsammans i fred med en ömsesidig uppskattning och förståelse för varann var alla behandlas jämlikt och respekteras oberoende av kulturella skillnader. (UNESCO 2010 s.13)

Inom småbarnspedagogiken, möter personalen en allt större kulturell mångfald i barnen och deras familjer och kraven på en omfattande förståelse och respekt för diverse kulturer är grundläggande för pedagoger. Småbarnspedagogiken inleder många familjers samverkan men samhällets institutioner, vilket medför ett stort ansvar i att skapa en interkulturell omgivning. För att personalen skall kunna främja barnens kulturella kompetens måste de själv utveckla sitt interkulturella pedagogiska kunnande. Om personalens kunskap inom detta är bristande, kan detta leda till att barnen inte känner något sammanhang mellan hemmet och daghemmet och hindra deras identitetsutveckling samt känsla av tillhörighet vilket i långa loppet kan påverka deras integration i samhället. (Lahdenperä 2018 s.12-13)

Kulturell mångfald är en fördel och värdefull resurs för samhället men ifall det inte skapas mötesplatser med en ömsesidig förståelse, delaktighet och samverkan mellan de diverse kulturer i samhället kommer utmaningar i form av spänningar, motsättningar och sociala konflikter att fortsättningsvis uppstå (Lahdenperä 2018 s.14). Fördomar om andra kulturer grundar sig i det vi inte vet, vår okunskap om saken i fråga. Utbildningen är därför grundläggande för att kunna förebygga dessa fördomar och främja en ömsesidig kulturell förståelse. (UNESCO 2009 s. 115)

Genom att implementera interkulturell pedagogik i småbarnspedagogiken kan man främja en interkulturell miljö och kulturell kompetens i barngruppen. Interkulturell pedagogik är inte något som kan definieras som läran om olika kulturer, det är mycket mer komplext än så. (Durden et al. 2015) Det kan inte användas som ett tillägg i verksamheten, det måste beröra läroplanen och lärandemiljön i helhet. Detta är en stor process och kräver stora institutionella förändringar i form av lärarutbildning, undervisnings metoder, läromedel mm. Det kräver mycket tid och planering för att sådana förändringar skall ske men till dess kan man implementera inslag av interkulturell

pedagogik i den småbarnspedagogiska verksamheten. Inslag så som undervisning om olika språk, historia och kulturer i frågan om de icke-dominerande kulturella grupperna i vårt samhälle är ett bra steg i rätt riktning. (UNESCO 2006 s.19)

4.2 Interkulturell kompetens

Vår egen kultur lär vi oss genom socialisation. Denna process börjar från födseln och pågår hela livet. Omgivningen har ett inflytande på allt från hur vi klär oss, hur vi kommunicerar, till och med hur och vad vi äter. Vi lär oss hur vi förväntas bete oss, värderingarna och spelreglerna i vår kultur. När det gäller kulturell kompetens inom vår egen kultur är denna process oundviklig och sker både medvetet och omedvetet livet igenom. (Ringquist 2010 s.23)

Kunskap om andra kulturers värderingar och normer är inte lika självklart. Detta kallas vår interkulturella kompetens och innebär att man kan lyssna, förstå och identifiera olika kulturer och deras synsätt och samtidigt kan reflektera över vad ens egna värderingar är. För att den interkulturella kompetensen skall utvecklas hos barn måste de bekanta sig med andra människor och kulturer. Att främja barnens interkulturella kompetens är en av småbarnspedagogikens uppgifter. Barn lär sig av det de ser och pedagogen skall fungera som en positiv rollmodell genom att bemöta olika människor och deras kulturer på ett positivt och öppet sätt och på så sätt främja barnets interkulturella kompetens. (Utbildningsstyrelsen 2018 s.25)

Genom att få lära sig och vara delaktiga i andras kulturer och dess traditioner, utvecklar barn en förståelse för andra människor och deras bakgrund, och detta främjar barnens kulturella tolerans och förbereder dem för det mångkulturella samhället vi bor i (Lahdenperä 2018 s.12-13).

För att behandla begreppet interkulturell kompetens noggrannare används Deardorffs pyramidmodell av kulturell kompetens.

Figur 3. Deardorffs pyramidmodell av interkulturell kompetens

Enligt Deardorff kan man inte utveckla interkulturell kompetens utan rätt inställning. En person måste ha en respektfull inställning gentemot andra kulturer och uppskatta kulturell diversitet. Det är också grundläggande att personen är nyfiken på ämnet och är öppen för att lära sig om olika kulturer utan att döma. Med rätt inställning kan den interkulturella kompetensen utvecklas. (Deardorff 2009 s.14)

Processen av att utveckla kunskap och förståelse för kulturer går hand i hand med utvecklingen av de färdigheter som nämns i modellen. För att kunna utveckla sin kunskap och förståelse inom ämnet krävs det färdigheter i att lyssna, observera, tolka, analysera, bedöma och relatera. Tillika utvecklas dessa färdigheter ytterligare i processen. (Deardorff 2009 s.14)

För att kunna utveckla sin kulturella kompetens måste man ha en kulturell självmedvetenhet. Med detta menar Deardorff att man måste ha en djup förståelse för sin egna kulturella bakgrund förrän man kan förstå någon annans. Det krävs också att man

har en förståelse för vad begreppet kultur verkligen innebär, det vill säga alla de aspekter som tillhör kultur. Dessa aspekter behandlades i tidigare kapitlet *kulturens många dimensioner* (2.5). Då man har denna kunskap och förståelse kan man samla kulturspecifik kunskap som syftar till de unika egenskaper som var och en kultur har. Sociolingvistisk kunskap hör också till den kulturella kompetens, det vill säga en förståelse för hur sociologiska aspekter av kultur så som normer och förväntningar påverkar språket. (Deardorff 2009 s.15)

Med dessa synsätt, färdigheter, kunskap och förståelse främjas den interkulturella kompetensen, Deardorff delar upp den interkulturella kompetensen i inre resultat och yttre resultat. De inre resultaten syftar till den personliga utvecklingen som sker inuti personen och inte syns utifrån. Till detta hör färdigheter i att kunna anpassa sig till olika kommunikationssätt och beteenden som personer från olika kulturer har. Detta innebär även att man är flexibel och kan variera sin egen kommunikation och sitt uppförande så att det är passande i olika interkulturella möten. Empati gentemot andra främjas också samt utvecklas ett etnorelativt synsätt. Ett etnorelativt synsätt syftar till att man har förmågan att förhålla sig kritiskt till sin egen kultur, vara medveten och ta andra kulturer i beaktande för att kunna se på världen från flera olika perspektiv. Motsatsen till detta är ett etnocentriskt synsätt som innebär att man ser på sin egen kultur som överlägsen och dömer andra kulturer i förhållande till den egna. Det synliga resultatet är att man med hjälp av alla dessa kompetenser är kapabel till att samspela och kommunicera på ett effektivt och lämpligt sätt i interkulturella möten. (Deardorff 2009 s.15)

4.3 Inklusion

Inklusion som centralt begrepp syftar till barns inklusion inom småbarnspedagogiken. Madsen lyfter fram 3 aspekter av främjande av social inklusion från ett socialpedagogiskt perspektiv. Den första aspekten handlar om att tillämpa samt skapa variation i samhällets normalitetsförväntningar i fråga om välfärdsinstitutionernas målsättningar i samhället. Därtill handlar främjandet av social inklusion från ett socialpedagogiskt perspektiv om att sträva efter att utveckla social diversitet i samhällets värdegrund som kommer till uttryck i samhällets institutioner. Detta innebär att samhällets institutioner, så som

småbarnspedagogiken och förskolan, ska återspegla den kulturella och sociala mångfalden som förekommer i samhället och denna mångfald skall ses som en värdefull faktor i barnets lärande. Den sista aspekten som Madsen lyfter fram är att man inom socialpedagogiken bör skapa förutsättningar i samhället där alla kan vara socialt delaktiga i institutionella samt icke-institutionella samband. (Madsen 2006 s.178) Detta arbete kommer att fokusera på inklusion inom småbarnspedagogiken som en institutionell gemenskap.

5 METOD

I detta kapitel presenteras examensarbetets metod val. Arbetet är ett verksamhetsinriktat examensarbete vars slutliga resultat är en produktutveckling, bilderboken *Häng med på färden - religioner och högtider runt världen*. Kapitlet kommer att beskriva vad ett verksamhetsinriktat examensarbete innebär och hur arbetet skiljer sig från de traditionella examensarbetena. Produktutveckling kommer att beskrivas utgående från två olika modeller, *kreativitetens sex P:n* och *Salonens konstruktivistiska modell för produktutveckling*. Dessa modeller har valts eftersom den ena beskriver processen av det kreativa skapandet och den andra utgår från ett mer konkret perspektiv av vilka olika faser bör genomgå då man skapar en produkt och omfattar även det skriftliga arbetet. I Kapitlet diskuteras även arbetets etiska överväganden, tillförlitlighet och relevans.

5.1 Produktutveckling som metod

Produktutveckling som metod är ett alternativt sätt att utföra sitt examensarbete på från de mer traditionella metoderna. Det finns funktionella samt kreativa arbeten då det gäller verksamhetsinriktade arbeten, detta arbete är av konstnärligt slag. Jämfört med de mer traditionella inriktningarna finns det både likheter och skillnader i hur arbetet är uppbyggt och vad det omfattar i form av det skriftliga arbetet samt resultatet. Den största skillnaden med de traditionella arbeten kontra verksamhetsinriktade arbeten är, som namnet tyder på, att arbetet är verksamhetsinriktat. Det vill säga, att arbetets mål är att på ett konkret sätt vidare utveckla samt främja den verksamheten som arbetet är menat för. (Siljus-Ahonen & Haldin 2014 s. 2)

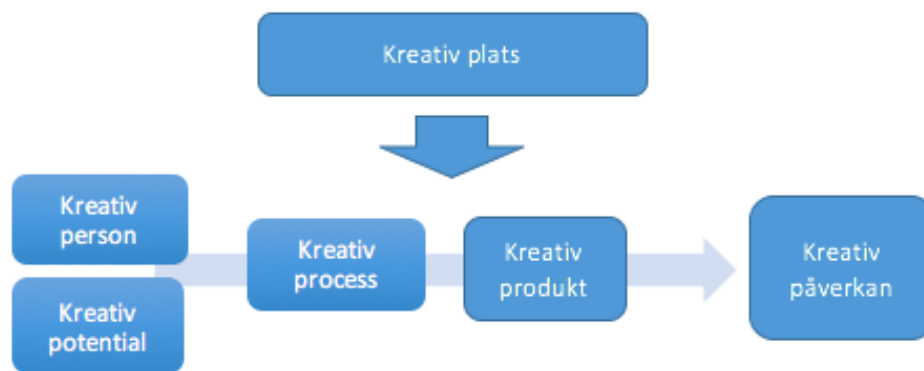
Att välja verksamhetsinriktningen medför vissa utmaningar som bör tas i beaktande under arbetsprocessen. I och med att verksamhetsinriktade arbeten saknar ett klart forskningsproblem finns det inte heller en färdig modell som man kan använda för arbetet. Kreativitet är centralt för skapande av en ny produkt och då gäller det att vara modig och våga vara innovativa och prova på något nytt med produktskapandet. Denna form av examensarbete kommer i slutändan att medföra två komponenter; själva examensarbetet och produkten. Man lägger mycket fokus på produktutvecklingen men det är viktigt att komma ihåg att den skriftliga delen av examensarbetet också bör vara av hög kvalitet. (Silius-Ahonen& Haldin 2014 s. 4)

Tillika med traditionella examensarbeten måste arbetet vara förankrat till ett samhällsbehov och det måste kunna argumenteras och klargöras att arbetet kommer att gynna den valda målgruppen på något vis. För att kunna göra detta måste arbetet också förankras till tidigare forskning och teori och innefatta en referensram, bakgrund om målgruppen samt centrala begrepp. Denna del av ett verksamhetsinriktat arbete kallas för ämnesanalysen. Det som skiljer de olika formerna av examensarbeten är, att i ett verksamhetsinriktat arbete måste skribenten göra ytterligare en analys, formanalysen. Formanalysen omfattar en beskrivning av själva produktutvecklingens process. En processdagbok skall också skrivas, produktutvecklingens arbetsprocess skall beskrivas från idé till det slutliga resultatet och det är viktigt att detta görs utförligt. (Silius-Ahonen& Haldin 2014 s. 6)

5.2 Kreativt skapande utifrån modellen kreativitetens sex P:n

Brodin definierar kreativitet som förmågan att skapa en ny och nyttig produkt, process eller idé. Kreativitet går att tillämpas inom vilket kunskapsområde som helst. Nyttighetsaspekten har olika betydelser beroende på vilket område man arbetar inom, inom konstnärliga domäner är nyttan kopplat till värdefullhet, medan nyttan inom vetenskapliga områden är förbunden till produkten eller idéns relevans för området. (Brodin et al. 2014 s.11) Nyttan av detta examensarbete är produktens relevans för småbarnspedagogiska verksamheten. Brodin talar också om att kreativitet kan sägas ha två huvudsakliga funktioner; det kan ses som ett sätt att skapa uttryck eller ett sätt att skapa förbättring; kreativitet som ett sätt att skapa uttryck är subjektivt för alla människor

medan kreativitet för att skapa förbättring syftar till att förbättra samhällets tjänster eller produkter eller förbättringar på ett vardagligt plan som berör alla människor snarare än på ett individuellt plan. (Brodin et al. 2014 s.11) Brodin lyfter fram att kreativitetsprocess från ett forskningsperspektiv kan delas upp i en process som formar modellen ”kreativitetens sex P:n (Brodin et al. 2014 s.16-17).

Figur 4. Modellen kreativitetens sex P:n

Den kreativa processen börjar med en kreativ person. Brodin menar att alla människor kan vara kreativa på något sätt; det finns de som är socialt kreativa, de som är vardagskreativa, men för att skapa en kreativ produkt eller idé så måste personen vara exceptionellt kreativ. Egenskaper som kopplas till en exceptionellt kreativ person är: öppenhet, flexibilitet samt förmågan att tänka utanför ramarna. För att kreativitet ska uppstå bör personen inneha följande förmågor; motivation, skiljaktigt tänkande samt talang för de speciella färdigheter som krävs inom just det området som produkten ska beröra. (Brodin et al. 2014 s.16-17)

I stort sett alla individer kan vara kreativa på något sätt, det vill säga så gott som alla har kreativ potential. Potential för att vara kreativ finns men alla har inte möjlighet att utveckla eller använda sig av det. Man mäter ofta en persons kreativa potential genom att testa deras förmåga när det gäller att tänka utanför ramarna samt kunnande i att associera. Dessa egenskaper behövs för att kunna vara kreativ men att ha förmågorna betyder inte omedelbart att man är kreativ, man har kreativt potential. (Brodin et al. 2014 s.18-19)

Beroende på kreativitetens funktion och avsikt syftar den kreativa processen på olika saker. Det kan omfatta vägen från problem till lösning eller från upptäckten av att något

saknas i ett visst kunskapsområde till att man skapar en produkt som ändrar på detta. (Brodin et al. 2014 s.19)

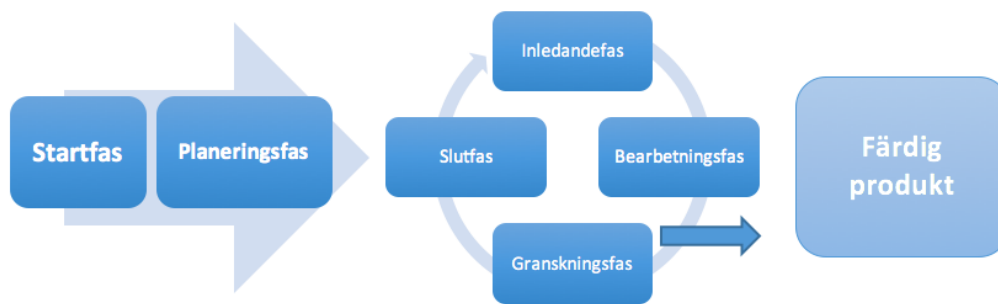
När den kreativa processen avslutas uppstår den kreativa produkten. Som redan nämnts kan en kreativ produkt vara många olika saker, det kan vara en ny tjänst, en lösning till ett problem, en idé som skapar en positiv förändring eller konstnärligt uttryck. Det som är gemensamt oberoende på vad den kreativa produkten är, är aspekterna av att den bör vara ny och nyttig. En produkt kan vara ny för en individ, för en grupp eller för hela samhället men det måste också vara nyttig. Nyttighet definieras som användbarhet, produktens relevans eller värdefullheten av produkten. Att uppfinna en sko utan någon slags sula vore något nytt men produkten skulle inte vara särskilt nyttig. Det räcker alltså inte att produkten har en av dessa egenskaper men inte de andra. (Brodin et al. 2014 s.16)

För att möjliggöra denna process måste omgivningen (platsen) vara inspirerande och motiverande. Platsen skall vara en sådan som ger optimala villkor för individen att tillämpa sina idéer och skapa nya och nyttiga produkter. Den kreativa platsen innefattar även den psykosociala miljön som bör bestå av självständighet, tillräckligt med tid och stöd för idéer, risktagande, utmaningar, öppenhet, och lekfullhet. (Brodin et al. 2014 s.26)

När produkten är klar bör andra människor också anse att den är ny och nyttig. Då har produkten en kreativ påverkan. (Brodin et al. 2014 s.14)

5.3 Salonens konstruktivistiska modell för produktutveckling

Salonens konstruktivistiska modell för produktutveckling har använts för att beskriva hur produktutvecklingen har skett i praktiken. Modellen är uppdelad i olika faser som till slut leder till den färdiga produkten.

Figur 5. Salons konstruktivistiska modell för produktutveckling

Den första fasen i Salons konstruktivistiska modell är start fasen. I denna fas kommer själva utvecklingsbehovet fram, vilka aktörer är inblandade och vilken verksamhetsmiljö produkten är menad för. I start fasen är det också viktigt att man förtydligar produktens syfte och gör en realistisk avgränsning av målgruppen. Det är viktigt att man gör utförlig dokumentation av hela produktutvecklingens process. (Salonen 2013 s.17)

Nästa fas i modellen är planeringsfasen. Nu bör en utvecklingsplan göras var man förtydligar produktutvecklingens mål, de olika stegen för hur processen skall gå till väga, material, metoder för att få den nödvändiga informationen och vem som ansvarar för vad. I denna fas kan man inte ha en helt utvecklad plan eller veta vad som kommer att fungera. Ändringar kommer att ske och produktutvecklingen kommer att finslipas under processen men det är viktigt att ha en noggrann plan före man börjar skapa själva produkten. (Salonen 2013 s.17)

Efter planeringsfasen är nästa steg inledningsfasen då man börjar inleda själva produktutvecklingsprocessen. I inledningsfasen förflyttar man sig från en forskningsmiljö till en kreativmiljö och denna fas är vanligtvis snabb. Om det inte går att byta miljö snabbt, bör man återvända till planeringsfasen och göra en mer utförlig utvecklingsplan. (Salonen 2013 s.17)

Bearbetningsfasen kommer som följande. I detta skede tillämpar man alla de komponenter som har ingått i utvecklingsplanen. Efter planeringsfasen är detta den viktigaste fasen av produktutvecklingen. Det är också den mest tidskrävande av alla faser.

Detta är med andra ord fasen då det kreativa och praktiska arbetet sker. Man skapar något som möter de mål man haft, använder det material man planerat och utarbetar den information som är nödvändig för produkten. I bearbetningsfasen kommer utvecklingsplanens eventuella brister fram och man ändrar och gör förbättringar. Det är normalt att man känner sig osäker i denna fas och därför är vägledning och feedback from handledare och kamrater viktigt. (Salonen 2013 s.18)

Enligt Salonen är nästa fas granskningsfasen men han belyser att granskningen sker även i alla skeden av produktutvecklingen. Även om granskningen sker genom hela arbetet är det viktigt att ha en separat fas då man noggrant och försiktigt granskar arbetet och eventuellt går tillbaka till bearbetningsfasen eller konstaterar att produkten är färdig för slutfasen av processen. (Salonen 2013 s.18)

Slutfasen av processen kan ta mycket tid även om arbetet känns nästan färdigt. I denna fas ska man slutföra både den skriftliga delen av examensarbetet och produkten. Det är viktigt att man ser till att de två olika komponenterna bildar en begriplig sammansättning som kompletterar varandra. Under denna fas presenteras arbetet för beställare och handledare. Efter detta är den färdiga produkten klar. (Salonen s.2013 s.19)

5.4 Tillförlitlighet och relevans

I examensarbetet har tillförlitliga källor används för all bakgrund och teori som arbetet baserar sig på. För att hitta tidigare forskning som gjorts inom ämnet har databaserna Academic Search Elite (EBSCO) och Science Direct använts. Forskningar som använts har avgränsats till artiklar som är referentgranskade och högst 10 år gamla. Vetenskapliga artiklarna har vidare avgränsats till forskningar som gjorts i Finland eller i de övriga nordiska länderna. Avgränsningen gjordes för att få en verklighetsenlig bild av hur situationen är i Finland i frågan om interkulturalitet inom småbarnspedagogiken. Forskning som gjorts om interkulturella metoder inom småbarnspedagogiken har varit internationella. Sökordet *intercultural competence* gav inte många träffar så sökorden *multicultural* och *cultural diversity* användes för att få flera träffar. Jag kombinerade sökorden med boolska sökoperatörer som AND/OR/NOT och andra sökord som *early childhood education*, *preschool*, *kindergarten*, *literature*, *religion*, *Finland* och

Scandinavia. De olika sökordskombinationerna gav tiotals träffar varav de sex mest relevanta artiklarna användes. Artiklarna som valdes behandlar brist på interkulturell kompetens inom småbarnspedagogiken, religiös sensitivitet inom småbarnspedagogiken och olika interkulturella metoder som kan användas för att främja barns kulturella identitet och interkulturella kompetens.

Flera litteraturkällor har använts i arbetet. Endast relevanta teorier och fakta har använts och litteraturkällorna har också avgränsats till böcker som har publicerats inom de senaste 10 åren. En del äldre böcker har också använts men informationen har kritiskt granskas och ansetts vara aktuell och relevant än idag. Fakta som använts från dessa källor har huvudsakligen behandla de olika högtiderna eller begreppet kultur och den informationen har inte nämnvärt förändrats under senaste tiden.

Nätkällor har undvikits eftersom deras tillförlitlighet är osäker. Litteraturkällorna som användes för att samla in information om högtiderna var dock inte tillräckligt omfattande. För att få en mer omfattande bild av högtidernas firande användes nätkällan Britannica Encyclopaedia och en Yle artikel. Dessa källor har ansetts vara tillförlitliga och har därefter använts.

5.5 Etiska överväganden och upphovsrätt

Arbetet har beakta de anvisningar om god vetenskaplig praxis som forskningsetiska delegationen (TENK) har framställt (Forskningsetiska delegationen 2012 s.16). Hela arbetet, det vill säga, forskningen, dokumenteringen, och presentationen av data har gjorts på ett hederligt, omsorgsfullt och noggrant sätt. De undersöknings- och dataanskaffnings metoder som använts i arbetet har varit etiska och uppfyllt kriterierna för vetenskaplig forskning. De källor som använts i arbetet har hänvisats till på ett korrekt och respektfullt sätt. (Forskningsetiska delegationen 2012 s.18)

Arcadas riktlinjer för god vetenskaplig praxis har också tagits i beaktande genom hela examensarbetets process. Avvikelse från god vetenskaplig praxis har undvikits, så som fabricering, plagiering, förfalskning och försummelse i arbetet. Fabricering och förfalskning innebär att man presenterar påhittad eller förvrängd information medans

plagiering innebär att man framför någon annans arbete som sitt eget. Försummelse innefattar vårdslöshet i utförandet av arbetet. Det kan innebära att man exempelvis har bristfälliga källhänvisningar eller redovisningar av forskningsmaterial. Under detta arbetets process har dessa avvikelser från god vetenskaplig praxis undvikits. (Arcada 2014 s. 3)

Jacobsen tar upp 3 etiska aspekter som bör beaktas i examensarbetets process. Dessa aspekter är informerat samtycke, skydd av privatlivet och korrekt presentation av data. Eftersom detta arbete baserar sig på litteratur och tidigare forskning och ingen växelverkan med andra personer har skett i produktutvecklingen, har de två första etiska aspekterna inte beaktats. Fokusen ligger på den tredje aspekten, korrekt presentation av data. Data som samlats in i form av tidigare forskning och teoretisk bakgrund skall presenteras korrekt. Fakta om religioner och högtider som bilderbokens textinnehåll baserar sig på måste presenteras korrekt i bilderboken. (Jacobsen 2012 s. 32-37)

För övrigt har dessa etiska frågor beaktats i examensarbetet. 1) Hur avgränsar jag religionerna på ett etiskt sätt? 2) Hur kan jag säkerställa att religionerna och högtiderna representeras på ett korrekt och respektfullt sätt? 3) Hur mycket om religion och högtidernas religiösa aspekter får ingå i småbarnspedagogikens åskådningsfostran?

Religionerna avgränsades på ett etiskt sätt genom att välja de religioner som är anhängarmässigt störst i världen. För att säkerställa att religionerna och högtiderna representeras korrekt, har mångsidiga och tillförlitliga källor använts. För att besvara den sista frågan har utbildningsstyrelsens anvisningar för åskådningsfostran och anordnande av religiösa evenemang inom småbarnspedagogiken beaktats. Enligt anvisningarna bör småbarnspedagogikens verksamhet innefatta åskådningsfostran. Barnen skall bekanta sig med olika religioner och irreligiösitet och alla religioner skall behandlas på ett jämlikt sätt och utan omdöme. Personalen bör vara opartisk i lärandet. (Utbildningsstyrelsen 2018 s.1)

Eftersom resultatet av detta examensarbete är ett kreativt verk, är den färdiga produktutvecklingen skyddad av upphovsrättslagen. Enligt 1 kap. 1 § i upphovsrättslagen 404/1961 har den som har skapat ett konstnärligt verk upphovsrätt till verket.

Konstnärliga verk innefattar bland annat litterära framställningar, bildkonstverk, musikaliska- samt filmverk. Enligt 1 kap. 2 § och 3 § har den som skapat verket rätt att bestämma över hur verket görs tillgängligt, framställda exemplar, hur verket översätts eller bearbetas och moraliska rättigheter över verket. Det vill säga, ifall verket framställs skall upphovsmannen angivas och verket får inte ändras så att upphovsmannens konstnärliga anseende kränks.

Uppdragsgivaren, Esbo stad, har rätten till att använda bilderboken inom deras småbarnspedagogiska verksamhet. Ifall någon annan önskar sig en kopia eller rätt till att bearbeta och utveckla bilderboken måste de kontakta Nina Silfverberg.

6 PRODUKT

Kapitlet beskriver produktutvecklingens process. Den slutliga produkten är en bilderbok till Esbo stads småbarnspedagogik som berättar om olika religioners högtider samt innehåller bilder kopplade till dessa högtider. De olika skedena av produktutvecklingen beskrivs utifrån modellerna kreativitetens sex P:n och Salonens konstruktivistiska modell för produktutveckling. Kapitlet framför även produktens slutliga innehåll och design.

6.1 Process dagbok

Under hela arbetets gång har en processdagbok skrivits för att underlätta utförandet. Processdagboken har varit ett Word dokument var idéer och tankar samlade under hela arbetes gång. Relevanta artiklar och källor som ansetts vara av nytta för arbetet har skrivits ner i dagboken för att lätt kunna hittas vid behov. All feedback som givits under handledningstillfällena har också skrivits ner i processdagboken för att alla konstruktiva förslag skulle minnas. Under forsknings- och skrivprocessen av ämnesanalysen, det vill säga teorin, referensramen och den tidigare forskningen i arbetet, har det ibland varit svårt att fokusera på en sak åt gången. Idéer som har uppstått och berört en annan del av examensarbetet än vad som för tillfället arbetats med har skrivits ner istället för att avbryta pågående skrivande. Idéerna har åtgärdas vid ett senare skede. Under examensarbetets process har tankar och idéer kring bilderboken ändras flera gånger och processdagboken har varit ett bra sätt att få alla idéer och tankar samlade på ett och samma ställe.

6.2 Process beskrivning

I detta kapitel beskrivs produktutvecklingens process. Beskrivningen kommer att utgå från Salonens konstruktivistiska modell och modellen kreativitetens sex P:n. Salonens konstruktivistiska modell beskriver processen från idé till färdig produkt från ett praktiskt perspektiv medans kreativitetens sex P:n beskriver den kreativa processen inblandad i produktutvecklingen.

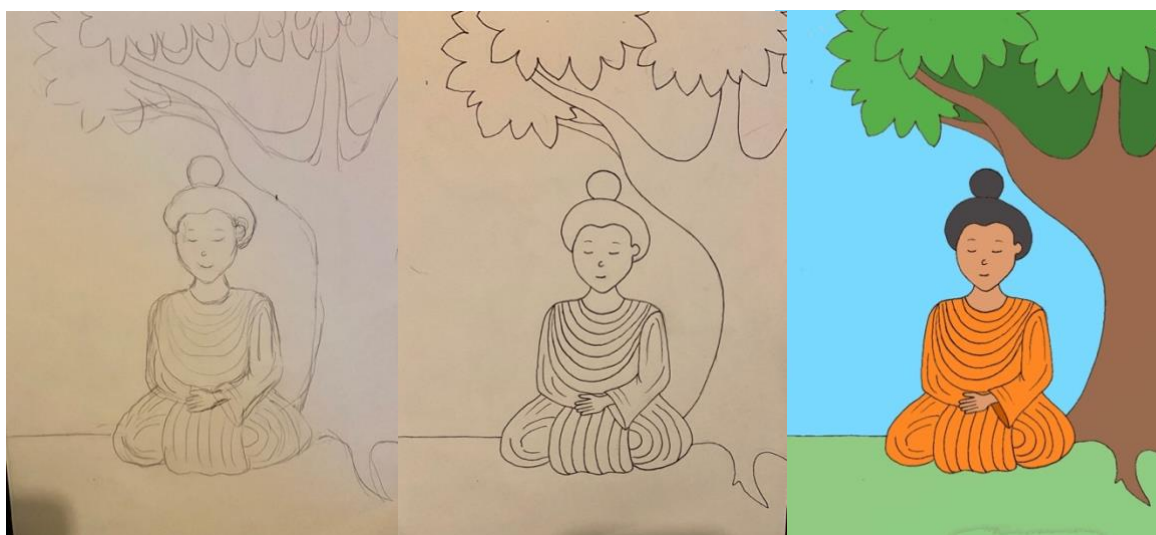
6.2.1 Process beskrivning utgående från Salonens konstruktivistiska modell för produktutveckling

Start fas- Beställningsarbetets utvecklingsbehov var att utveckla en mer omfattande åskådningsfostran inom Esbo stads småbarnspedagogik. Beställningsarbetet var från början att utveckla en årsklocka som behandlar olika högtider men efter diskussion med beställaren gjordes beslutet att produktutvecklingen skulle vara i form av en bilderbok istället. Aktörerna inblandade är Esbo stad och produkten är menad för småbarnspedagogiska verksamhet. Produktens syfte är att främja barnens interkulturella kompetens och målgruppen har avgränsats till barn i ålder 4-6. Bilderboken är skriven från ett interkulturell pedagogiskt perspektiv.

Planerings fas- Nödvändig forskning och fakta samlades in före produktutvecklingen började. Eftersom examensarbetets teoretiska referensram är interkulturell kompetens, interkulturell pedagogik samt inklusion undersöktes dessa ämnen i förhållande till småbarnspedagogiken. Fakta om religionerna och högtiderna som boken skulle behandla samlades in. Eftersom examensarbetet skrivs enskilt behövdes inte ansvarsområden diskuteras. I den preliminära utvecklingsplanen beslöts det att texten i bilderboken skulle skrivas i rim och varje religion skulle representeras av en karaktär. Karaktären skulle berätta om hens religion och högtiderna hen firar. Tanken med detta var att rim skulle göra boken roligare för barnen och genom att skapa skilda karaktärer kunde generalisering kring hur högtiderna firas undvikas. För att hitta det bästa alternativet för själva boktryckandet och bildskapandet undersöktes flera möjligheter. Slutligen valdes Ifolor för boktryckandet och Sketchbook applikationen för bildskapandet. På Sketchbook

applikationen kan självskapade bilder färgläggas snabbt och enkelt vilket sparade tid jämfört med att färglägga alla bilder för hand.

Bearbetningsfas- När alla nödvändiga komponenter för produktutvecklingen hade samlats in och utvecklingsplanen gjorts var bearbetningsfasen följande fas. En del brister i den preliminära utvecklingsplanen kom fram och ändringar gjordes. Bilderbokens skriftliga innehåll bearbetades till en barnvänlig text. Det visade sig att den preliminära planen att skriva i rim var alldeles för krävande. De första sidorna skrevs inledningsvis i rim men även fastän rimmen lät bra, blev textens budskap väldigt otydligt. Planen ändrades och texten skrevs istället på ett roligt och lättförståeligt sätt. Idéen av skilda karaktärer för varje religion slopades också och texten skrevs istället i narrativ form. Bildskapandet var slutligen mycket mer tidskrävande än väntat och många bilder tecknades om. Bildskapandeprocessen började med att bilderna skissades med en blyertspenna och därefter ritades konturerna med en svart tusch. Fotografier på bilden laddades ner på Sketchbook applikationen varefter det var enkelt att färglägga bilden. Figuren nedan visar ett exempel av bildskapandets olika skeden. Stundvis kändes produktutvecklingen osäker, bilderna blev inte alltid som förväntat och det kändes osäkert ifall texten var lämplig, inspirerande samt lärorik för barnen. Trots vissa ändringar som gjordes i produktutvecklingen mötte den slutliga bilderboken de mål som var utsatta.

Figur 6. Bild skapandets process

Granskningsfas- Granskning av bilderboken skedde under hela produktutvecklingsprocessen. Efter att en komplett bilderbok hade sammanställts granskades bilderboken noggrant. Bilderboken genomlästes flera gånger och små justeringar gjorde både till texten och bilderna. Efter en grundlig finslipning av produkten konstaterades det att bilderboken var färdig.

Slutfas- När bilderboken var färdig slutfördes det skriftliga arbetet. Produktutvecklingen sammankopplades med arbetets syfte, frågeställningar och teoretisk referensram för att forma en begriplig sammansättning. Det skriftliga arbetet granskades och finslipades. En slutlig genomläsning gjordes förrän arbetet lämnades in.

6.2.2 Process beskrivning utgående från modellen kreativitetens sex P:n

I modellen kreativitetens sex P:n beskrivs kreativitet som förmågan att skapa en ny och nyttig produkt, Det vill säga, produkten måste vara relevant och ny för området som den är utsedd för. Denna produktutveckling började med ett utvecklingsbehov av åskådningsfostran inom Esbo stads småbarnspedagogik.

Den kreativa processen utgår från att producenten är kreativ med kreativt potential. Alla kan vara kreativa på något sätt, det förutsätter att man är öppen, flexibel och har förmågan att tänka utanför ramarna. I detta arbetets skapande process har öppenhet och flexibilitet styrt produktutvecklingen. Olika alternativ har testats i frågan om bilderbokens uppbyggnad, innehåll och olika kreativa metoder som provats i bildskapandet. Metoden och stilen för både bilderbokens skriftliga innehåll och bilder har ändrats under produktutvecklingen. Hela den kreativa processen var en process av försök och misstag tills den slutliga bilderboken ansetts vara en kreativ produkt.

I kreativt skapande behövs en kreativ plats. Den kreativa platsen skall vara en som ger individen optimala villkor för att skapa. För detta arbete blev den kreativa platsen hemma, var olika idéer kunde utforskas och provas i tystnad och ro. Den kreativa platsen består även av den psykosociala miljön som utmärks av självständighet, risktagande, utmaningar, öppenhet och lekfullhet. Alla dessa moment har funnits med i detta arbetes kreativa process. Produktutveckling har utförts självständigt och risker har tagits

exempelvis genom att preliminärt skriva bilderbokens innehåll i rimformat. Utmaningen löstes genom att använda andra metoder. Bildskapandet var en annan utmaning. Att rita människor var krävande och flera bilder ritades om tills det slutliga resultatet varit tillräckligt bra. Lekfullhet, tålmod och motivation har format den skapande processen.

Den färdiga bilderboken *Häng med på den festliga färden - religioner och högtider runt världen* är en kreativ produkt. En kreativ produkt definierar Brodin som en produkt som är ny och nyttig, det kan vara en ny tjänst, en idé som skapar en positiv förändring eller ett konstnärligt uttryck. Bilderboken möter alla dessa krav. Bilderboken är en ny produkt för Esbo stads småbarnspedagogiska verksamhet och kan skapa en positiv förändring genom att främja barns interkulturella kompetens. Den besvarar utvecklingsbehovet av åskådningsfostran inom småbarnspedagogiken genom att lära barnen om olika religioner och deras traditioner. Boken består även av konstnärliga uttryck i form av bilderna.

För att veta om en kreativ produkt verkligen är lyckad, måste andra människor också anse att den är ny och nyttig. Det återstår att se ifall Esbo stad anser att bilderboken är en nyttig produkt inom deras verksamhet.

6.3 Produktens innehåll och design

Resultatet av produktutvecklingen är en bilderbok vid namnet *Häng med på den festliga färden - religioner och högtider runt världen*. Redan bokens rubrik berättar för läsaren vad boken kommer att handla om och pärmens bild är en illustration med barn från olika kulturer, jordklotet och en luftballong. Tanken var att visuellt förklara på ett roligt sätt för barnen om bokens innehåll. Boken inleds sedan med ett stycke om hur människor är olika och att detta är en positiv sak. Bilden visar tre barn, från olika kulturella bakgrunder som har olika intressen. Syftet med detta var att börja boken med ett budskap om respekt och tolerans gentemot människors olikheter. Därefter förklaras begreppen kultur, religion och högtider på var sin sida. Styckena innehåller grundinformation om vad begreppen innebär och är skrivet från ett interkulturellt perspektiv och på ett passligt sätt för målgruppen.

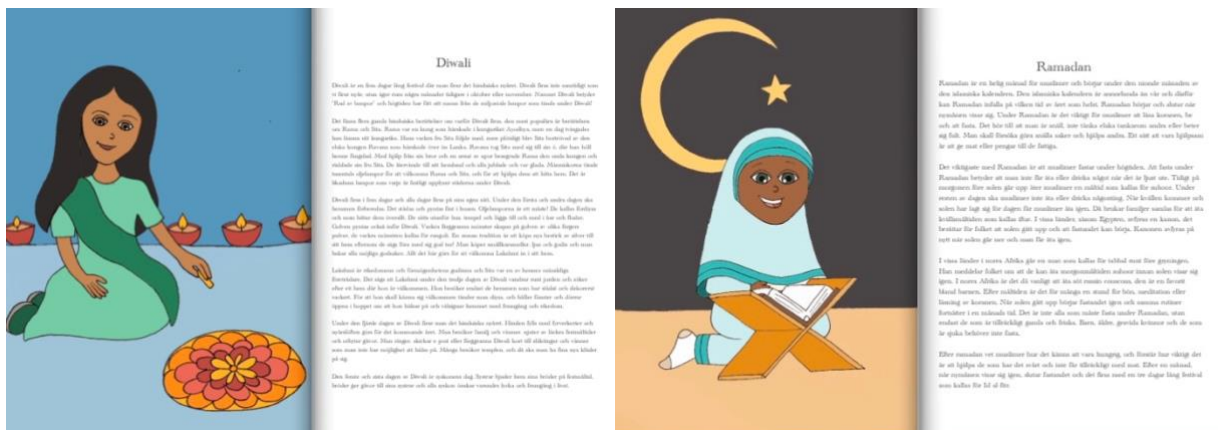
Efter att läsaren har fått denna bakgrundskunskap beskrivs turvis religionerna följt av två av deras högtider. Detta val gjordes istället för att skriva högtiderna i kronologisk ordning,

eftersom vissa högtider firas olika årstider beroende på året och därför skulle inte följden hållas kronologiskt korrekt. Varje religion beskrivs med grundinformation om tron, hur den kommer till uttryck i vardagen och var religion förekommer geografiskt. Varje högtid beskrivs, varför den firas, hur högtiden firas och vilka traditioner som t.ex. dekorationer som hör till firandet. Boken beskriver också eventuella skillnader mellan olika länders traditioner. Fakta som inte ansetts vara absolut nödvändig, eller ansetts vara olämplig för barnen har lämnats bort, så som tankar kring sexualitet och alkohol samt drogkonsumtion.

Varje uppslag av boken har texten på höger sida och en bild som är förknippad med texten på vänster sida. Varje sida har en rubrik för att klargöra vad sidan kommer att handla om och varje ämne behandlas på en sida. Bilderna är färggranna och enkla för att väcka barnens intresse och vara begripliga för barnen. De flesta bilder föreställer människor som firar högtiden och deltar i någon tradition förknippad med högtiden. Bilderna uppvisar människor av olika slag, olika kulturella bakgrunder, utseenden och med olika traditionella kläder. Bilderna som representerar religionerna föreställer t.ex. religionernas heliga byggnader. Kristendomen representeras av en kyrka, islam av en moské och hinduismen och buddhismen av tempel.

Bilderboken avslutas med ett stycke om olikheter mellan människor. Styckets format är samma som bilderbokens inledning och sammankopplas till budskapet som boken började med. Budskapet är att alla är olika och det är positivt och gör livet roligt. I avslutningen uppmuntras barnen att fråga andra vilka högtider de firar eftersom det kan leda till att de lär sig något nytt.

Ifolor applikationen har använts för att trycka bilderboken. Ifolor kan man bland annat använda för fotoböcker och fotografier, applikationen fungerade även bra för bilderboken eftersom att man kan tillägga texturor i fotobokmodellerna. Det finns flera olika bokmodeller, layouts, fonter och färger att välja mellan. Fonten *Academy engraved* användes genom hela boken. Bildskapandet gjordes både för hand och med hjälp av Sketchbook applikationen. Bildernas konturer ritades för hand och bilderna färglades sedan på Sketchbook applikationen. Färggranna färger användes vid färgläggningen för att bilderna skulle vara barnvänliga och väcka barnens intressen. Bilderna är väldigt enkla för att bildens innehåll skall vara tydligt för barnen. De färdiga bilderna laddades ner på Ifolor applikationen och olika alternativ av layout provades med bildernas placering och

storlek.

7 DISKUSSION

I detta kapitel kommer examensarbets process och färdiga produkt att diskuteras. Svårigheter, styrkor, för- och nackdelar kommer att diskuteras. Den färdiga produkten kommer att återkopplas till arbetes syfte, frågeställningar och teoretiska referensram.

Figur 7. Uppslag från bilderboken, högtiderna diwali och ramadan

Redan i början av examensarbets process visste jag att jag vill skapa något konkret och praktiskt. Jag anser mig själv vara kreativ och att skapa en produkt var något som tilltalade mig. Jag ville också skapa något som barnet själva kan ha glädje och nytta av och som på

ett konkret sätt skulle synas i den småbarnspedagogiska verksamheten. Jag själv är mycket intresserad av att lära mig om olika kulturer och kulturella skillnader och anser att det är ett område som bör behandlas inom småbarnspedagogiken. Arbetets process har varit väldigt givande och lärorik och stundvis mycket krävande. Mycket av det som jag har undersökt och skrivit om har varit alldeles nytt för mej. De centrala begreppen interkulturell pedagogik och kulturell kompetens hade jag inte någon tidigare kunskap om och det har varit intressant att få utveckla min egen kompetens inom området. Att sedan kunna sammanfatta mitt egna lärande i form av en bilderbok och se allt det tidskrävande arbetet resultera i något konkret känns meningsfullt.

När jag tog emot beställningsarbetet hade jag redan riktlinjer om att produkten skulle behandla olika högtider. Min handledare tipsade mig om en mångkulturell kalender som Helsingfors stad har utvecklat som jag kunde få idéer av och den har varit att stor hjälp. Jag började examensarbetets process med att bekanta mig med bakgrundsinformation, forskning och teori som var relevant för mitt arbete. När jag bekantade mig med ämnet stötte jag på begreppen kulturell kompetens och interkulturell pedagogik som väckte mitt intresse. Jag bestämde att begreppen interkulturell pedagogik, kulturell kompetens och inklusion skulle vara grunden för mitt arbete och grunden till det jag försökte uppnå med mitt examensarbete. I början av processen visste jag att jag ville lära barn om olika religioner och kulturella skillnader men jag var inte medveten om begreppen kulturell kompetens eller interkulturell pedagogik. Då jag bekanta mig med dem fick jag ord på vad jag strävade efter och klara teoretiska riktlinjer för hur jag skall gå till väga och vad jag borde ta i beaktande i produktutvecklingen. Då blev med andra ord arbetets syfte också klart, jag ville producera en bilderbok som främjar barns kulturella kompetens samt inklusion inom småbarnspedagogiken från ett interkulturellt perspektiv.

Tidigare forskning inom ämnet var rätt krävande att hitta. För att forskningen skulle vara relevant avgränsades forskningen till de nordiska länderna (Finland, Sverige, Danmark och Norge) och jag hittade ett par artiklar som behandla interkulturell pedagogik och kulturell kompetens i småbarnspedagogiska sammanhang. Bristen på tidigare forskning om ämnet fick mig att inse att det är ett relativt outforskat ämne som säkert är obekant för många. Den forskning som jag hittade tydde på att det finns ett stort utvecklingsbehov av interkulturell pedagogik i småbarnspedagogiska kontexter och att pedagogers och barns

kulturella kompetens borde utvecklas. Detta gav mig inspiration eftersom jag insåg att min bilderbok kan vara av stor nytta.

Det mest krävande med insamling av information var fakta om de 4 valda religionerna och deras högtider. Religion i sig är ett så omfattande och komplex begrepp så det var svårt att sammanfatta det allra viktigaste aspekterna på några sidor. Jag fokuserade på att samla information om hur religionen syns i anhängarnas vardag och vad religionerna övergripande idéer och tankar är.

Hela arbetets process blev mycket längre än jag preliminärt hade tänkt mig. Jag presenterade min plan i februari 2019 och efter det blev det en lång paus med skrivandet. Jag fortsatte med examensarbete i december 2019 och arbetade med den fram till slutet av april. Jag är nöjd med mitt slutliga arbete och anser att jag har besvarat mina frågeställningar och arbetes syfte. Bilderboken *Den festliga färden - religioner och högtider runt världen* innefattar fakta om kristendomen, islam, hinduismen och buddhismen och deras största högtider. Informationen framförs från ett interkulturellt perspektiv, nämligen lär barnen om de olika religionerna och högtiderna och förmedlar ett positivt budskap kring kulturella och religiösa skillnader.

Jag är nöjd med det slutliga resultatet av både mitt skriftliga examensarbete samt produktutvecklingen. Arbetets bakgrund och teoretiska referensram är omfattande och relevant för arbetets syfte. Modellerna som arbetet har utgått från är också relevanta och framför två olika perspektiv av produktutveckling. Jag anser att modellerna kompletterar varandra och ingendera är ensam tillräcklig.

Källorna som använts i arbetet har varit mångsidiga och relevanta. Litteraturkällorna som använts har varit de nyaste upplagor jag fått tag på. Jag har strävat efter att använda nyutkomna källor som är högst 10 år gamla, dock har en del källor varit äldre och risken finns att informationen är föråldrad. De äldre källorna har kritiskt granskats och den fakta som använts har jag ansett vara tillförlitliga eftersom ämnena som behandlats har varit sådana som inte snabbt föråldras (religion, kultur, högtider). Jag hade hoppats hitta ännu fler källor för religionerna och högtiderna men anser att informationen jag hittade var

mångsidig och innehållsrik. Alla ämnen och rubriker som behandlas i det skriftliga arbetet kompletterar varandra och formar en förståelig och omfattande helhet.

7.2 Produkten

Jag är väldigt nöjd med den färdiga bilderboken *Häng med på den festliga färden - religioner och högtider runt världen*. Examensarbetets syfte har uppnåtts, att stöda åskådningsfostran inom småbarnspedagogiken och främja barnens interkulturella kompetens. Inom den småbarnspedagogiska verksamheten kan bilderboken användas som ett inslag av interkulturell pedagogik eftersom bilderboken innefattar de centrala principerna i interkulturella pedagogikens grund. Bokens innehåll är lärorikt och omfattande. Bilderboken är passande för målgruppen barn i ålder 4 - 6 år och kan lätt användas inom Esbo stads småbarnspedagogik, den är lättsam och fångar barnens intressen med färgglada bilder och lättläst text. Bilderboken är även lärorik för pedagogerna och skapar en möjlighet att främja pedagogernas samt barnens interkulturella kompetens utan att pedagogerna måste göra något förhandsarbete eller planering inför verksamheten. Det vill säga, pedagoger som inte känner sig kompetenta inom ämnet, kan tillsammans med barnen utforska olika religioner och högtider genom bilderboken.

Examensarbetets första frågeställning, ”vilka är de fyra största religionerna i världen och vilka högtider firar de?” har besvarats. Jag har tagit reda på vilka de fyra största religionerna i världen är och vilka högtider som firas inom dessa religioner. Jag hade gärna inkluderat judendomen i bilderboken men kunde inte motivera det valet eftersom religionerna valdes baserat på deras anhängarmässiga storlek och Judendomen räknas inte till de största. Avgränsningen gjordes också till två högtider per religion så många högtider behandlades inte.

Examensarbetets andra frågeställning ” Hur kan jag skapa en bok om dessa religioner och högtider som främjar barns kulturella kompetens från ett interkulturellt perspektiv?” anser jag att jag lyckats svara på i min produktutveckling.

De grundläggande målen inom interkulturella pedagogiken lyfts fram i bilderboken. Ett av dessa mål är att lära sig förstå, upptäcka, samla kunskap om olika kulturer och kunna jämföra skillnader och likheter mellan kulturer. Bilderboken innehåller omfattande information om religionerna kristendomen, islam, hinduismen och buddhismen. Dessutom behandlas två högtider från varje religion. Med hjälp av bilderboken samlar barn kunskap om dessa religioner och högtider och de får upptäcka nya religioner och högtider de kanske aldrig ha hört om. Boken belyser skillnader mellan dessa religioner och högtider, och pedagogen kan lätt införa en diskussion med barnen om vad olika religioner och högtider har gemensamt och vad som skiljer sig åt. Ett annat av de grundläggande målen inom interkulturella pedagogiken är att forma positiva attityder och värderingar gentemot interkulturalitet och kulturella skillnader. Boken behandlar alla religioner på ett jämlikt och respektfullt sätt. Bokens innehåll är skrivet från ett interkulturellt perspektiv och framför en positiv uppfattning av kulturella skillnader som förmedlar att alla religioner samt högtider är väldigt intressanta. Detta uppvisar positiva attityder och värderingar gentemot olika kulturer och kulturella skillnader. Strävan är att överföra dessa attityder och värderingar till barnen.

Inledningen och bokens avslutning är sammankopplade till varandra och strävar efter att framföra det sista grundläggande målet, att skapa en ömsesidig uppskattning och förståelse för varandra, var alla behandlas jämlikt och var alla respekteras. Inledningen och avslutningen framför budskapet av att vi alla är olika och att det är en väldigt positiv sak. Inledningen börjar med att berätta om att alla människor är olika, ser olika ut, betar sig olika och har olika intressen. I avslutningen sammankopplas detta budskap till att alla även tror på olika saker och firar olika högtider. Det fortsätter med att uppmuntra barnen till att fråga andra vad de firar och att de då kanske lär sig något nytt eller hittar en ny vän. Strävan var att sammanbinda bokens innehåll med ett upprepat budskap av jämlikhet, respekt och en positiv inställning gentemot kulturella skillnader.

Den interkulturella pedagogiken var inspirationen för min produktutveckling. Jag ville skapa en produkt som avspeglade de centrala målen inom interkulturella pedagogiken och kunde vara ett värdefullt verktyg till att inkludera interkulturell pedagogiska metoder i småbarnspedagogiska verksamheten. De centrala elementen av interkulturell kompetens ingår också i bilderboken.

Enligt Deardorffs pyramidmodell av interkulturell kompetens är de grundläggande inställningar som behövs för att utveckla interkulturell kompetens nyfikenhet, öppenhet och respekt (Deardorff 2009 s.14). Dessa inställningar belyses i bilderboken genom att förmedla budskapet av att skillnader människor emellan är en positiv sak. Alla religioner och högtider behandlas med respekt och öppenhet, Jag klarlägger dessa inställningar i bilderboken genom att uttrycka intresse och iver över hur olika religioner, traditioner och seder det finns. Som nämndes ovan förmedlas kunskap om kulturerna, religionerna och högtiderna i bilderboken. Baserat på statistik av det religiösa landskapet i Finland antar jag att de flesta barn i småbarnsgrupperna tillhör den kristna kyrkan, då främjar bilderboken deras egna kulturella självmedvetenhet igenom att behandla kristendomen och kristna högtider. Barnen får även kulturspecifik kunskap om andra kulturer och religioner. Boken i helhet ger barnen en förståelse över vad kultur innebär och hur kulturer kan skilja sig från varandra. De färdigheter som utvecklas i växelverkan med innehavandet av den kunskap och förståelse som behövs för interkulturell kompetens är att lyssna, observera, tolka, analysera, bedöma och relatera. Bilderboken ger barnen möjlighet att lyssna på bokens innehåll och observera bilderna som de olika religionerna och högtiderna representeras av. Möjligheten skapas för barnen att tolka, analysera och relatera till de olika religionerna och högtiderna. Möjligtvis väcker bilderboken spontana funderingar och tankar hos barnen eller så kan personalen använda bilderboken till att starta en diskussion kring olikheter mellan högtider och religioner och hur många aspekter kan vara lika. Förhoppningsvis är bilderboken nyttig och främjar ett empatiskt och etnorelativt synsätt hos barnen.

Enligt Madsen handlar inklusion från ett socialpedagogiskt perspektiv om att samhällets institutioner skall återspegla den kulturella mångfalden som finns i samhället och mångfalden ska ses som en värdefull faktor i barns lärande. Inklusion innebär också att den ska skapas förutsättningar för alla att känna sig socialt delaktiga i institutionella och icke-institutionella samband. (Madsen 2006 s.178) Strävan med detta arbetet har varit att främja inklusion inom småbarnspedagogiken. Bilderboken betraktar kulturell mångfald som värdefull och givande faktor i barnens lärande och genom att använda den inom den pedagogiska verksamheten kan detta synsätt överföras till barngruppen och skapa en inkluderande daghemsmiljö. För de barn som tillhör religionerna som bilderboken

behandlar, kan det även öka deras känsla av delaktighet. Genom att den småbarnspedagogiska verksamheten uppmärksammar deras tro och traditioner kan det främja deras känsla av samhörighet och delaktighet i gruppen.

Enligt åskådningsfostran och anordnande av religiösa evenemang inom småbarnspedagogiken skall barnen bekanta sig med de religioner och övriga åskådningar som finns i barngruppen (Utbildningsstyrelsen 2018 s.1). Jag valde att avgränsa religionerna till de som är störst i världen istället för de som är störst i Finland. På grund av detta representerar bilderboken religioner som med stor sannolikhet inte finns i de flesta småbarnspedagogiska barngrupper i Finland. Detta val gjordes med tanke på den ständigt förändrande världen som barn växer upp i och de principer av interkulturell pedagogik och interkulturell kompetens som styr arbetet. Att enbart ha de religioner som är störst i Finland skulle gå emot min uppfattning av vad interkulturell pedagogik och interkulturell kompetens egentligen innebär. Som Deardorff konstaterar kommer dagens barn oundvikligt att hamna i interkulturella möten i framtiden, i utbildning, studier och arbetslivet (Deardorff 2009). Dessa möten kommer inte enbart vara med deras samhälleliga medmänniskor utan med personer från olika kulturer världen runt. Den interkulturella pedagogikens mål är att skapa fred genom ömsesidig uppskattning och förståelse för varandra med jämlikhet och respekt för alla kulturer. Den interkulturella kompetensen innefattar rätt synsätt, kunskap, förståelse och färdigheter för interkulturella möten. Båda har som mål att främja kunskap, förståelse och respekt för alla kulturer. Vi vet inte hur den kulturella mångfalden i vårt samhälle kommer att se ut i framtiden. Barn borde bekanta sig med alla möjliga kulturer för att ha dom bästa förutsättningarna i en ständigt förändrande värld.

7.3 Slutsatser och förslag till fortsatt forskning

I och med att den kulturella mångfalden ständigt ökar i vårt samhälle, har interkulturell pedagogik och interkulturell kompetens blivit allt mer betydelsefullt. Tidigare forskningen visar att det i dagens läge finns en brist på interkulturalitet och kulturell kompetens inom småbarnspedagogik. Den småbarnspedagogiska verksamheten har en betydande roll i att främja interkulturalitet samt pedagogernas och barnens kulturella

kompetens. Småbarnspedagogiken är den första samhällliga institutionen som många familjer möter och bär därför ett stort ansvar i att bemöta alla respektfullt, jämlikt och samtidigt främja inklusion av alla. För att vår småbarnspedagogiska verksamhet skulle utgå från interkulturell pedagogik borde stora förändringar ske, och detta kräver tid och planering. Dock finns det många sätt att inkludera de huvudgripande målen och tankarna av den interkulturella pedagogiken i verksamheten.

Mitt förslag till fortsatt forskning är därför att utvidga forskning kring interkulturella metoder som kan användas inom småbarnspedagogiken. Verksamhetsinriktade arbeten med exempelvis syfte att utveckla interkulturella lekar, pyssel eller evenemang inom småbarnspedagogiken vore intressant och nyttigt. Andra produktutvecklingar i form av bilderböcker kunde göras. Böckerna kunde till exempel behandla andra religioner och högtider eller behandla andra aspekter av kultur från ett interkulturellt perspektiv, så som maträtter, kläder eller levnadssätt.

Forskning som gjorts i Finland om interkulturell pedagogik, kompetens eller interkulturalitet inom småbarnspedagogiken var väldigt snäv. Väldigt lite forskning kring ämnet hittades och det är ett viktigt ämne som borde utforskas. Mer forskning kunde göras för att undersöka hur situationen är inom andra småbarnspedagogiska enheter och jämföra hur pedagogerna, barnen och verksamheten förhåller sig till interkulturalitet och kulturell mångfald. Begreppen var obekanta för mig då jag börja med examensarbetet och jag antar att flera som arbetar inom småbarnspedagogiken också är obekanta med ämnena. Det vore intressant att forska kring pedagogers kulturella kunskap och interkulturella kompetens. Ifall många inte kände sig kompetenta kunde ett förslag vara att utveckla en handbok för pedagoger om interkulturell pedagogik och interkulturell kompetens.

KÄLLOR

- Arcada, 2014. *God vetenskaplig praxis i studier vid Arcada*. Tillgänglig: https://start.arcada.fi/sites/default/files/dokument/ovriga%20dokument/god_vetenskaplig_praxis_i_studier_vid_arcada.pdf Hämtad 25.10.2018.
- Brodd, J. 2009, *World religions: a voyage of discovery*. 3 uppl., Saint Mary's press, USA.
- Brodin, E. Carlsson, I. Hoff, E. 2014, *Kreativitet- teori och praktik ur psykologiska perspektiv*. Liber AB, Stockholm.
- Deardorff, Darla K. 2009, *The SAGE handbook of intercultural competence*. SAGE publications Inc., Kalifornia.
- Durden, T. R. Escalante, E. Blich, K., 2015, Start with Us! Culturally relevant pedagogy in the preschool classroom, *Early childhood education journal*, 43(3), s.223-232. Tillgänglig: Academic Search Elite Hämtad: 30.3.2020.
- Christmas*, 2019, Encyclopaedia Britannica. Tillgänglig: <https://www.britannica.com/topic/Christmas> Hämtad 5.2.2020.
- Esbo stad, 2019. *Plan för småbarnspedagogik på svenska i Esbo*. Svenska bildningstjänster. Tillgänglig: https://www.esbo.fi/sv-EI/Utbildning_och_fostran/Smabarnspedagogik/Bra_att_veta_om_smabarnspedagogik/Plan_for_smabarnspedagogik Hämtad: 10.4.2020.
- Forskningsetiska delegationen, 2012. *God vetenskaplig praxis och handläggning av misstankar och avvikelser från den i Finland*. Tillgänglig: https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf Hämtad: 23.4.2020
- Forsman, L.& Hummelstedt-Djedou, I., 2014, The identity game: constructing and enabling multicultural identities in a Finland-Swedish school setting, *British educational research journal*, 40(3), s. 501-522. Tillgänglig: Academic Search Elite Hämtad: 24.10.2018.
- Giddens, Anthony. 1998, *Sociologi*. 2 uppl., Studentlitteratur AB, Lund.
- Giddens, Anthony. 2007, *Sociologi*. 4 uppl., Studentlitteratur AB, Lund.
- Giddens, Anthony. 2015, *Sociologi*. 5 uppl., Studentlitteratur AB, Lund.
- Illman, R. Ketola, K. Latvio, R. Sohlberg, J. 2017, *De många religionernas och åskådningarnas Finland*. Grano Oy, Kuopio.

- Jacobsen, D.I. 2012, *Förståelse, beskrivning och förklaring- introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*, 2 uppl., Studentlitteratur AB, Lund.
- Klingenberg, M. Lövheim, M. 2019, *Unga och religion- troende ointresserade eller neutrala?* Gleerups utbildning AB.
- Lahdenperä, P. 2018, *Den interkulturella förskolan: mål och arbetssätt*. Studentlitteratur AB, Lund.
- Lucas, F.M.M., 2017, The game as an early childhood learning resource for intercultural education, *Procedia-social and behavioral sciences*, 237(21), s.908-913. Tillgänglig: Science Direct Hämtad: 25.3.2020.
- Lunneblad, J. 2009, *Den mångkulturella förskolan- motsägelser och möjligheter*. Student Litteratur AB, Lund.
- Löfdahl, A. Hägglund, S., 2012, Diversity in preschool: defusing and maintaining differences, *Australasian journal of early childhood*, 37(1), s. 119-126. Tillgänglig: Academic Search Elite Hämtad: 21.11.2018.
- Madsen, B. 2006, *Socialpedagogik-integration och inklusion i det moderna samhället*. Studentlitteratur AB, Lund.
- Martens, P. Martens, R. Hassay, M. Loomis, J. Fuhrman, L. Furnari, C. Soper, E. Stout, R. 2015, Building intercultural understandings through global literature, *The reading teacher*, 68(8), s.609-617. Tillgänglig: Academic Search Elite Hämtad: 24.10.2018.
- Melton, G. J. 2011, *Religious celebrations: an encyclopedia of holidays, festivals, solemn observances and spiritual commemorations*. ABC-CLIO Inc., USA.
- Pew Research Center. 2017, *The changing global religious landscape*. Tillgänglig: <http://assets.pewresearch.org/wpcontent/uploads/sites/11/2017/04/07092755/FULL-REPORT-WITH-APPENDIXES-A-AND-B-APRIL-3.pdf> Hämtad: 7.12.2019
- Ringquist, A.C. 2010, *Människan socialt och kulturellt*. Liber AB, Stockholm.
- Rissanen, I. Kuusisto, E. Kuusisto, A. 2016, Developing teachers' intercultural sensitivity: case study on a pilot course in Finnish teacher education, *Teaching and teacher education*, vol.59, s.446-456. Tillgänglig: Science Direct Hämtad: 25.3.2020
- Roy, C. 2005, *Traditional festivals- a multicultural encyclopedia*. ABC-CLIO Inc., Santa Barbara.

- Salonen, K., 2013, *Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön - Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle*. Tillgänglig: <http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf> Hämtad: 12.2.2020
- Silius-Ahonen, E. Haldin, D. 2014, *Om verksamhetsinriktade examensarbeten*. Arcada, Helsingfors.
- Stenberg-Gustafsson, N. Björkstrand, S. *Påskan-en salig blandning av traditioner*. 22.03.2016, YLE. Tillgänglig:: <https://svenska.yle.fi/artikel/2016/03/22/pasken-en-salig-blandning-av-traditioner> Hämtad: 1.3.2020
- Svenska bildningstjänster. 2019, *Plan för småbarnspedagogik på svenska i Esbo*, 55 s. Tillgänglig:https://www.esbo.fi/svFI/Utbildning_och_fostran/Smabarnspedagogik/Bra_att_veta_om_smabarnspedagogik/Plan_for_smabarnspedagogik Hämtad:10.4.2020
- UNESCO.2010, *Education for intercultural understanding*. UNESCO Bangkok Asia and Pacific Regional Bureau for Education, Bangkok.
- UNESCO. 2006, *Guidelines on intercultural education*. United Nations educational, cultural and scientific organization, Paris.
- UNESCO. 2009, *Investing in cultural diversity and intercultural dialogue*. United Nations educational, cultural and scientific organization, Paris.
- Upphovsrättslag, 404/1961. Tillgänglig: <https://finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1961/19610404?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=upphovsr%C3%A4tt> Hämtad 23.4.2020.
- Utbildningsstyrelsen. 2018, *Grunderna för planen för småbarnspedagogik*. Grano Oy, Tammerfors. Tillgänglig: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/grunderna-for-planen-for-smabarnspedagogik-2018_0.pdf Hämtad: 10.4.2020.
- Utbildningsstyrelsen. 2018, *Åskådningsfostran och anordnande av religiösa evenemang inom småbarnspedagogiken*. Tillgänglig: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/189097_askadningsfostran_och_anordnande_av_religiosa_evenemang_inom_smabarnspedagog.pdf Hämtad: 21.11.2018.

BILAGA 1. BILDERBOKEN

Häng med på den festliga färden

Religioner och högtider
runt världen

Häng med på den festliga färden

Nina Silverberg

Häng med på den festliga färden

Religioner och högtider runt världen

Nina Silfverberg

Alla är vi olika och tänk vad underbart!
Att det på jorden inte finns någon som är precis som
du och jag.
Vi är alla olika varandra.
Vi ser alla olika ut, betar oss på olika sätt och gillar
olika saker.
Även om vi är olika, är vi alla likvärdiga och bra just
som vi är.
Det är våra olikheter som gör livet roligt!
Tänk vad tråkigt det skulle bli om vi alla var precis
likadana.
Då skulle vi inte lära oss mycket nytt.
Men som tur är vi olika, så finns det mycket vi kan
lära oss av varandra.
Ja, tänk vad roligt att vi alla så olika är!

Kultur

Precis så som du och jag är olika, så skiljer sig även alla länder åt.

De ser olika ut. Ett land kan ha höga snötäckta berg och ett annat kan ha höga skyskrapor och bullrande trafik.

Människorna ser också olika ut och klär sig olika från land till land.

Språket som talas skiljer sig också åt.

Vad man gillar, så som mat, musik och konst, är olika.

Vad man tycker är viktigt i livet kan också vara olika beroende på vilket land man kommer ifrån.

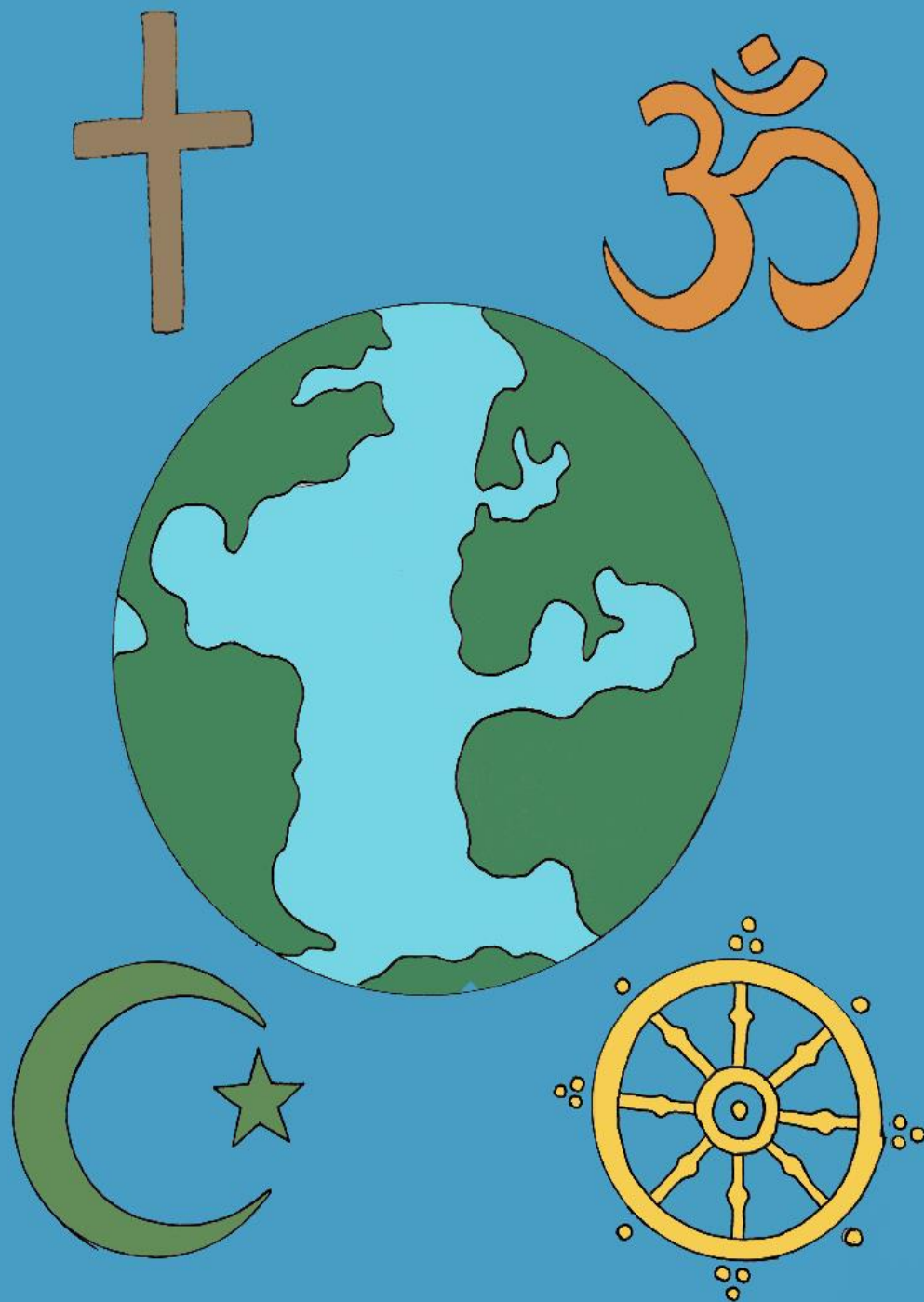
Regler om hur man borde bete sig och saker som är rätt och fel skiljer sig också åt.

Tänk att det som är rätt för oss kan vara alldeles fel i ett annat land!

I Finland äter vi med kniv och gaffel men i vissa andra länder skulle dom tycka att det vore lustigt för där äter de med händerna.

Alla dessa olikheter, språket man talar, hur man klär sig, vad man gillar och hur man betar sig utgör landets sätt att leva.

Hur man lever i ett land kallas för landets kultur och alla kulturer är olika!

Religion

Religion skiljer sig också mellan människor.

I många fall påverkar religion stort på kulturen i ett land

Det finns många av religioner i världen och alla är olika från varandra.

Religion är väldigt svårt att förklara för det betyder olika för oss alla.

Ofta förklaras religion som tron på en eller flera gudar men det behöver inte vara så.

Vissa religioner tror inte på någon gud alls.

Det som religioner har gemensamt är att de ger människor svar på svåra frågor.

Frågor om hur världen skapades och vad som händer efter livet.

Alla religioner ger svar på dessa frågor men svaren skiljer sig mellan religioner.

Religion ger också olika regler om hur man borde leva.

Många religiösa regler handlar om hur man borde behandla andra och om vad som är rätt och fel.

Det finns också många som inte följer någon religion alls.

Det är viktigt att komma ihåg att alla är olika och får tro på vad de vill.

Det finns ingen religion som är rätt eller fel.

Man uttrycker också sin tro på olika sätt beroende på religionen.

Några sätt att uttrycka sin tro är genom att be, meditera eller genom att fasta.

Alla får själv välja hur de vill uttrycka sin tro.

Vad man vill eller inte vill tro på, det får var och en bestämma själv.

Högtider

Ett annat sätt att uttrycka sin tro är genom att fira högtider. Högtider är speciella dagar som skiljer sig från vardagen. Det finns många sätt att fira högtider och alla högtider firas på olika sätt.

En del är lugna medan andra är fartfyllda.

Några firas med familj och vänner och under andra samlas hela grannskapet för att fira.

Till högtidernas traditioner hör allt från färgkrig till spännande båtävlingar, från stämmingsfulla kyrkokonserter till smaskiga festmåltider.

Det finns oändliga sätt att fira de dagar som är viktiga för oss.

Många högtider har du säkert aldrig hört talas om!

Nu ska du få höra om några av världens många religioner och hur deras högtider firas världen runt.

Kristendomen

Kristendomen är den största religionen i världen och nästan en tredjedel av alla människor i världen tillhör religionen. De kallas kristna och finns världen över. Det finns flera olika riktningar inom kristendomen; katolska, ortodoxa och protestantiska kristna, till exempel. De flesta finländarna är kristna och hör till den evangelisk-lutherska kyrkan. Inom kristendomen tror man på endast en gud. Man tror att gud består av tre delar, gud själv, Jesus Kristus och den heliga anden. Jesus Kristus var guds son som skickades till jorden för att frälsa folket. Genom den heliga anden är gud närvarande över allt på jorden och hjälper på så sätt människor. Kristendomen bygger på Jesus Kristus läror och hans liv.

Jesus Kristus var en man som föddes för ungefär 2000 år sedan i staden Bethlehem. Jesus tillhörde en annan religion som kallas judendom och därför finns det många likheter mellan kristendomen och judendomen. Jesus var jude men han utövade religionen på ett icke-traditionellt sätt för sin tid. Som vuxen började han predika och folket samlades för att lyssna på hans ord. Det Jesus berättade för folket var att det var viktigt att vara god och rättvis som människa. Det var viktigt att be gud om förlåtelse, förlåta andra som gjort dåliga saker och att älska alla, både grannar och fiender. På den tiden ansågs Jesus ord vara opassliga och därför straffades han med korsfästning. Kristna tror att Jesus räddades av gud och uppstod ur sin grav tre dagar efter sin död. Efter det här ansågs Jesus vara guds son, både helig och mänsklig, som hade skickats till jorden för att hjälpa folket. Efter sin död hjälpte Jesus sina följare att sprida sitt budskap vidare och det var då kristendomen började.

Budskapen som Jesus berättade för folket om var att det var viktigt att vara en rättvis och god människa. Att förlåta, älska alla och be gud om förlåtelse är viktigt inom den kristna tron. Religionen grundar sig i de här budskapen och olika händelser i Jesus liv. Budskapen och händelserna är skrivna i kristendomens heliga bok som kallas för bibeln. Kristendomens heliga hus kallas för kyrka och den är en viktig del av kristendomen. Där samlas troende kristna för gemenskap, för att lära sig om den kristna tron och fira kristna högtider.

I många länder har den kristna tron inte längre lika stor betydelse i vardagen som den hade förr i tiden. För många kristna är religion inte en lika stor del av livet som den varit för deras föräldrar, eller mor- och farföräldrar. Det betyder inte att de inte är troende, men de utövar inte tron lika ofta till exempel genom att be eller gå till kyrkan. I Finland är det många som är kristna som väldigt sällan går till kyrkan.

Jul

Julen firar kristna till minnet av att Jesus föddes. I Finland, precis som i resten av Norden, sker det huvudsakliga julfirandet den 24 december på kvällen. Men i de flesta andra länder sker julfirandet morgonen därpå. Förutom Jesus födelsedag, firar man dessutom segern över midvintermörkret. Vid julen börjar dagarna bli längre och ljusare, och det skall firas.

Det finns en hel del andra festdagar som förknippas med julen. Julsäsongen inleds med advent, lilla jul och Luciadagen. Efter julafton kommer juldagen, annandag jul och trettondag jul. För de flesta är julen en högtid som ska firas i god stämning tillsammans med familj och släktingar. Runt om i världen finns det flera olika sätt att fira jul på, men här är några sätt som hör till många jul-traditioner.

Julgranen är en viktig del av julen och traditionen förekommer jorden runt. Granen hämtas in i hemmet där den pyntas vackert med ljus och ornament. Oftast pryder en ängel eller stjärna granens topp. Presenterna som skall öppnas på julen samlas under julgranen. Förr i tiden dekorerades julgranen med äpplen och riktiga ljus, men det här är inte så vanligt numera eftersom det är en farorisk. Julgubben åker också runt hela världen för att hälsa på barnen. Han har olika namn i olika länder, men han hämtar presenter till alla barn som har varit snälla. Många går till kyrkan under juletid. För många är midnattsmässan en väldigt viktig del av julen, men andra kanske besöker kyrkan under andra tidpunkter. Där sjunger man julsånger och psalmer, och en varm och härlig julstämning fyller kyrkan. Under julen ger man presenter åt nära och kära och vackra julkort skickas till släktingar och vänner. Julsånger hör också julen till!

De här traditionerna förekommer också i Finland, men därtill finns det några finska jultraditioner som inte har förekommer i andra länder. Många hem i Finland pyntas med bockar och tomtar. Adventsljusstakar ställs upp och tänds varje söndag fyra gånger innan jul. Vanligt för det finska julbordet är risgrynsgröt och skinka. Förr i tiden var det traditionsenligt att äta lutfisk till julen. En del familjer har hållit fast vid den här traditionen, men den är inte lika vanlig som förr. Något som är speciellt för julfirandet i Finland är att bada bastu. För många finländare hör det till att gå i bastu innan hela familjen sätter sig vid matbordet och äter julkvällen tillsammans. Efter julkvällen samlas alla och öppnar julklapparna.

Under julen är det viktigt att vara tillsammans med familj och släktingar. På juldagen och annandag jul är det vanligt att man åker från den ena släktingen till den andra för att äta, dricka och umgås med varandra. Enligt finsk tradition är jultiden officiellt slut på trettondag jul. Tretton dagar efter julafton skall julgranen avklädas och julprydnader ställs undan i väntan på nästa år. Julgranen slängs ut och julen har nått sitt slut.

I andra länder finns även traditioner som är mycket annorlunda. I Mexiko hör piñatan till julfirandet. En piñata hängs upp i taket och barnen får turvis försöka slå sönder piñatan som är fylld med godis och leksaker. I Brasilien är julen en stor sommarfest som firas med picknick, fyrverkerier och andra festligheter. I Indien är det ett mangoträd som pryds istället för en gran. Husen pyntas med pappersstjärnor och mangolöv.

Påsk

Påskan är en viktig högtid för kristna och firas till minne av Jesu uppståndelse som skedde på tredje dagen efter att han korsfästes. Påskan inleds egentligen redan vid fastlagen och till påskfirandet hör flera olika dagar så som palmsöndag, långfredag och påskdagen. Påskan är inte som Julen, vilken alltid firas på samma dag varje år. När påskfirandet sker beror på månen. De flesta kristna firar påskan på söndagen efter den första fullmånen efter vårdagsjämningen. Det låter krångligt men det innebär att påskan kan infalla när som helst mellan slutet av mars månad till slutet av april månad. De ortodoxa kristna följer en annan kalender då de bestämmer när påskfirandet ska äga rum, och därför firar dom påskan 1 till 5 veckor senare.

Höjdpunkten för den religiösa delen av påskfirandet är påsknattsmässan, och för ortodoxa kristna är den speciellt viktig. Påsknattsmässan är en gudstjänst som hålls natten mellan påskafton och påskdag. Församlingen samlas i kyrkan där ljus tänds en och en, tills hela kyrkan är vackert upplyst. Sång och evangelium fyller kyrkan medan prästen säger "Jesus är uppstånden" till vilket församlingen svarar "han är verkligen uppstånden!". När gudstjänsten tar slut fortsätter påskfirandet i hemmen med festmåltider bestående av lamm, pascha och ägg.

Fastän påskan är en religiös högtid är de flesta påsk traditionerna inte särskilt religiösa. Många av påsk traditionerna som finns har med ägg att göra. Runt om i världen har man vackra påskägg i färgglada färger. För ungefär 800 år sedan var det förbjudet att äta ägg under påskfastan. Då började människor samla äggen som värptes och dekorerade dem så att de blev prydnader istället. Den traditionen har vi än idag! Ägget blev symboliskt för Jesu uppståndelse. Precis så som Jesus uppstod från graven så uppstår nytt liv ifrån äggskalet. Påskharen, som gömmer ägg för barnen, är också en tradition som förekommer i många länder. Det har inte alltid varit påskharen som hämtat påskäggen. Förr i tiden var det göken, räven och hönan som skötte om äggutdelningen.

Under påskan används ägg även på andra sätt, det finns nämligen flera olika ägg lekar som hör påskan till! En lek går ut på att tävlarna slår två ägg mot varandra och försöker få motståndarens ägg att spricka. Den vars ägg håller längst vinner! Den leken har varit en populär påsk tradition i Holland och i en del slaviska länder. En annan lek är ägg rullning, där tävlarna rullar ägg ner för en backe och det ägg som rullar längst vinner. En officiell ägg rullningstävling har ordnats av USA:s president varje år sedan 1800-talet. Festen ordnas för barn och förutom ägg rullning så får barnen också delta i ägg-jakter och ägg-lopp.

Finland har sina egna påsk traditioner. Under påskan klär barn upp sig till söta små häxor, de dekorerar videkvistar med olika färgers fjädrar och går dörr till dörr. Där byter de ut videkvistar mot godis. Förr i tiden trodde man att elaka häxor uppenbarade sig på lördagen mellan långfredag och påskdagen. Eftersom Jesus uppståndelse inte ännu hade skett var guds goda makt som svagast under denna dag, och för att skydda sig från häxor tände man stora påskbrävar. Den traditionen lever ännu kvar i Österbotten. En annan finsk påsk tradition är att så påsk gräs som en symbol för vårens kommande grönska. Det färdigt vuxna gräset dekorerar sedan fint med ägg och kycklings prydnader. Precis som i de flesta länder så är lamm traditionell påsk mat i Finland, men också memma och pascha hör till det finska påskbordet. Chokladäggen skall vi inte glömma. I vissa delar av Finland äter man bondost och olika sorters piroger på påskan.

Islam

Islam är den näst största religionen i världen och nästan en fjärdedel av alla människor i världen tillhör religionen. De som följer Islam kallas muslimer och de flesta av dem bor i Afrika, Mellanöstern och Pakistan. Muslimer tror på en gud som kallas för Allah och han härskar över både människor och naturen. En viktig man inom tron är profeten Muhammed, som levde för ungefär 1400 år sedan. Muslimer tror att guden Allah berättade för Muhammed hur muslimer borde leva. De här lärorna skrevs ner i en bok som kallas koranen. Koranen är väldigt viktig för muslimer eftersom muslimer anser att boken är guds närvaro på jorden.

Islam bygger på fem plikter som alla muslimer har i livet. De är olika handlingar som förväntas av alla muslimer. De här fem plikterna kallas för Islams fem pelare.

Den första pelaren är att man skall medge sin tro genom att läsa den islamiska bönen. Den andra pelaren är att muslimer skall be fem gånger om dagen. När muslimer ber ska de alltid vara vända mot staden Mecka i Saudi Arabien. Mecka är en helig stad för muslimer. Den tredje pelaren är att man skall fasta under Ramadan. Det här kommer ni snart att höra mer om. Den fjärde pelaren handlar om hjälpsamhet. Alla muslimer måste hjälpa de fattiga genom att skänka gåvor åt dem. Den sista pelaren är att alla muslimer förväntas göra en pilgrimsresa till staden Mecka under sitt liv. Mecka är en väldigt viktig stad inom islam eftersom det var där Muhammed föddes och där Koranen uppenbarades för Muhammed.

Den islamiska tron är väldigt viktig för muslimer och uttrycks hela tiden i deras vardag. Tron uppfyller hela deras liv. Därför finns det en stark gemenskap mellan alla muslimer som kallas umma. Umma är en gemenskap som bygger på den gemensamma tron, och alla muslimer tillhör den oberoende var i världen de befinner sig. Det är väldigt viktigt för muslimer att alla hjälper och tar hand om varandra.

Ramadan

Ramadan är en helig månad för muslimer och börjar under den nionde månaden av den islamiska kalendern. Den islamiska kalendern är annorlunda än vår och därför kan Ramadan infalla på vilken tid av året som helst. Ramadan börjar och slutar när nymånen visar sig. Under Ramadan är det viktigt för muslimer att läsa koranen, be och att fasta. Det hör till att man är snäll, inte tänka elaka tankar om andra eller betar sig fult. Man skall försöka göra snälla saker och hjälpa andra. Ett sätt att vara hjälpsam är att ge mat eller pengar till de fattiga.

Det viktigaste med Ramadan är att muslimer fastar under högtiden. Att fasta under Ramadan betyder att man inte får äta eller dricka något när det är ljus ute. Tidigt på morgonen före solen går upp äter muslimer en måltid som kallas för suhoor. Under resten av dagen ska muslimer inte äta eller dricka någonting. När kvällen kommer och solen har lagt sig för dagen får muslimer äta igen. Då brukar familjer samlas för att äta kvällsmåltiden som kallas iftar. I vissa länder, såsom Egypten, avfyras en kanon, det berättar för folket att solen gått upp och att fastandet kan börja. Kanonen avfyras på nytt när solen går ner och man får äta igen.

I vissa länder i norra Afrika går en man som kallas för tabbal runt före gryningen. Han meddelar folket om att de kan äta morgonmåltiden suhoor innan solen visar sig igen. I norra Afrika är det då vanligt att äta söt russin couscous, den är en favorit bland barnen. Efter måltiden är det för många en stund för bön, meditation eller läsning av koranen. När solen gått upp börjar fastandet igen och samma rutiner fortsätter i en månads tid. Det är inte alla som måste fasta under Ramadan, utan endast de som är tillräckligt gamla och friska. Barn, äldre, gravida kvinnor och de som är sjuka behöver inte fasta.

Efter ramadan vet muslimer hur det känns att vara hungrig, och förstår hur viktigt det är att hjälpa de som har det svårt och inte får tillräckligt med mat. Efter en månad, när nymånen visar sig igen, slutar fastandet och det firas med en tre dagar lång festival som kallas för Id al-fitr.

Id al-fitr

När Ramadan når sitt slut ska det firas! Id al-fitr heter festivalen som firar Ramadans slut och den varar i tre dagar. Högtidens namn betyder precis detta på arabiska; festivalen för att bryta fastan. Högtiden firas tillsammans med familj och vänner, och under festivalen sprids en glad stämning av gemenskap. Precis som under Ramadan, uppmanas muslimer att vara hjälpsamma och göra goda gärningar under Id al-fitr. En viktig del av firandet är Zakat al-fitr, vilka är allmosor som ges till de som är i nöd. För att alla muslimer ska ha möjlighet att fira högtiden hör det till att muslimer skänker gåvor till de som har det svårt. Det rekommenderas att man ger gåvorna redan före festen börjar så att familjerna har tid att förbereda sig för festen.

På den första morgonen efter att Ramadan har tagit slut börjar man med morgonmål tillsammans med hela familjen. Nu behöver ingen längre äta morgonmål innan solen gått upp. Därefter tvättar man sig och klär sig fint i rena och nya kläder. Efter det samlas muslimer utomhus vid moskéerna för att be Id-bönen tillsammans. Denna bön kallas för musallah. Efter bönen uppläses en predikan. Efter Id-bönen hälsar man på släktingar och vänner, äter goda festmåltider tillsammans och ger gåvor åt varandra.

Högtiden är känd som festivalen för de små, eftersom barnen får presenter, nya kläder och godsaker. Id al-fitr är också känd som sockerfesten eftersom man äter massor sötsaker under festivalen. Mat är en viktig del av högtiden eftersom man nu får njuta av många goda rätter man inte fått äta under Ramadan, då man fastade i en månad. Traditionell mat som serveras under festmåltiderna med familj och vänner är lamm, couscous, olika bakelser gjorda av nötter, russin och dadlar.

Dans, sång och lekar hör till firandet och i några länder hör även brottningsmatcher till traditionen! Det är en glad fest där fred och förlåtelse är viktigt. Man ska glömma alla dåliga tankar man burit på, så som avundsjuka mot andra. Det är också en tid då man kommer ihåg de som dött och muslimer besöker släktingars gravar.

När de hälsar på familj och vänner säger muslimer "Id Mubarak!" som betyder välsignad fest. Man skickar kort, ringer och hälsar välsignad fest till dom släktingar och vänner som man inte har möjlighet att hälsa på.

Hinduismen

Hinduismen är den tredje största religionen i världen. Den är också en väldigt gammal religion och vissa av de viktigaste läroarna är över 6000 år gamla! De som hör till religionen kallas för hinduer och nästan alla hinduer bor på den indiska subkontinenten. Förutom Indien hör bland annat Nepal, Bhutan, Pakistan och Sri Lanka till den indiska subkontinenten.

Hinduismen är också annorlunda jämfört med många andra religioner för i hinduismen tror man inte enbart på en gud, man tror på flera. Mer specifikt så finns det ungefär 330 miljoner gudar och gudinnor! Det kan kännas som väldigt många gudar och gudinnor att komma ihåg, men alla hinduer får själv välja vilka av dem de vill tillbe. Vilken gud man tillber kan ändras från dag till dag, beroende på dagens behov. Det är nämligen så att alla gudar och gudinnor har sina egna särskilda uppgifter och krafter. Gudarna och gudinnorna har också har uppenbarat sig på jorden i mänsklig skepnad. De har många gånger uppenbarat sig som flera olika människor. Det finns massvis med spännande berättelser om gudar, gudinnor och deras mänskliga företrädare.

Vishnu är en av de hinduiska gudarna och hans uppgift är att skydda världen. På jorden har han uppenbarat sig genom flera olika människor, två av dem är Krishna och Rama. Ni kommer att få höra några berättelser om dem alldeles strax.

Inom hinduismen tror man att alla levande varelser lever för evigt genom återfödelse. Det betyder att man efter döden föds på nytt som en annan människa, eller kanske som ett djur. Vad man föds till i nästa liv beror på hur man har agerat genom livet, eftersom hur man betar sig påverkar människans karma. Karma innebär att en människas handlingar påverkar hen antingen på ett bra eller på ett dåligt sätt. Enligt tron på karma så lönar det sig att bete sig bra och att göra gott. Om man har varit snäll och betett sig bra så kommer nästa liv efter återfödelsen att vara ett bra liv. När man föds igen, föds man in i en familj som tillhör en viss grupp. Alla hinduer tillhör olika grupper, och vissa anses vara bättre än andra. För att förbättra sin karma och kunna födas som något fint i nästa liv har grupperna särskilda uppgifter som de måste göra. Hinduer tror att man kan slippa återfödelsen om man har väldigt bra karma. Några sätt som hinduer kan slippa återfödelsen är genom att följa hinduismens allmänna regler, genom att meditera eller ägna mycket tid till att bli klok och vis och genom att tro på gudarna.

Diwali

Diwali är en fem dagar lång festival där man firar det hinduiska nyåret. Diwali firas inte samtidigt som vi firar nyår, utan äger rum några månader tidigare i oktober eller november. Namnet Diwali betyder "Rad av lampor" och högtiden har fått sitt namn från de miljontals lampor som tänds under Diwali!

Det finns flera gamla hinduiska berättelser om varför Diwali firas, den mest populära är berättelsen om Rama och Sita. Rama var en kung som härskade i kungariket Ayodhya, men en dag tvingades han lämna sitt kungarike. Hans vackra fru Sita följde med, men plötsligt blev Sita bortrövad av den elaka kungen Ravana som härskade över ön Lanka. Ravana tog Sita med sig till sin ö, där han höll henne fångslad. Med hjälp från sin bror och en armé av apor besegrade Rama den onda kungen och räddade sin fru Sita. De återvände till sitt hemland och alla jublade och var glada. Människorna tände tusentals oljelampor för att välkomna Rama och Sita, och för att hjälpa dem att hitta hem. Det är likadana lampor som varje år festligt upplyser städerna under Diwali.

Diwali firas i fem dagar och alla dagar firas på sina egna sätt. Under den första och andra dagen ska hemmen förberedas. Det städas och pyntas fint i husen. Oljelamporna är ett måste! De kallas för diyas och man hittar dem överallt. De sätts utanför hus, tempel och läggs till och med i åar och floder. Golven pyntas också inför Diwali. Vackra färggranna mönster skapas på golven av olika färgers pulver, de vackra mönstren kallas för rangoli. En annan tradition är att köpa nya bestick av silver till sitt hem eftersom de sägs föra med sig god tur! Man köper smållkarameller, ljus och godis och man bakar alla möjliga godsaker. Allt det här görs för att välkomna Lakshmi in i sitt hem.

Lakshmi är rikedomens och förmögenhetens gudinna och Sita var en av hennes mänskliga företrädare. Det sägs att Lakshmi under den tredje dagen av Diwali vandrar runt jorden och söker efter ett hem där hon är välkommen. Hon besöker endast de hemmen som har städats och dekorerat vackert. För att hon skall känna sig välkommen tänder man diyas, och håller fönster och dörrar öppna i hoppet om att hon hälsar på och välsignar hemmet med framgång och rikedom.

Under den fjärde dagen av Diwali firar man det hinduiska nyåret. Himlen fylls med fyrverkerier och nyårsloften görs för det kommande året. Man besöker familj och vänner, njuter av läckra festmåltider och utbyter gåvor. Man ringar, skickar e-post eller färggranna Diwali kort till släktingar och vänner som man inte har möjlighet att hälsa på. Många besöker templen, och då ska man ha fina nya kläder på sig.

Den femte och sista dagen av Diwali är syskonens dag. Systrar bjuder hem sina bröder på festmåltid, bröder ger gåvor till sina systrar och alla syskon önskar varandra lycka och framgång i livet.

Holi

Holi är en annan stor högtid inom hinduismen. Det är en festival som firas i två dagar och äger rum i februari eller mars. Holi är även känd som färgfestivalen på grund av att de på andra dagen av högtiden firar med en kaotisk och glad dag där hinduerna deltar i ett enormt färg- och vattenkrig!

Kvällen innan färg- och vattenkrigen börjar, firar hinduer genom att tända stora brasor. De samlas och dansar kring de stora brasorna medan trummor spelas i bakgrunden.

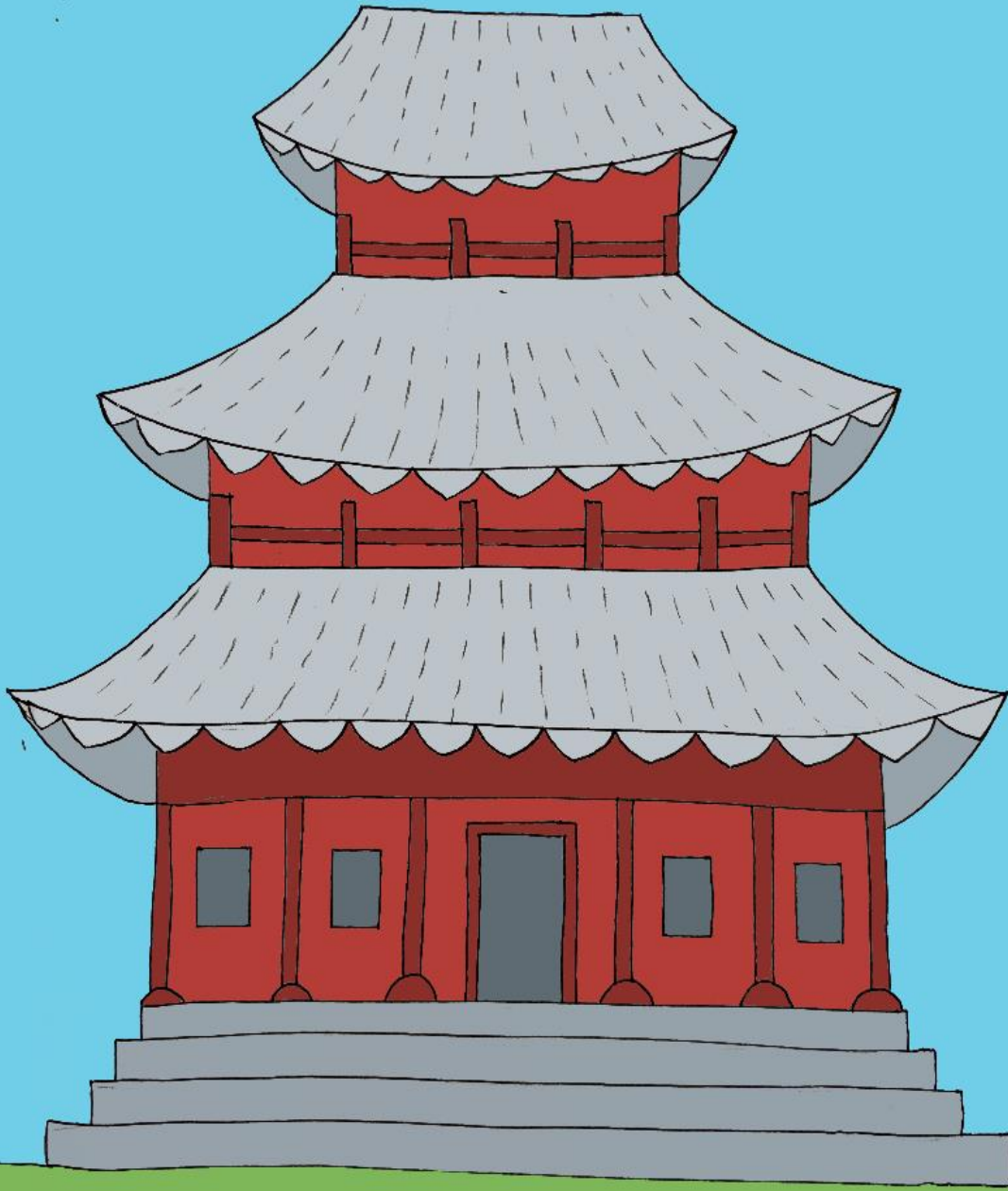
Hinduismen har en hel del spännande berättelser om olika gudar, gudinnor, modiga människor och till och med demoner! En av berättelserna handlar om demon-syskonen Holika och Hiranyakashipu. Hiranyakashipu var en elak demon med mycket makt, han beordrade alla att dyrka honom och om de vägrade så blev de straffade. Hiranyakashipus son, Prahlad, trotsade sin far och fortsatte avguda guden Vishnu. Hiranyakashipu blev arg och ville straffa sin son, så han bad om hjälp från sin syster, demonen Holika. Holika hade en speciell mantel som kunde skydda mot eld. Iklädd manteln tog hon Prahlad i sin famn och satte sig i en brasa med avsikten att döda honom. Prahlad bad till guden Vishnu och då flög manteln av Holika och skyddade istället Prahlad. Berättelsen slutar med att Holika dog istället för Prahlad och att guden Vishnu segrade över den onda Hiranyakashipu.

Det här är en av berättelserna som förklarar varför hinduer firar Holi och tänder stora brasor. De firar för att minnas berättelsen om demon-syskonen och Prahlad och hur godheten segrade över det onda.

Den andra dagen av Holi har gett högtiden namnet Färgfestivalen. Då fylls gator och gårdar med stora vattenkrig och färgkrig! Det är inte bara barn som skojar med varandra, utan alla deltar i tokerierna! Både barn och vuxna, vänner och främmande, samlas för att göra varandra genomvåta och täcka varandra i alla regnbågens färger. Holi är en dag då alla får släppa loss, skoja med varandra och glömma regler som annars ska följas. Man hör glada röster och skratt på gatorna och människor som skriker "Holi hai!", som betyder "det är Holi!". Under Holi kastar man gulal på varandra, det är pulver i olika färger. Förr i tiden kastade man lera, jord och damm på varandra. Under andra dagen bär människor ofta vita kläder så att alla färger syns tydligt. Vattenballonger och vattenpistoler fylls och snart är alla genomblöta.

I staten Uttar Pradesh i norra Indien firar man Holi till minne av Krishna. Krishna är en av guden Vishnus mänskliga företrädare, och han sägs vara hemma från Uttar Pradesh. Enligt berättelserna brukade Krishna underhålla sin syster Radha och hans pigor genom att ordna färgfestivaler. Under Holi är det traditionsenligt för barn att klä ut sig till Krishna och hans syster Radha. Barnen går sedan parvis genom landsbygden och blir belönade med godis, mynt och blommalsband. En annan tradition är låtsaskamper mellan kvinnor och män. Kvinnorna anfaller männen med käppar medan männen skyddar sig med sköld, och alla skrattar och har det roligt. Under den första natten av Holi doppar en man sig i en damm. Han springer sedan igenom ett stort brinnande bål och kommer alldeles oskadd ut på andra sidan! Följande dag fortsätter firandet med vatten- och färgkrig.

Buddhismen

Buddhismen är den fjärde största religionen i världen. De flesta buddhisterna bor i Asien, i bland annat Thailand, Myanmar, Laos, Japan och Kina. Det finns olika riktningar inom religion, de största är Theravada, Mahayana och Vajrayana buddhister. Buddhismen är olik de andra religionerna eftersom man inom buddhismen inte tror på någon gud alls. Istället bygger den buddhistiska tron på Siddharta Gautamas liv och visdomar.

Siddharta Gautama var en prins som levde i Nepal för nästan 2600 år sedan. Han var en förmögen prins som levde helt utan besvär innanför palatsets murar. Men en dag såg han människor som led, och började fundera på varför det finns lidande i världen. Han lämnade sitt palats och all sin egendom, och gav sig av för att istället hitta svar på den frågan.

Han levde därefter ett simpelt liv och ägde endast det som var alldeles nödvändigt, så som mat och kläder. Han mediterade mycket och en dag då han mediterade under ett fikonträd insåg han svaret om livets sanning. Svaret var att alla människor lider, och att deras lidande orsakas av begär och önskningsar. Han insåg också att man kunde avstå från lidandet genom att leva på rätt sätt. Eftersom Siddharta insåg livets sanning kallas han för Buddha, vilket betyder den upplyste.

Enligt Siddharta kan människor undvika lidande genom att leva på rätt sätt. Då måste man avstå från snålhet och hat och istället vara generös och snäll mot alla. Man skall inte heller tala fult, alltså ljuga, skvallra eller skada andra med sina ord eller handlingar. Det är väldigt viktigt att man övar meditation och att man genom att föra blicken inåt försöker uppnå upplysning, precis som Buddha. Buddhister tror inte på en gud, men istället beundrar de Buddha. Buddhas liv och visdomar är grunden till religioner och buddhister strävar efter att leva enligt hans läror.

Buddha föddes som hindu och därför finns det väldigt mycket gemensamt mellan buddhismen och hinduismen. En sak som religionerna har gemensamt är tron på återfödelsen. Precis som i hinduismen tror man i buddhismen att alla levande varelser lever för evigt genom återfödelse. Återfödelse betyder att man föds på nytt som en annan människa eller, kanske som ett djur, då man dör. Buddhister tror också att återfödelsen påverkas av karma. Karma, som vi lärt oss, förklarar hur de handlingar som människor gör antingen påverkar dem på ett bra eller på ett dåligt sätt. Enligt karma så lönar det sig att bete sig bra och att göra snälla och goda gärningar. Om man har varit snäll och betett sig bra, så kommer det nästa livet efter återfödelsen att vara ett bra liv. Fastän man genom god karma återföds till ett gott liv, så tycker inte buddhister om återfödelsen - de ser den som en plåga. En plåga de strävar efter att bli av med. Buddhister kan hindra återfödelseloppet genom att nå nirvana. Genom att ägna mycket tid och koncentration på meditation kan buddhister nå nirvana och då kommer de inte att återfödas på nytt utan blir upplysta precis som Buddha.

Vesak

Vesak den viktigaste högtiden för många buddhister. Theravada buddhister, en inriktning inom buddhism, tror att Buddha föddes, fann livets sanning och dog på samma dag av året, det är då de firar Vesak. Mahayana och Vajrayana buddhister tror inte helt på samma sätt. Enligt dem skedde alla dessa händelser i Buddhas liv på olika dagar och de firar istället Vesak till minne av hans födelsedag. Buddhister följer en annan kalender än vi, deras kalender följer månen och det betyder att Vesak inte alltid firas på samma dag varje år. Högtiden firas i den buddhistiska månaden Vaisakhha då det är fullmåne och det brukar oftast infalla i maj månad enligt vår kalender. Vesak har också andra namn, så som Buddha dagen, Buddhas födelsedag och Vesakha Puja.

Vesak firas i templen och klostren. Där samlas stora folkmassor för att se på när munkarna går i tåg och läser upp Buddhas läror. Buddhister brukar hämta offergåvor med sig till templen och i vissa länder firas en traditionell ceremoni; Badandet av Buddha. Under ceremonin får buddhister turvis gå fram till en staty av Buddha och hälla vatten över statyn som ett symboliskt dop för Buddha.

Efter det här är det dags att delta i de roliga Vesak festligheterna som fyller städerna. Gatorna är fyllda med glada människor och trafik och det finns mängder av mat och dryck. Man kan se olika föreställningar av Buddhas liv i form av gatuteatrar och gatupassager som har dekorerats med konstverk av Buddha. I många länder dekorerar städerna med Vesak lyktor som hänger från hus och tempel. Lyktorna finns i alla olika former och färger, både traditionella lyktor och moderna lyktor som föreställer bilar, flygplan och rymdskepp. I några länder befrias fiskar och fåglar från burar. Djuren befrias för att minnas Buddha, som älskade alla levande varelser och ville dem väl. Under högtiden brukar buddhister skicka färggranna kort till familj och vänner.

Den buddhistiska flaggan hissas upp och pryder hus, tempel, och gator. Munkarna bär också på flaggan då de tågar fram. Flaggan bär ränder i blått, gult, rött, vitt och orange och representerar Buddhas sinnesstämning då han uppnådde nirvana. Flaggan kan man även se i Paris under högtiden. Där firas högtiden internationellt med människor från alla olika länder och religioner.

Kathina

Kathina är en annan buddhistisk högtid som främst firas av Theravada buddhister. Kathina firas bland annat i länderna Laos och Myanmar. Varje år på sommaren, när regnsäsongen börjar far Theravada munkar på en retreat som kallas för vassa. Att fara på en retreat betyder att dra sig tillbaka till en lugn och avskild plats, till exempel till tempel. Under retreaten lever munkarna ett disciplinerat liv och tillbringar dagarna med att utöva Buddhas läror. De jobbar på sin självutveckling, mediterar mycket och försöker uppnå upplysning, alltså nirvana. Det är också vanligt att buddhister tillägnar Vassa till att förstå sig bättre på Buddhas läror och att lära känna sig själv bättre. Retreaten varar i 3 månader och tar slut när regnsäsongen är över. Då börjar högtiden Kathina.

Under högtiden är tempel, hem och allmänna platser vackert upplysta. Buddhister hämtar offergåvor till munkar som tack för deras insats under Vassa retreaten. Gåvorna de ger är mat, nya kläder och tyg som munkarna kan sy kläder av.

Högtiden är en tid för nöje för buddhister, och folket fyller gatorna, kaféer och marknader. I landet Laos ordnas en Kathina-parad där folket tågar fram tillsammans och visar upp sina vackra paradvagnar gjorda av rispapper och bambustickor. Det ordnas också en båttävling. Båtarna som tävlar är långa och

smala och liknar kanoter. I tävlingen finns det 50 roddare i varje båt! En liknande tävling ordnas på Inle sjön i grannlandet Myanmar, men där måste de 50 roddarna hålla i årorna med sina ben när de tävlar! Vinnarna av tävlingen vinner pris i pengar, kläder och silver. Innan tävlingarna börjar, inleds tillställningen med en båtparad där en enorm förgylld staty, av en mytisk varelse som kallas för karaweik fågeln, förs över sjön.

I Myanmar hör det till Kathina-traditionerna att buddhister besöker templen för att täcka de fem Buddha statyerna med bladguld. Under högtiden förs de fem statyerna över Inle sjön på en flotte med den förgyllda karaweik fågeln och den buddhistiska flaggan hissad ovanför. Flotten stannar på vägen genom sjön vid olika byar där marken är täckt med offergåvor av blommor och frukt. Alla vill komma och iaktta händelsen, munkar, bergsfolk och kvinnor klädda i sina vackraste kjolar kommer för att titta på den högtidliga sevärdheten. Vid varje by bärs statyerna upp till templen i en triumfvagn, de placeras där för en stund så att buddhister turvis får komma och täcka statyerna med bladguld. När flotten stannar vid den sista byn, hjälper alla buddhister till med att bära triumfvagnen upp till templet. Genom åren har statyerna täcks med så mycket bladguld att man knappt ser vad de skall föreställa. Det som en gång föreställde fem statyer av Buddha liknar numera fem guldklimpar.

Alla är vi olika och tänk vad underbart
Att vi alla ser olika ut, betar oss på olika sätt och gillar olika saker
Vad vi tror på och vilka högtider vi firar skiljer sig också åt.
Alla är vi olika och det finns ingenting som är rätt eller fel
Alla är vi precis lika bra, exakt som vi är
Det är våra olikheter som gör livet så roligt!
Du kan hjälpa andra att må bra med sig själva och med det som gör
dem till just den de är.
Kanske de vill berätta för dej vad som är viktigt för dem.
Du kan fråga andra vad de tycker om att göra eller vilka högtider de
firar.
Du kanske får en ny vän och lär dig någonting nytt!
Är vi nyfikna så finns det så mycket vi kan lära oss av varandra.
Ja, tänk vad roligt att vi alla så olika är!